

**Aswoensdag
Palmzondag en
Paastriduümvieringen**

SINT ELISABETHPAROCHIE

KORTE UITLEG

ASWOENSDAG

Onder het askruisteken vangt de heilzame boetetijd van 40 dagen aan. De mens wordt door God teruggeroepen: 'Keert tot Mij terug van ganser harte, met vasten. Scheurt uw hart en niet uw kleren, want uw God is genadig, barmhartig en vol liefde'. Tevens worden we aan onze zwakheid en sterfelijkheid herinnerd: 'Bedenkt wel: stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren'.

Palmzondag

Op deze dag herdenkt de Kerk de intocht van Christus de Heer in Jeruzalem waar Hij zijn paasmysterie gaat voltrekken. De liturgie houdt buiten de kerk de zegening van de palmtakken en voorlezing van het Evangelie van de intocht in, waarna men de kerk plechtig intreedt om tijdens het Evangelie het Lijdensverhaal uit één van de drie synoptische Evangelien te horen.

PAASTRIDUÛM

De vieringen van Witte Donderdag, Goede Vrijdag en de Paaswake vormen samen de eenmalige goddelijke handeling van onze Verlossing, daarom één viering, ook wel het Paastriduüm genoemd. Deze driedaagse viering (drie vieringen in één) kent een zeer rijke inhoud en vormgeving.

Met de avondmis van **Witte Donderdag** openen we in onze kerk het Paastriduüm en gedenken wij het Laatste Avondmaal. De Heer Jezus Christus heeft tijdens het Laatste Avondmaal aan zijn leerlingen gevraagd om dit te blijven doen: "Blijft dit doen, om Mij te gedenken". We vieren deze avond de instelling van de Heilige Eucharistie (Misoffer) en hiermee ook de instelling van het priesterschap als sacrament aan de twaalf Apostelen en later voor hun opvolgers, d.w.z., bisschoppen en priesters, verleend.

Op **Goede Vrijdag** overwegen we het verlossend Lijden van Jezus Christus en vereren wij het heilig Kruis waaraan de Redder heeft gehangen en bidden we door Christus' zoenbloed en vrijwillige offerdood uit liefde tot ons voor de bekering en redding van alle mensen.

Op **Stille Zaterdag** verblijven we bij het graf van de Heer en begeleiden we de verlatenheid en eenzaamheid van onze smartvolle en onbevleete Moeder.

In de **Paaswake** zien wij allen uit naar Christus' verrijzenis en hernieuwen we onze doopselbeloften als teken van ons nieuwe leven in de opgestane Heer Jezus Christus.

Pasen is voor ons christenen het belangrijkste feest in het kerkelijke jaar. Jezus Christus behaalde de zege over de Duivel, de zonde en de dood voorgoed; daarmee heeft Hij ook onze dood gedood. Dat wil zeggen, wij geloven dat wij, dankzij Hem, de kans op het Eeuwige Leven in blijdschap bij God mogen verkrijgen en zo voortleven over de grenzen van de dood heen. De dood is dan voor de gelovige persoon niet het einde, maar een overgang naar een nieuw begin toe. Dat is ons geloof, onze hoop en de liefde van God aan ons aangeboden. Wij wensen u een heilige vastentijd en een heilzame driedaagse viering toe!

Opgelet: er zijn drie reeksen (cycli) van jaren met enige lezingen op zon- en feestdagen; het liturgisch jaar vangt elk jaar in advent aan t/m het hoogfeest van Christus Koning van het Heelal (ongeveer vanaf aanvang december tot einde november van het volgend kalender jaar). Advent van jaar 2020 is B; met advent van jaar 2021 is C; met advent van jaar 2022 is A en met advent 2023 wordt weer cyclus B; enzovoorts.

**Gelieve dit boekje bij het verlaten van de kerk
niet mee naar huis te nemen.**

Dank u.

De aangegeven lichaamshouding, die men in de kerk tijdens de viering dient in te nemen (knielend, staande of zittend), staat rechts tussen haakjes in cursief lettertype; indien er twee wijzen staan, heeft de eerste de voorkeur terwijl de tweede (gewestelijk en traditioneler) altijd mogelijk is.

ASWOENSDAG

OPENINGSRITEN

Openingslied

Antifoon bij de intrede

Heer, Gij zijt vol ontferming voor allen en hebt geen afkeer van wat Gij hebt gemaakt; Gij sluit uw ogen voor de zonden van de mensen om hen tot bekering te brengen. Gij spaart hen, want Gij zijt de Heer onze God.

(staande)

Kruisteken en begroeting

Pr: In de Naam van de Vader ✠, de Zoon en de Heilige Geest.

Allen: **Amen.**

Pr: De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest, zij met u allen!

Allen: **en met uw geest.**

(Op Aswoensdag mag vanwege de asoplegging de schuldbelijdenis achterwege blijven):

(staande of knielend)

Schuldbelijdenis

Pr: Broeders en zusters, belijden wij onze zonden, bekeren wij ons tot God om de Heilige Geheimen goed te kunnen vieren. *(Er volgt een korte stilte)*

Allen: Ik belijd voor de almachtige God, en voor u allen, dat ik gezondigd heb in woord en gedachte in doen en laten; door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld *(men klopt zich driemaal op de borst)*.

Daarom smee ik de heilige Maria, altijd Maagd, alle Engelen en Heiligen, en u, broeders en zusters, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

Pr: Moge de almachtige God zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven en ons geleiden tot het eeuwig leven.

Allen: Amen.

Pr: Heer, ontferm U over ons

Kyrie eleison.

Allen: Heer, ontferm U over ons

Kyrie eleison.

Pr: Christus, ontferm U over ons

Christe eleison.

Allen: Christus, ontferm U over ons

Christe eleison.

Pr: Heer, ontferm U over ons

Kyrie eleison.

Allen: Heer, ontferm U over ons

Kyrie eleison.

Openingsgebed

Heer, help ons deze tijd van christelijke dienst te beginnen met een heilig vasten, om in de strijd tegen de machten van het kwaad sterk te staan door de beoefening van matigheid. Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon, die met U leeft en heerst in de eenheid van de Heilige Geest, God, door de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen

LITURGIE VAN HET WOORD

(zittend)

Eerste lezing (Joël 2, 12-18)

Scheurt uw hart en niet uw kleren.

Lezing uit het boek van de Profeet Joël

Zo spreekt God de Heer: „Keert tot Mij terug, van ganser harte, met vasten, met geweene en met rouwklacht. „Scheurt uw hart en niet uw kleren, keert terug tot de Heer uw God, want genadig is Hij en barmhartig, lankmoedig en vol liefde, en Hij heeft spijt over het onheil”. Wie weet, keert Hij terug en krijgt Hij spijt en laat dan zegen achter zich, een meeloffer en een plengoffer, „Blaast de bazuin op Sion, kondigt een heilige vastentijd af, roept een plechtige bijeenkomst bijeen! „Verzamelt het volk, belegt een heilige bijeenkomst, brengt de oudsten samen en verzamelt ook de kinderen en de zuigelingen; laat de bruidegom zijn kamer verlaten en de bruid haar bruidsvertrek. „Laat tussen de voorhal en het altaar de priesters, die de dienst van de Heer verrichten, wenen en zeggen: „Spaar uw volk, Heer, laat niet met uw erfdeel spotten, laat niet de heidenen het overheersen. „Moet men onder de volken zeggen: Waar blijft hun God ?” Toen is de Heer voor zijn land opgekomen en heeft Hij zijn volk gespaard.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: **Wij danken God**

Antwoordsalm Ps. 51 (50), 3-4, 5-6a, 12-13, 14, 17 (of eventueel een passend gezang)

Refrein: **God, ontferm U over mij in uw barmhartigheid, delg mijn zondigheid in uw erbarmen.**

God, ontferm U over mij in uw barmhartigheid,
delg mijn zondigheid in uw erbarmen.
Was mijn schuld volkomen van mij af,
reinig mij van al mijn zonden.

Ik erken dat ik misdreven heb,
altijd heb ik mijn vergrijp voor ogen.
Jegens U alleen heb ik gezondigd,
wat U tegenstaat heb ik gedaan.

Schep in mij een zuiver hart, mijn God,
geef mij weer een vastberaden geest.
Wil mij niet verstoten van uw Aanschijn,
neem uw heilige Geest niet van mij weg.

Geef mij weer de weelde van uw zegen,
maak mij sterk in edelmoedigheid.
Heer, maak Gij mijn lippen los,
dat mijn mond uw lof kan zingen.

Tweede lezing (II Kor. 5, 20-6, 2)

Laat u met God verzoenen, want nu is het de gunstige tijd.

Lezing uit de tweede brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Korinte

Broeders en zusters, wij zijn gezanten van Christus, God roept u op door ons woord. Wij smeken u in Christus' Naam: laat u met God verzoenen! Hem die geen zonde heeft gekend heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij

door Hem Gods eigen heiligheid zouden worden. Als Gods medewerkers sporen wij u aan zorgt dat ge zijn genade niet tevergeefs ontvangt. Hij zegt immers: „Op de gunstige tijd heb Ik u verhoord, op de dag van het heil ben Ik u te hulp gekomen”. Nu is er die gunstige tijd, vandaag is het de dag van het heil.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God

Vers voor het Evangelie: Ps. 51 (50), 12a. 14a

Pr/Dk: Lof en eer zij U, Heer Jezus.

Schep in mij een zuiver hart, mijn God, geef mij weer de weelde van uw zegen.

Allen: Lof en eer zij U, Heer Jezus.

Evangelielezing

(staande)

Pr/Dk: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr/Dk: Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs.

Allen: Lof zij U, Christus.

Mt. 6, 1-6. 16-18

Uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u vergelden.

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: „Denkt er om beoefent uw gerechtigheid niet voor het oog van de mensen, om de aandacht te trekken; anders hebt gij geen recht op loon bij uw Vader die in de hemel is. „Wanneer gij dus een aalmoes geeft, bazuin het dan niet voor u uit zoals de huichelaars doen in de synagoge en op straat, opdat zij door de mensen geprezen worden. „Voorwaar, Ik zeg u: zij hebben hun loon al ontvangen. „Als gij een aalmoes geeft laat uw linkerhand dan niet weten wat uw rechter doet opdat uw aalmoes in het verborgene blijve; en uw Vader die in het verborgene ziet zal het u vergelden. „Wanneer gij bidt, gedraagt u dan niet als de schijnheiligen die graag in de synagogen en op de hoeken van de straten staan te bidden om op te vallen bij de mensen. „Voorwaar, Ik zeg u: zij hebben hun loon al ontvangen! „Maar als gij bidt, ga dan in uw

binnenkamer, sluit de deur achter u en bid tot uw Vader, die in het verborgene is; en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u vergelden. „Wanneer gij vast, zet dan geen somber gezicht zoals de schijnheiligen; zij verstrakken hun gezicht om de mensen te tonen dat zij aan het vasten zijn. „Voorwaar, Ik zeg u: zij hebben hun loon al ontvangen. „Maar als gij vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht om niet aan de mensen te laten zien dat gij vast, maar vast voor uw Vader die in het verborgene is en uw Vader, die in het verborgene ziet, zal het u vergelden.”

Pr/Dk: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

(zittend)

Preek

(staande)

Zegening en oplegging van de as

Broeders en zusters, laten wij bidden tot God onze Vader, dat Hij deze as wil zegenen. Bidden wij om de kracht van zijn genade, nu wij dit teken van boetvaardigheid gaan ontvangen.

Zegen over het volk:

God, Gij schenkt vergiffenis als wij onze zwakheid bekennen en onze fouten willen herstellen. Luister in uw goedheid naar ons gebed: laat uw genade en uw zegen + komen over allen die met deze as getekend worden. Help uw dienaren deze veertig dagen zo te beleven dat zij als nieuwe mensen het paasmysterie kunnen vieren. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Zegen over de as:

God, Gij wilt de dood van de zondaar niet, maar zijn bekering. Luister genadig naar ons gebed: zegen + deze as waarmee wij getekend zullen worden. Wij erkennen dat wij maar stof en as zijn en tot stof zullen terugkeren. Help onze deze veertig dagen zo te benutten dat wij vergiffenis van zonden verkrijgen en tot nieuw leven komen naar het beeld van Hem die uit de doden is opgestaan: Christus uw Zoon, onze Heer.

Allen: Amen.

De as wordt in stilte besprenkeld met wijwater. Nu legt de priester alle aanwezigen, die naar hem toekomen, de as op; hierbij zegt hij tot ieder afzonderlijk:

Naar Gen. 3, 19: **Bedenk wel: stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.**

*Ofwel: naar Mc. 1, 15: **Bekeert u en geloof in het Evangelie.***

Ondertussen zingt men: naar Joël 2,13

Laten wij van kleding veranderen: as en boetekleed aannemen, vasten en wenen voor het aanschijn van de Heer, omdat onze God genadig en barmhartig is om onze zonden te vergeven.

Ofwel een ander passend gezang door koor gezongen.

Voorbede

(staande of knielend)

Broeders en zusters: wij bidden tot de Vader die in het verborgene ziet, dat Hij onze gebeden mag verhoren, nu wij de veertigdagentijd begonnen zijn:

Heer onze God, wij bidden U, verhoor ons!

- voor alle christenen: dat ze het diepe besef hebben zondige mensen te zijn die voortdurend Gods vergeving nodig hebben. Laat ons bidden.
- Voor allen die leed te dragen hebben: dat zij leren hun lijden te verenigen met het verlossende kruis van Christus. Laat ons bidden.
- Voor onze gezinnen: dat zij aan het gebed en het ontvangen van de sacramenten een ruimere plaats geven in deze veertigdagentijd. Laat ons bidden.
- Voor onszelf: dat wij in deze boetetijd de kracht ontvangen soberder te leven om onze medemens in nood met des te meer hulp tegemoet te treden. Laat ons bidden.

- Voor de intenties van onze (parochie)gemeenschap... ; en voor onze overleden broeders en zusters (met name herdenken we vandaag...) voor wie dit heilige Misoffer in het bijzonder wordt opgedragen; dat de Vader nu hun goede daden mag belonen en hen opneemt in zijn barmhartigheid. Laat ons bidden.

Genadige en barmhartige God, op de gunstige tijd schenkt Gij ons verhoring en Gij komt ons te hulp op de dag van het heil; wij bidden U: vervul uw belofte, nu wij in deze boetetijd tot U terugkeren: spaar uw volk en vergeef het zijn zonden. Door Christus onze Heer.

Collecte en collectelied

(zittend)

EUCHARISTISCHE LITURGIE

(Gereedmaken van het altaar en aan- en opdragen van de offerandegaven)

Bij offerande zonder gezang antwoordt men na elke offerandegebed:

Allen: Gezegend zijt Gij, God, in alle eeuwen!

Pr: Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw Offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

Allen: Moge de Heer het Offer uit uw handen aannemen tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.

Gebied over de offergaven

Heer, aan het begin van deze veertigdagentijd dragen wij U dit offer op om U te vragen: help ons door daden van boetvaardigheid en liefde onze neiging tot het kwaad te bedwingen; en zuiver ons van zonden, zodat wij met toewijding het lijden kunnen gedenken van uw Zoon, Jezus Christus, onze Heer.

Allen: Amen

(staande)

Aanhef en Prefatie:

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Verheft uw hart.

Allen: Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Pr: Brengen wij dank aan de Heer, onze God.

Allen: **Het is passend en goed Hem te danken.**

Prefatie III – De vruchten van de versterving (*weekdagen*)

Heilige Vader, almachtige, eeuwige God, om recht te doen aan uw heerlijkheid, om heil en genezing te vinden zullen wij U danken altijd en overal. Gij hebt gewild dat wij U dank betuigen door onszelf te versterven. Zo behoedt Gij ons, zondaars, voor overmoed en eigenwaan en doordat wij het voedsel broederlijk delen met hen die honger hebben, maakt Gij ons tot navolgers van uw mildheid. Daarom verheerlijken wij U met de menigte van Engelen die niemand tellen kan en zingen U het loflied toe:

Prefatie IV – De vruchten van het vasten. (*weekdagen*)

Heilige Vader, almachtige eeuwige God, om recht te doen aan uw heerlijkheid, om heil en genezing te vinden zullen wij U danken, altijd en overal. Want als wij vasten weerhoudt Gij ons van het kwaad en richt Gij onze geest op U, maakt Gij ons tot deugdzaam mensen en schenkt Gij ons de overwinning door Christus onze Heer. Door wie de Engelen, Machten en Krachten eenstemmig van U spreken, huiverend U aanbidden, Koning in majesteit. Laat nu ook onze stemmen meeklinken in dit koor, wij smeken U – en dat ook onze hulde wordt gehoord als voor uw troon dit lied wordt aangeheven:

Allen:

Heilig, Heilig, Heilig, de Heer
de God der hemelse Machten.

Vol zijn hemel en aarde
van uw heerlijkheid.

Hosanna in den hoge.

Gezegend Hij die komt
in de Naam des Heren.

Hosanna in den hoge.

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt caeli et terra,
gloria tua.

Hosanna in excelsis.

Benedictus qui venit
in Nomine Domini.

Hosanna in excelsis.

(*knielend*)

Eucharistisch gebed (*EG.3B*)

Pr: Ja Heer, Gij zijt werkelijk de Heilige; heel uw schepping moet U wel prijzen, want door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, maakt Gij alles levend en heilig, in de kracht van de Heilige Geest. Altijd blijft Gij bezig, U een volk

bijeen te brengen uit alle naties en rassen en talen; want van oost tot west moet door een zuivere offergave hulde worden gebracht aan uw Naam. Wij hebben deze gaven dan ook hier gebracht om ze aan U toe te wijden. In alle ootmoed vragen wij U, ze te heiligen door uw Geest, en ze Lichaam en ✠ Bloed te doen zijn van Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, op wiens woord wij deze geheimen vieren. *(Er volgt een korte stilte)*

Want in de nacht dat Hij werd overgeleverd, nam Hij brood en sprak daarover het dankgebed om uw Naam te verheerlijken. Toen brak Hij het brood, gaf het aan zijn leerlingen en zei: NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN, WANT DIT IS MIJN LICHAAM, DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook na de maaltijd de beker en sprak een zegenbede om uw Naam te verheerlijken. Hij gaf hem aan zijn leerlingen en zei: NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT, WANT DIT IS DE BEKER VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND, DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN. BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Pr: Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

Allen: Heer Jezus, wij verkondigen Uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezen zijt.

Pr: Daarom Heer, gedenken wij het heilzaam lijden en sterven van uw Zoon, zijn glorievolle verrijzenis, en zijn verheffing aan uw rechterhand; zo staan wij vol verwachting open voor zijn wederkomst, en bieden U vol dankbaarheid dit offer aan, zo levend en heilig.

Wij vragen U, Heer: zie welwillend neer op het offer van uw Kerk, en wil er uw Zoon in herkennen, door wiens dood Gij ons met U verzoend hebt. Geef dat wij mogen worden verkwikt door het nuttigen van zijn Lichaam en Bloed. Vervul ons van zijn Heilige Geest opdat men ons in Christus zal zien worden tot één lichaam en één geest.

Moge Hij ons maken tot een blijvende offergave voor U: dan zullen wij het erfdeel verkrijgen dat Gij ons beloofd hebt, samen met Maria, de heilige Maagd en Moeder van God; samen met uw Apostelen en Martelaren, (met de heilige N.) en met allen die in uw heerlijkheid zijn en daar voor ons bidden. Mogen de vrede in de wereld en het heil van alle mensen toenemen door dit offer van uw Zoon opdat wij met U worden verzoend. Maak uw volk, onderweg hier op aarde, sterk in liefde en geloof: samen met uw dienaar N., onze Paus, en N. onze Bisschop, en alle bisschoppen, de geestelijkheid en heel het gelovige volk dat Gij U hebt verworven.

Wij vragen U, welwillend te staan tegenover de wensen van deze
gemeenschap die hier bij U is, en waarvan Gij de Vader zijt. Goede God, breng
in uw barmhartigheid al uw kinderen van overal bijeen. Laat onze overleden
broeders en zusters, ja, laat allen die U lief waren en die van hier zijn
heengegaan, genadig binnen in uw Rijk. Ook wijzelf hopen daar eens te
mogen zijn, om met hen samen voor altijd te mogen genieten van uw
heerlijkheid, door Christus onze Heer. In Hem schenkt Gij alles wat goed is
aan deze wereld.

Pr: Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn,
Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de Heilige
Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Allen: Amen.

(staande)

GEBED DES HEREN

Aangespoord door een gebod van de Heer en door zijn goddelijk woord
onderricht, durven wij zeggen:

Allen:

Onze Vader,
die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden
ons dagelijks brood,
en vergeef ons
onze schulden,
zoals ook wij vergeven
aan onze schuldenaren en
breng ons niet
in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Amen.

Pater noster,
qui es in caelis
sanctificetur Nomen tuum,
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua,
sicut in caelo, et in terra.
Panem nostrum
cotidianum da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra,
sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris
et ne nos inducas
in tentationem,
sed libera nos a Malo.
Amen.

Pr: Verlos ons, Heer, van alle kwaad, geef genadig vrede in onze dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust, terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de komst van onze Verlosser, Jezus Christus.

Allen: Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

(staande)

Vredesgebed

Pr: Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw Apostelen gezegd: “Vrede laat Ik u na; mijn vrede geef Ik u”, let niet op onze zonden maar op het geloof van uw Kerk; vervul uw belofte; geef vrede in uw Naam en maak ons één, Gij die leeft in eeuwigheid.

Allen: Amen.

Pr: De vrede des Heren zij altijd met U.

Allen: En met uw geest.

(staande of knielend)

Lam Gods Smeekbede

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

ontferm U over ons.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

miserere nobis.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

ontferm U over ons.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

miserere nobis.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

geef ons de vrede.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

dona nobis pacem.

Uitnodiging tot de heilige communie

Pr: Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren; zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Allen: Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.

Bedienaar zegt: Lichaam van Christus

Communicant antwoordt: Amen

(Uitleg: in de heilige Eucharistie voedt Christus ons met zijn Woord en met zijn Lichaam en Bloed. Wie dát ten volle gelooft én leeft in eenheid met Christus en zijn Kerk, is van harte uitgenodigd om Hem te ontvangen in dit Sacrament. Indien u niet te communie gaat –omdat u niet katholiek bent of om een anderen reden –, kunt u op uw plaats blijven zitten of naar voren komen om de zegen te vragen. Wilt u dit laatste dan aangeven door uw handen kruiselings voor uw borst te houden. Dank u.)

(zittend of knielend)

Ogenblik voor persoonlijk gebed onder het communielied

Als u niet ter communie gaat, mag u in de geest communiceren. Dit wordt *Geestelijke Communie* genoemd. Hiervoor kunt u volgend gebed gebruiken:

Mijn Jezus, ik geloof dat U in het allerheiligste Sacrament tegenwoordig bent. Ik bemin U boven alles en ik verlang U in mijn ziel te mogen ontvangen. Omdat ik dit nu niet werkelijk doen kan, smee ik U: Kom tenminste op geestelijke wijze in mijn hart; ik verenig mij geheel en al met U. Sta niet toe, lieve God, dat ik nog ooit van U gescheiden word. Amen.

Ziel van Christus, heilig mij.
Lichaam van Christus, red mij.
Bloed van Christus, verblijd mij.
Water uit de zijde van Christus, was mij.
Lijden van Christus, sterk mij.
O goede Jezus, verhoor mij.
In uw wonden verberg mij.
Laat mij niet van U gescheiden worden.
Tegen de boze vijand bescherm mij.
In het uur van mijn dood, roep mij
en laat mij tot U komen,
om met uw Heiligen U te loven
in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Antifoon bij de communie Ps. 1, 2-3

Wie de wet van de Heer dag en nacht overweegt zal vruchten dragen op zijn tijd.

Aanbevelingsgebed tot onze lieve Vrouw:

Wees gegroet, Maria vol van genade! de Heer is met U.

Gij zijt de gezegende onder de vrouwen

en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.

*Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons zondaars,
nu en in het uur van onze dood. Amen.*

Gebied na de communie

Heer, laat het heilig sacrament dat wij ontvangen hebben een steun voor ons betekenen. Geef dat ons vasten U aangenaam is en ons genezing brengt en heil. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen

Mededelingen uit de parochie

(staande of knielend)

SLOTTRITEN: zegen en wegzending

Pr: De Heer zij met u.

Allen: **En met uw geest.**

Pr: Zegene u de almachtige God, de Vader, de Zoon ✠ en de Heilige Geest.

Allen: **Amen.**

Pr/Dk: Gaat nu allen heen in vrede.

Allen: **Wij danken God.**

Slotlied

PALMZONDAGMIS

OPENINGSRITEN

Antifoon

Hosanna, Zoon van David: gezegend Die komt in de naam des Heren. Hij is de Koning van Israël. Hosanna in den hoge!

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Genade zij u en vrede van God onze Vader en van de Heer Jezus Christus.

Allen: Amen.

Pr: Broeders en zusters, vandaag, op Palmzondag, staan wij aan het begin van de Goede Week. In deze week herdenken wij het paasmysterie waarop wij ons sinds het begin van de veertigdagentijd door boetvaardigheid en naastenliefde voorbereiden. Christus is zijn stad, Jeruzalem, binnengegaan om door zijn lijden, dood en verrijzenis dit mysterie te voltrekken. Laten wij daarom met geloof en eerbied deze intocht herdenken en de Heer volgen. Hij geve ons dat wij als volgelingen van zijn kruis ook mogen delen in zijn verrijzenis en in zijn leven.

Zegen en besprenkeling met wijwater van de palmtakken:

Laat ons bidden.

Almachtige eeuwige God, heilig met uw zegen + deze palmtakken waarmee wij Christus willen toejuichen. Geef dat wij die Hem als Koning op zijn weg begeleiden, door Hem ook mogen komen tot het hemels Jeruzalem. Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen.

Evangelie van de intocht:

Pr/Dk: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr/Dk: Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens N.

Allen: Lof zij U, Christus.

In het jaar A ; Mt. 21,1-11

Gezegend die komt in de Naam van de Heer.

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs

Toen Jezus en zijn leerlingen Jeruzalem naderden en de Olijfberg bestegen in de richting van Betfage, zond Jezus twee van hen vooruit met de opdracht: 'Gaat naar het dorp, daar vóór u en het eerste dat ge zult vinden is een vastgebonden ezelin met een veulen. Maakt die los en brengt ze bij Mij. En als iemand u een aanmerking maakt, zegt dan: De Heer heeft ze nodig, maar zal ze spoedig terugsturen.' Dit gebeurde, opdat in vervulling zou gaan het woord van de profeet: 'Zeg aan de dochter van Sion: Zie, uw Koning komt tot u, zachtmoedig en gezeten op een ezel, op een veulen, het jong van een lastdier.' De leerlingen begaven zich op weg en deden wat Jezus hun had opgedragen. Zij brachten de ezelin met haar veulen, legden er hun mantels overheen en Hij ging erop zitten. Zeer velen uit het volk spreidden hun mantels uit op de weg, terwijl anderen de weg bedekten met twijgen die zij van de bomen hadden gesneden. De mensen die Hem omstuwden, jubelden: 'Hosanna, Zoon van David, gezegend Hij die komt in de naam van de Heer! Hosanna in den hoge!' Toen Hij Jeruzalem binnentrok, raakte de hele stad in beroering en men vroeg: 'Wie is dat?' Het volk antwoordde: 'Dit is de profeet Jezus uit Nazareth in Galilea.'

Pr/Dk: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

In het jaar B ; Mc. 11,1-10

Gezegend de Komende in de Naam des Heren.

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus

Toen Jezus en zijn leerlingen Jeruzalem naderden, in de richting van Betfage en Betanië op de Olijfberg, zond Hij twee van zijn leerlingen uit met de opdracht: 'Gaat naar het dorp daar vóór u, en bij uw binnenkomst is het eerste dat ge zult vinden een veulen dat vastgebonden staat en waarop nog nooit iemand gezeten heeft; maakt dat los en brengt het hier. En als iemand u de aanmerking maakt: Wat doet ge daar? antwoordt dan: De Heer heeft het nodig maar Hij stuurt het spoedig weer hier terug.' Ze gingen weg en vonden een veulen vastgebonden aan een deur, buiten op straat. Ze

maakten het los maar sommige mensen die daar in de buurt stonden riepen hun toe: 'Wat doet ge daar, om zo maar dat veulen los te maken?' Ze antwoordden zoals Jezus hun had gezegd en de mensen lieten hen ongemoeid. Ze brachten het veulen bij Jezus, legden er hun mantels overheen en Hij ging er op zitten. Velen spreidden hun mantels op de weg uit, anderen groene takken die ze in het veld gekapt hadden. De mensen die Hem omstuwden, jubelden: 'Hosanna; Gezegend de Komende in de Naam des Heren; Geprezen het komende koninkrijk van onze vader David! Hosanna in den hoge!'

Pr/Dk: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

ofwel ook in het jaar B; Joh. 12, 12-16

Gezegend de Komende in de Naam des Heren.

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes

In die tijd hoorde het talrijke volk dat naar het feest was gekomen: 'Jezus komt naar Jeruzalem.' Zij trokken takken van de palmbomen, gingen Hem tegemoet en riepen: 'Hosanna, Gezegend de Komende in de Naam des Heren, de Koning van Israël!' Jezus vond een ezeltje, en ging er op zitten, zoals geschreven staat: Vrees niet, dochter van Sion. Zie, uw Koning komt, gezeten op een ezelsveulen. Zijn leerlingen begrepen dit aanvankelijk niet; eerst na Jezus' verheerlijking herinnerden zij zich dat dit over Hem geschreven stond en dat men dit ter ere van Hem had gedaan.

Pr/Dk: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

In het jaar C; Lc. 19, 28-40

Gezegend die komt in de Naam van de Heer.

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas

In die tijd trok Jezus verder en ging op naar Jeruzalem. Toen Hij Betfage en Betanië naderde zond Hij twee van zijn leerlingen met de opdracht: 'Gaat naar het dorp daar vóór u. Bij uw binnenkomst zult ge een veulen vinden dat vastgebonden staat en waarop nog nooit iemand gezeten heeft; maakt het

los en brengt het hier. Mocht iemand u vragen: Waarom maakt ge het los? dan moet ge zeggen: De Heer heeft het nodig.' De twee leerlingen gingen dus weg en bevonden het zoals Hij hun gezegd had. Toen ze het veulen losmaakten vroegen hun de eigenaars: 'Waarom maakt ge het veulen los?' Zij antwoordden: 'De Heer heeft het nodig.' Ze brachten het veulen bij Jezus, wierpen er hun mantels overheen en hielpen Jezus er op. Terwijl Hij voorttrok spreidden ze hun mantels op de weg uit. Toen Hij de stad naderde, begonnen zijn talrijke volgelingen, reeds op de helling van de Olijfberg, opgetogen en met luide stem God te prijzen om alle wonderen die zij gezien hadden. Zij riepen: 'Gezegend de Koning die komt in de Naam van de Heer! Vrede in de hemel en eer in den hoge!' Enige Farizeeën onder het volk zeiden tot Hem: 'Meester, geef uw leerlingen een terechtwijzing.' Hij antwoordde: 'Ik zeg u: Als zij zwijgen zullen de stenen roepen.'

Pr/Dk: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

Pr: Broeders en zusters, laten wij nu het voorbeeld volgen van de menigte die Jezus toejuichte, en de processie beginnen. Laat ons voortgaan in vrede.

Allen: In de Naam des Heren. Amen.

Refrein:

I. De kinderen der Hebreëën trokken de Heer met olijftakken tegemoet, terwijl zij luide riepen: Hosanna in den hoge.

ofwel

II. De kinderen van Jeruzalem loven de Heer met blijde stem en zingen juichend keer op keer: Geloofd zij onze God en Heer.

Psalm 24 (23)

Van de Heer is de aarde en haar inhoud,
de wereld en die daar op woont.
Hij heeft op de zeeën haar gegrondvest,
haar vast op de vloedten gebouwd.

Wie klimt op de berg van de Heer,
en wie komt in zijn heilige woning?
Die rein is van handen en zuiver van hart,

zich niet keert tot bedrog, noch bedriegelijk zweert.

Vanwege de Heer krijgt hij zegen mee,
alle goeds van de Heer, zijn heil.
Verheft dan, poorten, uw hoofd,
verhoogt u, deuren aloud,
hier komt de Koning der Eer!

Wie is de Koning der Eer?
De Heer zo machtig en groot,
de Heer, zo groot in de strijd!

Verheft dan, poorten, uw hoofd,
verhoogt u, deuren aloud,
hier komt de Koning der Eer!

Wie is de Koning der Eer?
De Heer der heerscharen zelf:
Hij is de Koning der Eer!

Refrein:

De kinderen van de Hebreëen
spreidden hun kleren uit over de weg,
terwijl zij luide riepen: Hosanna de Zoon van David:
Gezegend Hij die komt in de naam des Heren.

Psalm 47 (46)

Volken, klapt in de handen, zingt uw vreugde
over heel de aarde uit:
de Heer is uw Koning voor eeuwig!
Hij stijgt op bij het schallen van bazuinen!
Juicht de overwinnaar toe!
Hij treedt triomferend zijn Huis in!
Hij aanvaardt heel de aarde als zijn erfdeel;
eeuwig duurt zijn koningschap:
het rijk van zijn vrede is gekomen!

Lofzang ter ere van Christus Koning.
voorzanger:

Glorie, lof en eer zij aan Christus, Koning en Verlosser bewezen, Hem bezongen de kind'ren van Jeruzalem:

allen: Hosanna, Zoon van David, Gezegend zijt Gij, die komt in de Naam des Heren. Hosanna, Zoon van David!

voorzanger:

Lof en eerbetoon brengen eensgezind U alle hemelse machten, en de mensen op aarde zingen hun loflied mee.

allen: Hosanna, Zoon van David . . .

voorzanger:

't Volk van Israël heeft U in Jeruzalem met palmen verwelkomd; met gebeden en hymnen loven wij U, Heer.

allen: Hosanna, Zoon van David . . .

voorzanger:

Zij bezongen U toen uw uur van lijden en van dood was gekomen; onze hulde ontvangt Gij levend in heerlijkheid.

allen: Hosanna, Zoon van David . . .

voorzanger:

Zij behaagden U, geef dat thans ook onze godsvrucht U mag behagen; Koning, goed en barmhartig, zie ons genadig aan.

allen: Hosanna, Zoon van David . . .

Wanneer de processie de kerk binnengaat, wordt de aangegeven beurtzang gezongen:

Toen de Heer de heilige stad binnentrok, kondigden de kinderen der Hebreeën de verrijzenis van het leven aan. Zij riepen uit, met palmtakken in de hand: Hosanna in den hoge. Toen het volk hoorde dat Jezus naar Jeruzalem kwam, trokken zij Hem tegemoet. Zij riepen uit, met palmtakken in de hand: Hosanna in den hoge.

Wanneer de priester bij het altaar is aangekomen, kust hij het en bewierookt hij het. Daarna gaat hij naar zijn zitplaats (hij verwisselt de koorkap voor het kazuifel) en zegt onmiddellijk ter afsluiting van de processie het openingsgebed van de hl. Mis; bij plechtige intocht wordt de openingsritus overgeslagen.

Ofwel:

Eenvoudige intrede

(Na de lezing van de openingstekst en psalm wordt de gebruikelijke opening van de hl. Mis met schuldbelijdenis en kyrie gebeden en daarna zegt de priester onmiddellijk het openingsgebed; de openingsritus wordt er dus niet overgeslagen).

Openingstekst

Zes dagen vóór het paasfeest ging de Heer de stad Jeruzalem binnen. Kinderen kwamen Hem tegemoet; zij hadden palmtakken in de hand en riepen luid: Hosanna in den hoge! Gezegend, Heer, die zijt gekomen; groot is uw barmhartigheid!

Ps. 24 (23), 9-10

Poorten, heft uw kroonlijsten op,
gaat open, aloude deuren:
de Koning der glorie moet binnengaan.
Wie is deze Koning der glorie?
De Heer van de hemelse machten,
Hij is de Koning der glorie.

Hosanna in den hoge!

**Gezegend, Heer, die zijt gekomen;
groot is uw barmhartigheid!**

(staande)

Openingsgebed

Almachtige eeuwige God, om aan de mensen een voorbeeld te geven van nederigheid hebt Gij gewild dat onze Verlosser mens werd zoals wij en de dood onderging aan het kruis. Geef dat wij ter harte nemen wat zijn lijden ons te zeggen heeft en deel hebben aan zijn verrijzenis. Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon, die met U leeft en heerst in de eenheid van de Heilige Geest, God, door de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen

LITURGIE VAN HET WOORD

(zittend)

Eerste Lezing: *Jes., 50, 4-7*

Mijn gezicht heb Ik niet afgewend van wie Mij smaadden maar Ik weet dat Ik niet te schande zal worden.

Lezing uit de Profeet Jesaja

God de Heer heeft mij de gave van het woord geschonken: ik versta het de ontmoedigden moed in te spreken. Elke morgen spreekt Hij zijn woord, elke

morgen richt Hij het woord tot mij en ik luister met volle overgave. God de Heer heeft tot mij gesproken en ik heb mij niet verzet, ik ben niet teruggedeinsd. Mijn rug bood ik aan wie mij sloegen, mijn wangen aan wie mij de baard uitrukten, en mijn gezicht heb ik niet afgewend van wie mij smaadden en mij bespuwden. God de Heer zal mij helpen: daarom zal ik niet beschaamd staan en zal ik geen spier vertrekken. Ja, ik weet dat ik niet te schande zal worden.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG Ps. 22 (21), 8-9, 17-18a, 19-20, 23-24

Refrein: ***Mijn God, mijn God, waarom verlaat Gij mij?***

Ze lachen met mij, allen die mij zien,
ze grijnzen en ze schudden met het hoofd.
Hij steunt toch op de Heer? Laat Die hem dan bevrijden,
laat Die hem redden, als Hij hem bemint.

Een meute honden jaagt mij op,
een bende booswichten houdt mij omsingeld.
Mijn handen en mijn voeten hebben zij gewond,
mijn beenderen kan ik wel tellen.

Nu gapen zij mij aan en lachen zij mij uit,
nu delen zij mijn kleren onderling
en dobbelen om mijn gewaad.
Ach Heer, houd u niet ver van mij,
mijn steun, kom haastig om mij bij te staan.

Uw Naam zal ik verheerlijken onder mijn broeders,
voor heel het volk uw lof verkondigen:
Gij, dienaars van de Heer, verheerlijkt Hem,
heel het geslacht van Jakob, brengt Hem dank.

(zittend)

Tweede Lezing Fil., 2, 6-11

Christus heeft zich vernederd, daarom heeft God Hem hoog verheven.

Lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Filippi

Broeders en zusters, Hij, die bestond in goddelijke majesteit heeft zich niet willen vastklampen aan de gelijkheid met God. Hij heeft zichzelf ontledigd en het bestaan van een slaaf op zich genomen. Hij is aan de mensen gelijk geworden. En als mens verschenen heeft Hij zich vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood, tot de dood aan het kruis. Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is. Opdat bij het noemen van zijn Naam zich iedere knie zou buigen in de hemel, op aarde en onder de aarde; en iedere tong zou belijden, tot eer van God de Vader: Jezus Christus is de Heer.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

(staande)

Vers voor het Evangelie *Fil., 2, 8-9*

Christus is voor ons gehoorzaam geworden tot de dood, tot de dood aan een kruis. Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is.

In het jaar A

Evangelie *Mt., 26, 74 -27, 66*

Het lijden van onze Heer Jezus Christus.

(staande; erna mag zittend)

Uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs

V In die tijd ging een van de twaalf, Judas Iskariot geheten, naar de hogepriesters en zei:

A „Wat wilt ge mij geven als ik u Jezus in handen speel?"

V Zij betaalden hem dertig zilverlingen uit. En van toen af zocht hij een gunstige gelegenheid om Hem over te leveren.

Op de eerste dag van het ongedesemde brood kwamen de leerlingen Jezus vragen:

A „Waar wilt Gij dat wij het paasmaal voor U gereed maken?"

V Hij antwoordde:

- + „Gaaf naar de stad en zegf aan die en die: De Meester laaf weten: Mijf uur is nabij; bij u wil Ik met mijn leerlingen het paasmaal houden."
- V De leerlingen deden zoals Jezus hun had opgedragen en maakten het paasmaal gereed.
Toen de avond gevallen was lag Hij met de twaalf leerlingen aan. Onder de maaltijd sprak Hij:
- + „Voorwaar, Ik zeg u: een van u zal Mij overleveren."
- V Smartelijk getroffen begon de een na de ander Hem te vragen:
- A „Ik ben het toch niet, Heer?"
- V Hij antwoordde:
- + „Die met Mij zijn hand in de schotel steekt zal Mij overleveren. Wel gaat de Mensenzoon heen, zoals van Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon wordt overgeleverd!
Het zou beter voor hem zijn als hij niet geboren was, die mens!"
- V Judas, zijn verrader, nam ook het woord en zei:
- A „Ik ben het toch niet, Rabbi?"
- V Hij antwoordde hem:
- + „ Gij zegt het."

- V Onder de maaltijd nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het aan zijn leerlingen, met de woorden:
- + „Neemt, eet; dit is mijn Lichaam."
- V Daarna nam Hij de beker, en, na het spreken van het dankgebed, reikte Hij hun die toe met de woorden:
- + „Drinkt allen hieruit. Want dit is mijn Bloed van het Verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden. Maar Ik zeg u: Van nu af zal Ik niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik het met u, nieuw, zal drinken in het Koninkrijk van mijn Vader."
- V Nadat zij de lofzang gezongen hadden gingen zij naar de Olijfberg.

- Toen sprak Jezus tot hen:
- + „In deze nacht zult ge allen aanstoot aan Mij nemen. Want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen van de kudde zullen verstrooid worden. Maar na mijn verrijzenis zal Ik u voorgaan naar Galilea."
- V Toen zei Petrus:
- A „Al zouden allen aanstoot aan U nemen, ik nooit."
- V Jezus zei:

- + „Voorwaar, Ik zeg u nog deze nacht, vóór het kraaien van de haan, zult gij Mij driemaal verloochenen."
- V** Petrus antwoordde Hem:
- A** Al moest ik met U sterven, in geen geval zal ik U verloochenen."
- V** In diezelfde geest spraken ook al de leerlingen.

Toen Jezus met hen aan een landgoed kwam dat Getsemane heette sprak Hij tot zijn leerlingen:

- + „Blijft hier zitten, terwijl Ik ginds ga bidden."
- V** Petrus en de twee zonen van Zebedeus nam Hij echter met zich mee. Hij begon bedroefd en beangst te worden. Toen sprak Hij tot hen:
- + „Ik ben bedroefd tot stervens toe. Blijft hier en waakt met Mij."
- V** Nadat Hij een weinig verder was gegaan wierp Hij zich plat ter aarde en bad:
- + „Mijn Vader, als het mogelijk is laat deze beker Mij voorbijgaan. Maar toch: niet zoals Ik wil, maar zoals Gij wilt."
- V** Toen ging Hij naar zijn leerlingen en vond hen in slaap; en Hij sprak tot Petrus:
- + „Ging het dan uw krachten te boven één uur met Mij te waken? Waakt en bidt, dat gij niet op de bekoring ingaat. De geest is wel gewillig, maar het vlees zwak."
- V** Hij verwijderde zich voor de tweede keer en weer bad Hij:
- + „Vader, als het niet mogelijk is dat die beker voorbijgaat zonder dat Ik hem drink: dat dan uw wil geschiede."
- V** En teruggekomen vond Hij hen weer in slaap want hun oogleden waren zwaar. Hij liet hen met rust, ging weer heen en bad voor de derde maal nogmaals met dezelfde woorden. Daarna ging Hij naar zijn leerlingen en sprak tot hen:
- + „Slaapt dan maar door en rust uit! Nu is het uur gekomen waarop de Mensenzoon wordt overgeleverd in de handen van zondaars. Staat op, laten we gaan; mijn verrader is nabij."
- V** Hij was nog niet uitgesproken of daar kwam Judas, een van de twaalf, vergezeld van een grote bende met zwaarden en knuppels, gestuurd door de hogepriesters en de oudsten van het volk. Zijn verrader had een teken met hen afgesproken door te zeggen:
- A** „Die ik zal kussen, Hij is het; grijpt Hem."
- V** Hij ging recht op Jezus af en zei:
- A** „Gegroet Rabbi",

- V** en hij kuste Hem.
Jezus sprak tot hem:
- +** „Vriend, zijt ge daarvoor hier?"
- V** Toen kwamen zij naar voren, grepen Jezus vast en maakten zich van Hem meester. Maar een van Jezus' gezellen greep naar zijn zwaard, trok het en sloeg met één houw de knecht van de hogepriester het oor af.
Toen sprak Jezus tot hem:
- +** „Steek uw zwaard weer op zijn plaats. Want allen die naar het zwaard grijpen zullen door het zwaard omkomen. Of meent ge soms dat Ik niet de hulp van mijn Vader kan inroepen, die Mij dan aanstonds meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen? Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan die zeggen dat het zo gebeuren moet?"
- V** Nu richtte Jezus zich tot de bende:
- +** „Als tegen een rover zijt ge uitgetrokken met zwaarden en knuppels om Mij gevangen te nemen. Dagelijks zat Ik in de tempel te onderrichten en toch hebt gij Mij niet gegrepen. Maar dit alles is geschied opdat de Schriften van de profeten in vervulling zouden gaan.
- V** " Toen lieten alle leerlingen Hem in de steek en namen de vlucht.

Nu zij Jezus in hun macht hadden voerden zij Hem naar de hogepriester Kajafas, waar de schriftgeleerden en de oudsten bijeengekomen waren. Petrus bleef Hem op een afstand volgen tot aan het paleis van de hogepriester; hij ging naar binnen en zette zich neer bij het dienstvolk om te zien hoe het af zou lopen.

De hogepriester en het hele Sanhedrin zochten naar een schijngetuigenis tegen Jezus om Hem ter dood te kunnen brengen, maar ze vonden er geen, ofschoon er vele valse getuigen optraden. Ten slotte echter kwamen er twee verklaren:

- A** „Die man daar heeft beweerd: Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen."
- V** Toen stond de hogepriester op en sprak tot Hem:
- A** „Geeft Ge geen antwoord? Wat getuigen deze mensen tegen U ?"
- V** Maar Jezus bleef zwijgen. Toen sprak de hogepriester tot Hem:
- A** „Ik bezweer U bij de levende God ons te zeggen of Gij de Christus zijt, de Zoon van God."
- V** Jezus gaf hem ten antwoord:

- + „Gij zegt het. „Maar Ik zeg u: vanaf nu zult ge de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Macht en komen op de wolken des hemels."
- V Toen scheurde de hogepriester zijn kleet en riep uit:
- A „Hij heeft God gelasterd; waartoe hebben wij nog getuigen nodig? Gij hebt nu toch de godslastering gehoord! Wat denkt gij daarvan?"
- V Zij antwoordden:
- A „Hij verdient de doodstraf."
- V Daarop spuwden zij Hem in het gezicht en sloegen Hem met de vuist; anderen sloegen Hem met een stok, terwijl ze zeiden:
- A „Wees nu eens voor ons profeet, Messias: wie is het die U geslagen heeft?"
- V Intussen zat Petrus op de open binnenplaats. Hier trad een dienstmeisje op hem toe en zei:
- A „Jij was ook bij Jezus de Galileeër."
- V Maar hij ontkende het waar allen bij waren en zei:
- A „Ik weet niet wat je bedoelt."
- V Hierna ging hij naar het poortgebouw, maar een ander dienstmeisje merkte hem op en zei tot de aanwezigen:
- A „Die daar was bij Jezus de Nazoreeër!"
- V Hij ontkende opnieuw met een eed:
- A „Ik ken die mens niet."
- V Even daarna kwamen de omstanders dichterbij en zeiden tot Petrus:
- A „Waarachtig, jij bent er ook een van! Het is duidelijk aan je spraak te horen."
- V Toen begon hij te vloeken en te zweren:
- A „Ik ken die mens niet."
- V Onmiddellijk daarop kraaide een haan. En Petrus herinnerde zich het woord van Jezus, die gezegd had:
- + „Voor het kraaien van de haan zult ge Mij driemaal verloochenen."
- V Hij ging naar buiten en begon bitter te wenen.

- V Bij het aanbreken van de morgen kwamen alle hogepriesters en oudsten van het volk in vergadering bijeen en spraken over Jezus het doodvonnis uit.
 Geboeid leidde men Hem weg en leverde Hem uit aan de landvoogd Pilatus. Toen Judas, zijn verrader, zag dat Jezus veroordeeld was kreeg hij wroeging, en bracht de dertig zilverlingen terug bij de hogepriesters en ouderlingen, met de woorden:

- A** „Ik heb misdaan door onschuldig bloed te verraden."
- V** Maar zij antwoordden:
- A** „Wat gaat ons dat aan? „Dat is uw zaak."
- V** Toen gooide hij de zilverlingen in de tempel en liep weg. Hij ging heen en verhing zich.
- De hogepriesters raaptten de geldstukken op en zeiden:
- A** „Wij mogen die niet bij de tempelschat doen, want het is bloedgeld."
- V** En zij besloten er het land van de pottenbakker mee te kopen om daar de vreemdelingen te begraven. Daarom kreeg dit stuk land de naam van Bloedakker en zo heet het nog. Aldus ging in vervulling wat de profeet Jeremia gezegd had: Zij namen de dertig zilverlingen, de prijs waarop Hij geschat is, geschat door zonen van Israël, en gaven die voor de akker van de pottenbakker, zoals de Heer mij opgedragen had.

Jezus werd voor de landvoogd geleid en deze stelde Hem de vraag:

- A** „Zijt Gij de koning der Joden?"
- V** Jezus antwoordde:
- +** „Gij zegt het."
- V** Op de beschuldigingen door de hogepriesters en de oudsten tegen Hem ingebracht gaf Hij geen enkel antwoord. Toen zei Pilatus tot Hem:
- A** „Hoort Gij niet wat ze allemaal tegen U inbrengen?"
- V** Maar Hij gaf hem geen antwoord, op welk punt dan ook, zodat de landvoogd hoogst verbaasd was.
- De landvoogd was gewoon, bij elk feest één gevangene, naar keuze van het volk, vrij te laten. Men had juist een beruchte gevangene, een zekere Barabbas. Nu zij daar toch bijeen waren sprak Pilatus tot hen:
- A** „Wie wilt ge dat ik u zal vrijlaten, Barabbas of Jezus die Christus genoemd wordt?"
- V** Hij wist heel goed dat men Hem uit nijd had uitgeleverd. Terwijl hij op zijn rechterstoel gezeten was stuurde zijn vrouw hem de boodschap:
- A** „Laat u niet in met deze rechtschapen mens, want ik heb vannacht in een droom veel om Hem moeten doorstaan."
- V** Maar de hogepriester en de oudsten haalden het volk over Barabbas te kiezen, en Jezus te doen sterven. De landvoogd nam weer het woord en sprak tot hen:
- A** „Wie van de twee wilt ge dat ik u vrijlaat?"
- V** Ze zeiden:
- A** „Barabbas !"
- V** Pilatus vroeg hun:

- A** „Wat zal ik dan doen met Jezus, die Christus genoemd wordt?"
- V** Zij riepen allen:
- A** „Aan het kruis met Hem !"
- V** Hij hernam:
- A** „Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan?"
- V** Maar zij schreeuwden nog harder:
- A** „Aan het kruis met Hem !"
- V** Toen Pilatus zag dat hij niets verder kwam maar dat er veeleer tumult ontstond, liet hij water brengen en waste ten overstaan van het volk zijn handen terwijl hij verklaarde:
- A** „Ik ben onschuldig aan het bloed van deze rechtschapen man, gij moet het zelf maar verantwoorden."
- V** Heel het volk riep terug:
- A** „Zijn bloed korre over ons en onze kinderen !"
- V** Daarop liet hij, omwille van hen, Barabbas vrij, maar Jezus liet hij geselen en gaf Hem over om gekruisigd te worden.

Toen namen de soldaten van de landvoogd Jezus mee in het pretorium en verzamelden de hele afdeling rondom Hem. Zij trokken Hem zijn kleren uit en hingen Hem een rode mantel om. Ook vlochten ze een kroon van doorntakken, zetten die op zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in de rechterhand. Dan vielen ze voor Hem op de knieën en bespotten Hem met de woorden:

- A** „Gegroet, koning der Joden !"
- V** Ze bespuwden Hem, pakten de rietstok en sloegen Hem op het hoofd. Nadat zij hun spel met Hem gedreven hadden ontdeden ze Hem van de mantel, trokken Hem zijn eigen kleren weer aan en voerden Hem weg ter kruisiging.
- Toen ze de stad uitgingen ontmoetten ze een Cyreneëër, Simon genaamd en vorderden hem tot het dragen van Jezus' kruis. Gekomen op een plaats die Golgotha genoemd wordt - dat wil zeggen Schedelplaats - gaven ze Hem met alssem gemengde wijn te drinken; Hij proefde ervan, maar wilde niet drinken. Nadat ze Hem gekruisigd hadden verdeelden ze zijn leren onder elkaar, door er om te dobbelen; en daar neergezeten, bleven ze de wacht bij Hem houden. Boven zijn hoofd bracht men een opschrift aan met de reden van zijn veroordeling: Dit is Jezus, de koning der Joden.

Samen met Hem werden ook twee rovers gekruisigd, de een rechts, de ander links. Voorbijgangers hoonden Hem, terwijl ze het hoofd schudden en zeiden:

- A** „Gij daar, die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red Uzelf; als Gij de Zoon van God zijt, kom dan van dat kruis af !"
- V** In dezelfde geest zeiden de hogepriesters met de schriftgeleerden en oudsten spottend:
- A** „Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf kan Hij niet redden. Hij is toch de koning van Israël? Laat Hem nu van het kruis afkomen, dan zullen we in Hem geloven. Hij stelt vertrouwen in God; laat Die Hem nu bevrijden als Hij behagen in Hem heeft. Hij heeft immers gezegd: Ik ben de Zoon van God !"
- V** Zelfs de rovers die samen met Hem gekruisigd waren, voegden Hem soortgelijke beschimpingen toe.
- Vanaf het zesde uur viel er een duisternis over het hele land, tot aan het negende uur toe. Omstreeks het negende uur riep Jezus met luide stem uit
- +** „Eli, Eli, lama sabaktani !"
- V** dat wil zeggen:
- +** Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?
- V** Enkeligen uit de omstanders, die het hoorden, zeiden:
- A** „Hij roept om Elia!"
- V** Onmiddellijk daarop ging een van hen een spons halen, drenkte die in zure wijn, stak ze op een rietstok en bood Hem te drinken. Maar de anderen zeiden:
- A** „Laat dat! Wij willen eens zien of Elia Hem komt redden."
- V** Jezus slaakte andermaal een luide kreet en gaf de geest.

(Hier knielen allen gedurende enige tijd.)

En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën, de aarde beefde en de rotsen spleten. De graven gingen open en de lichamen van vele heilige mensen die ontslapen waren stonden op. Na zijn verrijzenis kwamen zij uit de graven en gingen naar de heilige stad waar zij aan velen verschenen.

De honderdman en zij die met hem bij Jezus de wacht hielden, werden bij het zien van de aardbeving en wat verder gebeurde door een grote vrees bevangen en zeiden:

A „Waarlijk, Hij was een Zoon van God."

V Er waren ook vele vrouwen bij, die op een afstand toekeken; zij waren Jezus vanuit Galilea gevolgd om voor Hem te zorgen. Onder hen bevonden zich Maria Magdalena, Maria de moeder van Jakobus en Jozef, en de moeder der zonen van Zebedeus.

Toen het avond was geworden kwam een rijk man, een zekere Jozef van Arimatéa, die zich ook als leerling bij Jezus had aangesloten. Hij was naar Pilatus gegaan en had om het lichaam van Jezus gevraagd. Daarop had Pilatus bevolen het te geven. Jozef nam het lichaam, wikkelde het in een smetteloze lijkwade en legde het in zijn graf dat hij pas in de rots had laten uithouwen. Nadat hij een grote steen voor de ingang van het graf gerold had, ging hij heen. Maria Magdalena en de andere Maria waren erbij en zaten tegenover het graf.

De volgende dag, dat is dus na de Voorbereidingsdag, gingen de hogepriesters en Farizeeën gezamenlijk naar Pilatus en zeiden:

A „Heer, wij herinneren ons dat die bedrieger toen Hij nog leefde gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik verrijzen. Geef daarom order de veiligheid van het graf te verzekeren, tot de derde dag toe; zijn leerlingen mochten Hem anders eens komen stelen en aan het volk zeggen: Hij is van de doden verrezen. Dit laatste bedrog zou nog erger zijn dan het eerste."

V Pilatus zei hun:

A „Ge kunt een wacht krijgen. Neemt dan maar uw veiligheidsmaatregelen zoals gij u die gedacht hebt."

V Zij gingen heen en verzekerden de veiligheid van het graf door de steen te verzegelen en de wacht erbij te plaatsen.

(zittend)

Na de passie wordt een homilie gehouden. Daarna volgt de geloofsbelijdenis.

In het jaar B

Evangelie *Mc., 14, 1-15, 47 of 15, 1-39*

Het lijden van onze Heer Jezus Christus.

(staande; erna mag zittend)

Uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus

- (V) Over twee dagen was het feest van Pasen en van het ongedesemde brood. De hogepriesters en de schriftgeleerden zochten op welke manier zij Jezus door list zouden kunnen grijpen en Hem ter dood zouden kunnen brengen.
Want ze dachten:
- A „Niet op het feest; er mochten anders eens onlusten ontstaan onder het volk.”
- V Terwijl Jezus zich te Betanië bevond in het huis van Simon de Melaatse en daar aan tafel aanlag, kwam er een vrouw met een albasten vaasje echte, zeer dure nardusbalsem. Zij brak het vaasje stuk en goot de inhoud uit over zijn hoofd. Sommigen waren er verontwaardigd over en zeiden onder elkaar:
- A „Waar is die verkwisting van de balsem nu voor nodig geweest? De balsem had voor meer dan driehonderd denaries verkocht kunnen worden ten bate van de armen.”
- V Toen zij tegen haar uitvoeren sprak Jezus:
- + „Laat haar met rust. Waarom valt ge haar lastig? Het is toch goed werk dat zij aan Mij heeft gedaan. Armen hebt gij altijd in uw midden en gij kunt hun weldoen wanneer ge maar wilt; maar Mij hebt gij niet altijd. Zij heeft gedaan wat in haar macht was; zij heeft mijn lichaam op voorhand gezalfd met het oog op mijn begrafenis. Voorwaar, Ik zeg u: waar ook ter wereld de Blijde Boodschap verkondigd zal worden, zal tevens ter herinnering aan haar verhaald worden wat zij gedaan heeft.”
- V Hierop ging Judas Iskariot, een van de twaalf, naar de hogepriesters om Hem aan hen uit te leveren. Dezen waren blij toen ze dat hoorden en beloofden hem geld. Hij zocht naar een gunstige gelegenheid om Hem uit te leveren.

Op de eerste dag van het ongedesemde brood, de dag waarop men het paaslam slacht, zeiden zijn leerlingen tot Hem:

- A „Waar wilt Gij dat wij voorbereidselen gaan treffen zodat Gij het paasmaal kunt houden?”
- V Hij zond daarop twee van zijn leerlingen uit met de opdracht:
- + „Gaat naar de stad en daar zult ge een man tegenkomen die een kruik water draagt; volgt hem en zegt aan de eigenaar van het huis waar hij binnengaat:
De Meester laat vragen: Waar is de zaal voor Mij waar Ik met mijn leerlingen het paasmaal kan houden? Hij zal u dan een grote bovenzaal

laten zien met rustbedden en van al het nodige voorzien; maakt daar alles voor ons klaar."

- V** De leerlingen vertrokken, gingen de stad binnen, vonden alles zoals Hij het hun gezegd had en maakten het paasmaal gereed.
Toen de avond gevallen was kwam Hij met de twaalf. Terwijl zij aan tafel aanlagen en de maaltijd aan de gang was zei Jezus:
- +** „Voorwaar, Ik zeg u: een van u zal mij overleveren, een die met Mij eet."
- V** Droefheid maakte zich van hen meester en zij begonnen, de een na de ander Hem te vragen:
- A** „Ik ben het toch niet?"
- V** Hij antwoordde hun:
- +** „Een van de twaalf, die met Mij de schotel doopt. Wel gaat de Mensenzoon heen zoals van Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon wordt overgeleverd! Het zou beter voor hem zijn als hij niet geboren was, die mens!"
- V** Onder de maaltijd nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het hun, met de woorden:
- +** „Neemt, dit is mijn Lichaam."
- V** Daarna nam Hij de beker en na het spreken van het dankgebed reikte Hij hun die toe en zij dronken allen daaruit. En Hij sprak tot hen:
- +** „Dit is mijn Bloed van het Verbond, dat vergoten wordt voor velen. Voorwaar, Ik zeg u: Ik zal niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik het, nieuw zal drinken in het Koninkrijk van God."
- V** Nadat zij de lofzang gezongen hadden gingen zij naar de Olijfberg.

Toen sprak Jezus tot hen:

- +** „Allen zult gij ten val komen, want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden. Maar na mijn verrijzenis zal Ik u voorgaan naar Galilea."
- V** Toen zei Petrus:
- A** Al komen allen ten val, ik zeker niet."
- V** Jezus antwoordde hem:
- +** „Voorwaar, Ik zeg u nog heden, nog deze nacht, voordat de haan tweemaal kraait zult juist gij Mij driemaal verloochenen."
- V** Maar met nog meer nadruk verzekerde Petrus:
- A** „Al moest ik met U sterven, in geen geval zal ik U verloochenen."
- V** In diezelfde geest spraken allen.

Zij kwamen nu aan een landgoed dat Getsemane heette. Daar zei Hij tot zijn leerlingen:

+ „Blijft hier zitten terwijl Ik bid."

V Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee en begon zich ongesteld en beangst te gevoelen. Hij sprak tot hen:

+ „Ik ben bedroefd tot stervens toe. „Blijft hier en waakt."

V Nadat Hij een weinig verder was gegaan wierp Hij zich ter aarde en bad dat dit uur, als het mogelijk was, aan Hem mocht voorbijgaan.

+ „Abba, Vader,"

V - zo bad Hij –

+ „voor U is alles mogelijk; laat deze beker Mij voorbijgaan. Maar toch: niet wat Ik, maar wat Gij wilt."

V Toen ging Hij terug en vond hen in slaap; en Hij sprak tot Petrus:

+ „Simon, slaapt ge? Ging het dan uw krachten te boven één uur te waken? Waakt en bidt dat gij niet op de bekoring ingaat. De geest is wel gewillig maar het vlees is zwak."

V Opnieuw verwijderde Hij zich en bad met dezelfde woorden. En teruggekomen vond Hij hen weer in slaap want hun oogleden waren zwaar; ze wisten niet wat ze Hem moesten antwoorden. Toen Hij voor de derde maal terugkwam sprak Hij tot hen:

+ „Slaapt dan maar door en rust uit. Het is zover, het uur is gekomen; zie, de Mensenzoon wordt overgeleverd in de handen van de zondaars. Staat op, laten we gaan: mijn verrader is nabij."

V Hij was nog niet uitgesproken of daar kwam Judas, een van de twaalf, vergezeld van een bende met zwaarden en knuppels, gestuurd door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten. Zijn verrader had een teken met hen afgesproken door te zeggen:

A „Die ik zal kussen Hij is het; grijpt Hem vast en voert Hem onder strenge bewaking weg."

V Hij ging recht op Jezus af en zei:

A „Rabbi !"

V En hij kuste Hem.

Zij grepen Hem en maakten zich van Hem meester. Maar een van die er bij stonden trok zijn zwaard en sloeg met één houw de knecht van de hogepriester het oor af. Daarna richtte Jezus zich tot hen met de woorden:

+ „Als tegen een rover zijt ge uitgetrokken met zwaarden en knuppels om Mij gevangen te nemen. Dagelijks gaf Ik onderricht bij u in de tempel en

toch hebt ge Mij niet gegrepen. Maar zo moesten de Schriften in vervulling gaan."

- V** Toen lieten allen Hem in de steek en namen de vlucht. Toch ging een jongeman die een linnen doek om het blote lichaam had geslagen Hem achterna. Ze grepen hem, maar hij liet zijn kleed in de steek en vluchtte naakt weg.

Men bracht Jezus naar de hogepriester, waar alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden bijeenkwamen. Petrus volgde Hem op een afstand tot op de binnenplaats van het paleis van de hogepriester en nam plaats onder het dienstvolk om zich bij het vuur te warmen.

De hogepriesters en het hele Sanhedrin zochten naar een getuigenis tegen Jezus om Hem ter dood te kunnen brengen, maar zij vonden er geen. Wel brachten velen valse getuigenissen tegen Hem in maar hun getuigenissen stemden niet overeen. Toen traden enige valse getuigen tegen Hem op die verklaarden:

- A** „Wij hebben Hem horen zeggen: Ik zal deze door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden is gemaakt."

- V** Maar ook daaromtrent was hun getuigenis niet eensluidend. Toen stond de hogepriester in hun midden op en hij vroeg aan Jezus:

- A** „Geeft Ge in het geheel geen antwoord? Wat getuigen deze mensen tegen U?"

- V** Maar Jezus bleef zwijgen en gaf volstrekt geen antwoord. Daarop stelde de hogepriester Hem nog een vraag:

- A** „Zijt Gij de Christus, de Zoon van de Gezegende?"

- V** Jezus antwoordde:

- +** „Ja, dat ben Ik: en gij zult de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Macht en komen met de wolken des hemels."

- V** Toen scheurde de hogepriester zijn gewaad en riep uit:

- A** „Waartoe hebben wij nog getuigen nodig? Ge hebt de godslastering gehoord. Wat dunkt u?"

- V** Allen spraken het vonnis uit dat Hij de dood verdiende. Daarop begonnen sommigen Hem te bespuwen en, na zijn gelaat bedekt te hebben, Hem met de vuist te slaan terwijl ze zeiden:

- A** „Wees nu eens profeet!"

- V** Ook de knechten dienden Hem slagen toe.

Terwijl Petrus zich beneden op de binnenplaats bevond kwam daar één van de dienstmeisjes van de hogepriester. Toen zij Petrus zag die zich zat te warmen, keek ze hem eens aan en zei:

- A** „Jij was ook bij Jezus de Nazarener."
- V** Maar hij ontkende het:
- A** „Ik weet niet, ik begrijp niet wat je bedoelt."
- V** En terwijl hij wegging naar het poortgebouw kraaide een haan. Maar toen het meisje hem daar opmerkte, verzekerde ze nog eens aan de omstanders:
- A** „Die is er ook een van."
- V** Hij ontkende het opnieuw. Even daarna zeiden de omstanders op hun beurt tot Petrus:
- A** „Waarachtig, jij bent er ook een van; je bent toch ook een Galileeër."
- V** Toen begon hij te vloeken en te zweren:
- A** „Ik ken die man niet waarover jullie het hebben."
- V** Onmiddellijk daarop kraaide een haan voor de tweede keer. Nu herinnerde Petrus zich hoe Jezus tot hem gezegd had: Voordat een haan tweemaal kraait, zult ge Mij driemaal verloochenen. En hij barstte in tranen uit.)

In de vroege morgen kwamen zij tot een besluit: de hogepriesters met de oudsten en schriftgeleerden, heel het Sanhedrin. Zij boeiden Jezus, voerden Hem weg en leverden Hem uit aan Pilatus. Pilatus stelde Hem de vraag:

- A** „Zijt Gij de Koning der Joden?"
- V** Hij antwoordde hem:
- +** „Gij zegt het."
- V** Toen de hogepriesters vele beschuldigingen tegen Hem inbrachten ondervroeg Pilatus Hem weer en zei:
- A** „Geeft Gij in het geheel geen antwoord? Zie eens wat voor beschuldigingen ze tegen U inbrengen."
- V** Maar Jezus gaf volstrekt geen antwoord meer, zodat Pilatus verbaasd was.

Nu was hij gewoon bij elk feest één gevangene vrij te laten, degene om wie zij vroegen. Er zat juist een zekere Barabbas gevangen onder de oproermakers; zij hadden bij het oproer een moord begaan. Het volk kwam opzetten en begon te vragen dat hij voor hen zou doen zoals altijd. Pilatus antwoordde daarop met de vraag:

- A** „Wilt ge dat ik de koning der Joden zal vrijlaten?"
- V** Hij zag wel in dat de hogepriesters Hem uit nijd overgeleverd hadden.

Maar de hogepriesters hitsten het volk op te vragen dat hij toch liever Barabbas moest vrijlaten.

Nu nam Pilatus weer het woord en vroeg hun:

A „Wat moet ik dan doen met Hem die gij de koning der Joden noemt?"

V Nu schreeuwden ze opnieuw:

A „Kruisig Hem !"

V Daarop vroeg Pilatus hun:

A „Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan?"

V Maar zij schreeuwden nog harder:

A „Kruisig Hem !"

V Omdat Pilatus het volk zijn zin wilde geven liet hij Barabbas vrij, maar Jezus liet hij geselen en gaf Hem over om gekruisigd te worden. Nu brachten de soldaten Hem het paleis binnen, dat wil zeggen het pretorium, en riepen de hele afdeling bij elkaar. Ze hingen Hem een purperen kleed om, vlochten een doornenkroon en zetten Hem die op. Vervolgens gingen zij Hem het saluut brengen:

A „Gegroet, koning der Joden."

V Zij sloegen Hem met een rietstok op het hoofd, bespuwden Hem en brachten Hem hulde door op de knieën te vallen. Nadat zij hun spel met Hem gedreven hadden ontdeden zij Hem van het purperen kleed, trokken Hem zijn eigen kleren aan en voerden Hem weg om Hem te kruisigen. Zij vorderden een voorbijganger die van het veld kwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, tot het dragen van zijn kruis. Zo brachten ze Hem naar de plaats Golgotha, wat vertaald wordt met schedelplaats. Daar boden ze Hem met mirre gekruide wijn aan, maar Hij weigerde.

Nadat ze Hem gekruisigd hadden verdeelden ze zijn kleren en dobbelden om wat ieder krijgen zou. Het was het derde uur toen ze Hem kruisigden. Het opschrift met de reden van zijn veroordeling luidde: De koning der Joden.

Samen met Hem kruisigden ze ook twee rovers, de een rechts de ander links van Hem. Zo ging in vervulling dit Schriftwoord: Hij is onder de booswichten gerekend. Voorbijgangers hoonden Hem terwijl ze het hoofd schudden en zeiden:

A „Ha, Gij daar die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, kom van het kruis af en red U zelf."

V In dezelfde geest zeiden de hogepriesters en de schriftgeleerden spottend onder elkaar:

- A** „Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf kan Hij niet redden. Die Messias, die koning van Israël, laat Hem nu van het kruis afkomen; dan zullen we zien en geloven!"
- V** Zelfs die samen met Hem gekruisigd waren voegden Hem beschimpingen toe.

Vanaf het zesde uur viel er een duisternis over het hele land, tot aan het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem:

- +** „Eloï, Eloï, lama sabaktani !" **V** Dit is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Enkele omstanders die het hoorden zeiden:
- A** „Hoor, Hij roept Elia." **V** Een van hen ging een spons halen, drenkte die in zure wijn, stak hem op een rietstok en bood Hem te drinken terwijl hij zei:
- A** „Laat me begaan We willen eens zien of Elia Hem er af komt halen." **V** Jezus slaakte een luide kreet en gaf de geest.
- Toen scheurde het voorhangsel van de tempel van boven tot onder in tweeën. De honderdman die tegenover Hem post had gevat en zag dat Hij onder zulke omstandigheden de geest had gegeven riep uit:
- A** „Waarlijk, deze mens was een Zoon van God."

- (V)** Er stonden ook vrouwen op een afstand toe te kijken; onder hen bevonden zich Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus de jongere en van Joses, en Salóme. Zij waren Hem in de tijd dat Hij in Galilea verbleef gevolgd om voor Hem te zorgen; verder nog vele andere vrouwen die met Hem naar Jeruzalem gekomen waren. Het was al avond geworden en het was Voorbereiding, dat wil zeggen de dag voor de sabbat.

Jozef van Arimatéa, een vooraanstaand lid van de Hoge Raad, die zelf ook in de verwachting van het Rijk Gods leefde, waagde het daarom naar Pilatus te gaan en te vragen om het lichaam van Jezus.

Pilatus stond er verwonderd over dat Hij reeds dood zou zijn; hij liet dan ook de honderdman roepen en vroeg hem of Hij al gestorven was. Nadat hij door de honderdman op de hoogte was gebracht stond hij welwillend het lijk aan Jozef af. Deze kocht een lijnwaad, nam Hem van het kruis en wikkelde Hem in het lijnwaad. Daarop legde hij Hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang ervan. Maria Magdalena en Maria de moeder van Joses zagen toe waar Hij werd neergelegd.)

(zittend)

Na de passie wordt een homilie gehouden. Daarna volgt de geloofsbelijdenis.

In het jaar C

Evangelië Lc., 22, 14-23, 56

Het lijden van onze Heer Jezus Christus.

(staande; erna mag zittend)

Uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas

- V** toen de tijd aangebroken was, ging Jezus met de apostelen aan tafel aanliggen. Hij sprak tot hen:
- +** „Vurig heb Ik ernaar verlangd dit paasmaal met u te eten eer ik ga lijden. Want Ik zeg u: Ik zal het niet meer eten totdat het zijn vervulling vindt in het Rijk Gods.”
- V** Daarop nam Hij een beker, sprak een dankgebed uit en zei:
- +** „Neemt die beker en deelt hem samen. Want Ik zeg u: Van dit ogenblik af drink Ik niet meer van wat de wijnstok voortbrengt, totdat het Rijk Gods is gekomen.”
- V** Daarop nam hij het brood en sprak een dankgebed uit; Hij brak het en gaf het hun, met de woorden:
- +** „Dit is mijn Lichaam dat voor u gegeven wordt. Doet dit tot een gedachtenis aan Mij.”
- V** Evenzo gaf Hij hun de beker, na de maaltijd, terwijl Hij sprak:
- +** „Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn Bloed, dat voor u wordt vergoten. Maar zie, degene door wiens hand Ik zal worden overgeleverd is met Mij aan tafel. Want de Mensenzoon gaat heen zoals het is vastgesteld; maar toch, wee die mens door wie Hij wordt overgeleverd.”
- V** Nu begonnen zij onder elkaar te vragen wie van hen het toch was, die dat zou doen. Er ontstond twist onder hen over de vraag wie van hen wel de voornaamste mocht zijn. Maar Jezus sprak tot hen:
- +** „De koningen van de volkeren oefenen heerschappij over hen uit en hun machthebbers laten zich weldoeners noemen. Zo moet gij niet doen; maar wie onder u de voornaamste is moet als de jongste wezen; en wie bevelen geeft moet zijn als iemand die dient. Wie is immers de grootste: hij die aanligt of hij die bedient? Is het niet hij die aanligt? Welnu, Ik ben onder u als degene die bedient. Gij zijt het die trouw zijt gebleven in mijn

beproevingen. En zoals mijn Vader Mij het Koningschap heeft verleend, zo verleen Ik u een plaats in mijn Koninkrijk; ge zult eten en drinken aan mijn tafel en ge zult op tronen gezeten zijn om te heersen over de twaalf stammen van Israël.

„Simon, Simon, weet dat Satan heeft geëist u allen te ziften als tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet zou bezwijken. Wanneer ge eenmaal tot inkeer gekomen zijt versterk dan op uw beurt uw broeders."

V Maar hij antwoordde:

A „Heer, ik ben bereid met U zelfs gevangenis en dood in te gaan!"

V Daarop sprak Jezus: „Ik zeg u Petrus: de haan zal vandaag niet kraaien voordat ge driemaal geloochend hebt Mij te kennen."

V Hij sprak tot hen:

+ „Toen Ik u uitzond zonder beurs, reiszak of schoeisel, hebt ge toen aan iets gebrek gehad?"

V Ze antwoordden:

A „Aan niets."

V Hij hernam:

+ „Maar nu moet wie een beurs heeft die meenemen en eveneens een reiszak: en wie die niet bezit, verkope zijn mantel en schaffe zich een zwaard aan. Ik zeg u: in Mij moet dit Schriftwoord vervuld worden: Hij is tot de booswichten gerekend. Wat over Mij werd beschikt gaat nu vervuld worden."

V Ze zeiden Hem:

A „Zie Heer, hier zijn twee zwaarden."

V Hij antwoordde:

+ „Het is genoeg."

V Hij ging nu naar buiten en begaf zich volgens zijn gewoonte naar de Olijfberg. Ook de leerlingen gingen met Hem mee. Ter plaatse aangekomen sprak Hij tot hen:

+ „Bidt, dat gij niet op de bekoring ingaat."

V Hij verwijderde zich van hen en ging ongeveer een steenworp verder; daar wierp Hij zich op de knieën en bad:

+ „Vader, als Gij wilt, laat dan deze beker Mij voorbijgaan. Maar toch: niet mijn wil maar uw wil geschiede."

V Nu verscheen Hem een engel uit de hemel om Hem te sterken. Aan doodsangst ten prooi bad Hij met nog meer aandrang. Zijn zweet werd tot dikke druppels bloed die op de grond neervielen. Toen stond Hij op

uit zijn gebed en ging naar zijn leerlingen, maar Hij vond hen van droefheid in slaap.

Hij zei tot hen:

+ „Hoe kunt ge slapen? Staat op en bidt dat ge niet op de bekoring ingaat."

V hij was nog niet uitgesproken Of daar kwam een troep, voorafgegaan door Judas een van de twaalf. Deze trad op Jezus toe om Hem te kussen. Maar Jezus zei tot hem:

+ „Judas, verraadt ge de Mensenzoon met een kus?"

V Toen zij die om Hem heen stonden bemerkten wat er ging gebeuren, vroegen ze:

A „Heer zullen we met het zwaard erop in slaan?"

V En een van hen gaf de knecht van de hogepriester een slag en hieuw hem het rechteroor af. Maar Jezus greep in en zei:

+ „Laat het hierbij."

V En Hij raakte het oor aan en genas hem. Nu sprak Jezus tot de Hogepriesters, tot de bevelhebbers van de tempelwacht en de oudsten die op Hem afgekomen waren:

+ „Als tegen een rover zijt ge uitgetrokken met zwaarden en knuppels. Dagelijks was Ik bij u in de tempel en ge hebt geen hand naar Mij uitgestoken. Maar dit is uw uur en uw macht is die der duisternis."

V zij grepen Hem nu vast en voerden Hem weg en zij brachten Hem in het huis van de hogepriester, terwijl Petrus Hem op een afstand volgde. Op de binnenplaats legden zij een vuur aan en gingen bij elkaar zitten; Petrus zat tussen hen in. Toen een dienstmeisje hem bij het schijnsel van het vuur zag zitten en hem scherp had opgenomen, zei ze:

A „Die was ook bij Hem."

V Maar hij ontkende het, en zei:

A „Vrouw ik ken Hem niet."

V Even later zag iemand anders hem en zei:

A „Jij bent ook een van hen."

V Maar Petrus antwoordde:

A „Man dat is niet waar."

V Na verloop van ongeveer een uur verklaarde een ander met stelligheid:

A „Waarachtig die man behoorde ook bij Hem: hij is immers ook een Galileeër."

V Petrus antwoordde:

A „Man ik weet niet wat je bedoelt."

- V** Hij had het nog niet gezegd of meteen kraaide een haan. Toen keerde de Heer zich om en Hij keek Petrus aan; het schoot Petrus te binnen hoe de Heer hem gezegd had:
- +** „Eer vandaag een haan kraait zult ge Mij driemaal verloochenen."
- V** En hij ging naar buiten en begon bitter te wenen.
De mannen die Jezus bewaakten bespotten en sloegen Hem. Ze wierpen een doek over zijn hoofd en vroegen Hem:
- A** „Wees nu eens profeet: wie is het die U geslagen heeft?"
- V** Nog vele andere beschimpingen voegden ze Hem toe.

Toen het dag geworden was vergaderde de raad van oudsten van het volk, hogepriesters en schriftgeleerden en zij lieten Hem voor hun rechtbank leiden. Ze zeiden:

- A** „Als Gij de Christus zijt zeg het ons dan."
- V** Maar Hij sprak tot hen:
- +** „Als Ik het u zeg zult ge er toch geen geloof aan hechten; en als Ik u vragen stel zult ge toch geen antwoord geven. Maar van nu af zal de Mensenzoon zitten aan de rechterhand van de Macht van God."
- V** Toen vroegen ze allen:
- A** „Gij zijt dus de Zoon van God?"
- V** Hij antwoordde hun:
- +** „Gij hebt het gezegd: dat ben Ik."
- V** Zij riepen:
- A** „Waartoe hebben wij nog een getuigenis nodig ? Wij hebben het toch zelf uit zijn eigen mond gehoord."
- V** Toen stond de gehele vergadering op en men bracht Hem voor Pilatus. Daar begonnen ze Hem te beschuldigen en ze zeiden:
- A** „Wij hebben vastgesteld, dat die man ons volk tot opstand aanspoort, dat Hij het er van afhoudt aan de keizer belasting te betalen en dat Hij zich uitgeeft voor de Messias, de Koning."
- V** Pilatus vroeg Hem:
- A** „Zijt Gij de Koning der Joden?"
- V** Hij gaf hem ten antwoord
- +** „Gij zegt het."
- V** Pilatus zei nu tot de hogepriesters en de volksmenigte:
- A** „Ik kan in deze man geen enkele schuld ontdekken."
- V** Maar zij hielden aan en riepen:

- A** „Door zijn prediking in heel het Joodse land, waar Hij in Galilea mee begonnen is en die Hij tot hier heeft voortgezet, zaait Hij onrust onder het volk."
- V** Toen Pilatus dat hoorde vroeg hij of de man een Galileeër was. Zodra hij vernam dat Jezus inderdaad uit het machtsgebied van Herodes kwam stuurde hij Hem naar Herodes, die in die dagen eveneens in Jeruzalem verbleef. Herodes toonde zich zeer verheugd toen hij Jezus te zien kreeg. De verhalen over Jezus hadden hem sinds geruime tijd daarnaar doen verlangen en hij hoopte Hem nu een of ander wonder te zien verrichten. Hij stelde Hem allerlei vragen, maar Jezus gaf in het geheel geen antwoord.
- De hogepriesters en de schriftgeleerden stonden er bij en putten zich uit in beschuldigingen tegen Hem. Samen met zijn soldaten hoonde en bespotte Herodes Hem. Hij hing Hem een schitterend gewaad om en zond Hem terug naar Pilatus. Op diezelfde dag werden Herodes en Pilatus elkaars vrienden;
- Tevoren namelijk leefden zij in onderlinge vijandschap.
- Daarop riep Pilatus de hogepriesters, de overheidspersonen en het volk bijeen en hij zei tot hen:
- A** „Gij hebt deze man voor mij gebracht als iemand die het volk tot opstand aanzet; welnu: ik heb Hem in uw bijzijn verhoord maar ik heb in deze man niets kunnen ontdekken van al datgene waar gij Hem van beschuldigt. Herodes evenmin want hij heeft Hem naar ons teruggezonden. „Het is duidelijk dat Hij niets heeft bedreven dat de doodstraf zou rechtvaardigen. Ik zal Hem daarom een tuchtiging laten toedienen en dan vrijlaten."
- V** Ze begonnen allen tegelijk te schreeuwen:
- A** „Weg met Hem ! Laat ons Barabbas vrij !"
- V** Deze Barabbas was in de gevangenis geworpen wegens een oproer in de stad en wegens moord. Opnieuw sprak Pilatus hen toe omdat hij Jezus wenste vrij te laten. Maar zij riepen daartegen in:
- A** „Kruisig Hem, kruisig Hem !"
- V** Voor de derde maal vroeg Pilatus hun:
- A** „Wat voor kwaad heeft die man dan toch gedaan? Ik heb in Hem niets gevonden, dat de doodstraf rechtvaardigt. Ik zal Hem daarom een tuchtiging laten toedienen en dan vrijlaten."
- V** Luid schreeuwend bleven zij echter zijn kruisiging eisen en hun geschreeuw gaf de doorslag. Pilatus besliste dat gebeuren zou wat zij

eisten: Hij liet de man die zij opvorderden los, al zat hij wegens oproer en moord in de gevangenis, maar Jezus leverde hij over aan hun willekeur. Toen zij Hem wegvoerden hielden zij een zekere Simon aan, een man uit Cyrene die van het veld kwam; hem belaadden ze met het kruis om het achter Jezus aan te dragen. Een grote volksmenigte volgde Hem, ook vrouwen die zich op de borst sloegen en over Hem weeklaagden. Jezus keerde zich tot hen en sprak:

- + „Dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij maar weent over uzelf en over uw kinderen. Weet dat er een tijd zal komen waarop men zeggen zal: Gelukkig de onvruchtbaren, wier schoot niet heeft gebaard en wier borst geen kind heeft gevoed. Dan zal men tot de bergen zeggen: Valt op ons en tot de heuvels: Bedekt ons. Want als men zo doet met het groene hout wat zal er dan met het dorre gebeuren ?"
- V Er werden nog twee anderen weggevoerd, twee misdadigers, om samen met Hem ter dood te worden gebracht. Toen zij op de plaats kwamen die Schedel heet sloegen zij Hem daar aan het kruis, en zo ook de misdadigers, de een rechts, de ander links. En Jezus zei:
- + „Vader, vergeef hun want ze weten niet wat ze doen."
- V Ze verdeelden zijn kleren onder elkaar, door er om te dobbelen. Het volk stond toe te kijken maar de overheidspersonen lachten Hem uit en zeiden:
- A „Anderen heeft Hij gered; laat Hij zichzelf eens redden als Hij de Messias van God is, de uitverkorene !"
- V De soldaten brachten Hem zure wijn, en ook zij voegden Hem spottend toe:
- A „Als Gij de koning der Joden zijt red dan uzelf."
- V Boven Hem stond als opschrift in Griekse, Romeinse en Hebreeuwse letters:
„Dit is de Koning der Joden."
- Ook een van de misdadigers die daar hingen hoonde Hem:
- A „Zijt Gij niet de Messias? Red dan uzelf en ons."
- V Maar de andere strafte hem af en zei:
- A „Heb zelfs jij geen vrees voor God terwijl je toch hetzelfde vonnis ondergaat?
En wij ondergaan dat vonnis terecht, want wij krijgen wat we door onze daden verdiend hebben; maar Hij heeft niets verkeerd gedaan."
- V Daarop zei hij:
- A „Jezus, denk aan mij wanneer Gij in uw Koninkrijk gekomen zijt."
- V En Jezus sprak tot hem:

- + „Voorwaar, Ik zeg u: vandaag nog zult gij met Mij zijn in het paradijs."
- V Het was nu omtrent het zesde uur; er viel duisternis over heel de streek tot aan het negende uur toe doordat de zon geen licht meer gaf. Het voorhangsel van de tempel scheurde middendoor. Toen riep Jezus met luider stem:
- + „Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest."
- V Nadat Hij dit gezegd had gaf Hij de geest.

(Hier knielen allen gedurende enige tijd.)

Op het zien van wat er gebeurd was, loofde de honderdman God en hij zei:

- A „Deze mens was waarlijk een rechtvaardige."
- V Al het volk dat voor dat schouwspel samengestroomd was, keerde terug toen zij aanschouwd hadden wat er gebeurd was, en zij sloegen zich op de borst. Al zijn bekenden stonden op een afstand toe te zien; ook de vrouwen die Hem vanuit Galilea gevolgd waren.

Nu was er een zekere Jozef, lid van de Hoge Raad, een welmenend en rechtschapen man, die dan ook niet had ingestemd met de plannen en handelwijze van de Raad. Hij was afkomstig uit de Joodse stad Arimatéa en leefde in de verwachting van het Rijk Gods. Deze ging naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jezus.

Na het van het kruis genomen te hebben wikkelde hij het in een lijkwade. Vervolgens legde hij Hem in een graf dat in steen was uitgehouwen en waarin nog nooit iemand was neergelegd. Het was Voorbereidingsdag en de sabbat brak aan. De vrouwen die uit Galilea met Hem meegekomen waren volgden, en zij bekeken het graf en zagen toe hoe zijn lichaam werd neergelegd. Teruggekeerd maakten ze welriekende kruiden en balsem klaar maar op de sabbat namen ze de voorgeschreven rust in acht.

(zittend)

Na de passie wordt een homilie gehouden. Daarna volgt de geloofsbelijdenis.

Preek

(staande)

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde.

En in Jezus Christus, zijn enige Zoon, onze Heer,

(bij de volgende woorden neerbuigen uit eerbied)

DIE ONTVANGEN IS VAN DE HEILIGE GEEST, GEBOREN UIT DE MAAGD MARIA,

die geleden heeft onder Pontius Pilatus,

is gekruisigd, gestorven en begraven,

die nedergedaald is ter helle,

de derde dag verrezen uit de doden,

die opgestegen is ten hemel,

zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader,

vandaar zal Hij komen oordelen de levenden en de doden.

Ik geloof in de Heilige Geest,

de heilige katholieke Kerk,

de gemeenschap van de Heiligen,

de vergeving van de zonden,

de verrijzenis van het lichaam

en het eeuwig leven. Amen.

Voorbede

(staande)

Broeders en zusters, bidden wij met vertrouwen tot God, onze Vader, die ons door het mysterie van het lijden, sterven en verrijzen van zijn Zoon heeft aangenomen tot zijn kinderen:

- Voor de heilige Kerk: dat zij in de viering van de Goede Week haar verbondenheid met de lijdende en verrezen Heer mag vernieuwen en versterken. Laat ons bidden.
- Voor hen die de volken regeren: dat zij bedacht zijn op het welzijn van allen en beseffen dat zij geroepen zijn om te dienen. Laat ons bidden.
- Voor hen die vervolgd en gemarteld worden: dat er spoedig een einde mag komen aan hun ellende en dat ze in vrede en vrijheid kunnen leven. Laat ons bidden.
- Voor onszelf: dat wij in deze laatste dagen voor het Paastriduüm ons daadwerkelijk bekeren en ons met God en zijn Kerk verzoenen. Laat ons bidden.

- Voor de intenties van onze (parochie)gemeenschap... ; en voor onze overleden broeders en zusters (met name herdenken we vandaag...) voor wie dit heilige Misoffer in het bijzonder wordt opgedragen; dat zij in de hemel Christus als Heer mogen belijden tot eer van God de Vader. Laat ons bidden.

Almachtige eeuwige God, uw Zoon heeft zich niet willen vastklampen aan de gelijkheid met U, maar heeft zich vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood aan het Kruis. Wij bidden U: breng ons, die onze knie voor Hem buigen en Hem als onze Heer belijden, eens tot de heerlijkheid van de verrijzenis. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Collecte en collectelied

(zittend)

EUCHARISTISCHE LITURGIE

(Gereedmaken van het altaar en aan- en opdragen van de offerandegaven)

Bij offerande zonder gezang antwoordt men na elke offerandegebed:

Allen: Gezegend zijt Gij, God, in alle eeuwen!

Pr: Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw Offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

Allen: Moge de Heer het Offer uit uw handen aannemen tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.

Gebied over de offergaven

Heer, moge door het lijden en de dood van uw eniggeboren Zoon de verzoening ons nabij zijn. Schenk ons vergiffenis, niet omdat wij het verdienen, maar omwille van het ene, volmaakte offer, waarin Gij ons genadig tegemoet komt. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen

(staande)

Aanhef en Prefatie:

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Verheft uw hart.

Allen: **Wij zijn met ons hart bij de Heer.**
Pr: Brengen wij dank aan de Heer, onze God.
Allen: **Het is passend en goed Hem te danken.**

Prefatie van Palmzondag *(Het lijden van de Heer)*

Heilige Vader, almachtige, eeuwige God, om recht te doen aan uw heerlijkheid, om heil en genezing te vinden zullen wij U danken altijd en overal door Christus onze Heer. Hij die zelf onschuldig was, heeft willen lijden voor hen die schuldig waren; Hij die geen kwaad bedreven had, liet zich veroordelen omwille van de zondaars. Zijn dood heeft onze zonden uitgewist, zijn verrijzenis bracht ons gerechtigheid. Daarom, met alle Engelen, Machten en Krachten, met allen die staan voor uw troon, loven en aanbidden wij U, en zingen U toe vol vreugde:

Allen:

Heilig, Heilig, Heilig, de Heer	Sanctus, Sanctus, Sanctus,
de God der hemelse Machten.	Dominus Deus Sabaoth.
Vol zijn hemel en aarde	Pleni sunt caeli et terra,
van uw heerlijkheid.	gloria tua.
Hosanna in den hoge.	Hosanna in excelsis.
Gezegend Hij die komt	Benedictus qui venit
in de Naam des Heren.	in Nomine Domini.
Hosanna in den hoge.	Hosanna in excelsis.

(knielend)

Eucharistisch gebed *(EG.3B)*

Pr: Ja Heer, Gij zijt werkelijk de Heilige; heel uw schepping moet U wel prijzen, want door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, maakt Gij alles levend en heilig, in de kracht van de Heilige Geest. Altijd blijft Gij bezig, U een volk bijeen te brengen uit alle naties en rassen en talen; want van oost tot west moet door een zuivere offergave hulde worden gebracht aan uw Naam. Wij hebben deze gaven dan ook hier gebracht om ze aan U toe te wijden. In alle ootmoed vragen wij U, ze te heiligen door uw Geest, en ze Lichaam en ✠ Bloed te doen zijn van Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, op wiens woord wij deze geheimen vieren. *(Er volgt een korte stilte)*
Want in de nacht dat Hij werd overgeleverd, nam Hij brood en sprak daarover het dankgebed om uw Naam te verheerlijken. Toen brak Hij het brood, gaf

het aan zijn leerlingen en zei: NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN, WANT DIT IS MIJN LICHAAM, DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook na de maaltijd de beker en sprak een zegenbede om uw Naam te verheerlijken. Hij gaf hem aan zijn leerlingen en zei: NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT, WANT DIT IS DE BEKER VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND, DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN. BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Pr: Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

Allen: Heer Jezus, wij verkondigen Uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezen zijt.

(knielend)

Pr: Daarom Heer, gedenken wij het heilzaam lijden en sterven van uw Zoon, zijn glorievolle verrijzenis, en zijn verheffing aan uw rechterhand; zo staan wij vol verwachting open voor zijn wederkomst, en bieden U vol dankbaarheid dit offer aan, zo levend en heilig.

Wij vragen U, Heer: zie welwillend neer op het offer van uw Kerk, en wil er uw Zoon in herkennen, door wiens dood Gij ons met U verzoend hebt. Geef dat wij mogen worden verkwikt door het nuttigen van zijn Lichaam en Bloed. Vervul ons van zijn Heilige Geest opdat men ons in Christus zal zien worden tot één lichaam en één geest.

Moge Hij ons maken tot een blijvende offergave voor U: dan zullen wij het erfdeel verkrijgen dat Gij ons beloofd hebt, samen met Maria, de heilige Maagd en Moeder van God; samen met uw Apostelen en Martelaren, (met de heilige N.) en met allen die in uw heerlijkheid zijn en daar voor ons bidden. Mogen de vrede in de wereld en het heil van alle mensen toenemen door dit offer van uw Zoon opdat wij met U worden verzoend. Maak uw volk, onderweg hier op aarde, sterk in liefde en geloof: samen met uw dienaar N., onze Paus, en N. onze Bisschop, en alle bisschoppen, de geestelijkheid en heel het gelovige volk dat Gij U hebt verworven.

Wij vragen U, welwillend te staan tegenover de wensen van deze gemeenschap die hier bij U is, en waarvan Gij de Vader zijt. Goede God, breng in uw barmhartigheid al uw kinderen van overal bijeen. Laat onze overleden broeders en zusters, ja, laat allen die U lief waren en die van hier zijn heengegaan, genadig binnen in uw Rijk. Ook wijzelf hopen daar eens te mogen zijn, om met hen samen voor altijd te mogen genieten van uw heerlijkheid, door Christus onze Heer. In Hem schenkt Gij alles wat goed is aan deze wereld.

Pr: Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn,
Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de Heilige
Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Allen: Amen.

(staande)

GEBED DES HEREN

Aangespoord door een gebod van de Heer en door zijn goddelijk woord
onderricht, durven wij zeggen:

Allen:

Onze Vader,
die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden
ons dagelijks brood,
en vergeef ons
onze schulden,
zoals ook wij vergeven
aan onze schuldenaren en
breng ons niet
in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Amen.

Pater noster,
qui es in caelis
sanctificetur Nomen tuum,
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua,
sicut in caelo, et in terra.
Panem nostrum
cotidianum da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra,
sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris
et ne nos inducas
in tentationem,
sed libera nos a Malo.
Amen.

Pr: Verlos ons, Heer, van alle kwaad, geef genadig vrede in onze
dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij
mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust,
terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de
komst van onze Verlosser, Jezus Christus.

**Allen: Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in
eeuwigheid. Amen.**

(staande)

Vredesgebed

Pr: Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw Apostelen gezegd: “Vrede laat ik u na; mijn vrede geef ik u”, let niet op onze zonden maar op het geloof van uw Kerk; vervul uw belofte; geef vrede in uw Naam en maak ons één, Gij die leeft in eeuwigheid.

Allen: **Amen.**

Pr: De vrede des Heren zij altijd met U.

Allen: **En met uw geest.**

(staande of knielend)

Lam Gods Smeekbede

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

ontferm U over ons.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

ontferm U over ons.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

geef ons de vrede.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

dona nobis pacem.

Uitnodiging tot de heilige communie

Pr: Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren; zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Allen: **Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.**

Bedienaar zegt: Lichaam van Christus

Communicant antwoordt: Amen

(Uitleg: in de heilige Eucharistie voedt Christus ons met zijn Woord en met zijn Lichaam en Bloed. Wie dát ten volle gelooft én leeft in eenheid met Christus en zijn Kerk, is van harte uitgenodigd om Hem te ontvangen in dit Sacrament. Indien u niet te communie gaat –omdat u niet katholiek bent of om een anderen reden –, kunt u op uw plaats blijven zitten of naar voren komen om de zegen te vragen. Wilt u dit laatste dan aangeven door uw handen kruiselings voor uw borst te houden. Dank u.)

(zittend of knielend)

Ogenblik voor persoonlijk gebed onder het communielied

Als u niet ter communie gaat, mag u in de geest communiceren. Dit wordt *Geestelijke Communie* genoemd. Hiervoor kunt u volgend gebed gebruiken:

Mijn Jezus, ik geloof dat U in het allerheiligste Sacrament tegenwoordig bent. Ik bemin U boven alles en ik verlang U in mijn ziel te mogen ontvangen. Omdat ik dit nu niet werkelijk doen kan, smee ik U: Kom tenminste op geestelijke wijze in mijn hart; ik verenig mij geheel en al met U. Sta niet toe, lieve God, dat ik nog ooit van U gescheiden word. Amen.

Ziel van Christus, heilig mij.
Lichaam van Christus, red mij.
Bloed van Christus, verblijd mij.
Water uit de zijde van Christus, was mij.
Lijden van Christus, sterk mij.
O goede Jezus, verhoor mij.
In uw wonden verberg mij.
Laat mij niet van U gescheiden worden.
Tegen de boze vijand bescherm mij.
In het uur van mijn dood, roep mij
en laat mij tot U komen,
om met uw Heiligen U te loven
in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Antifoon bij de communie Mt. 26, 42

(Zo bad de Heer:) Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker voorbijgaat zonder dat Ik hem drink: dat dan uw wil geschiede.

Aanbevelingsgebed tot onze lieve Vrouw:

Wees gegroet, Maria vol van genade! de Heer is met U.
Gij zijt de gezegende onder de vrouwen
en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons zondaars,
nu en in het uur van onze dood. Amen.

Gebed na de communie

Door uw heilige gave gesterkt, vragen wij U ootmoedig: Heer, die ons door de dood van uw Zoon hoop hebt gegeven op het eeuwig leven waarin wij geloven, laat ons door zijn verrijzenis het doel bereiken waarheen wij op weg zijn. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen

Mededelingen uit de parochie

(staande of knielend)

SLOTBITEN: zegen en wegzending

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Zegene u de almachtige God, de Vader, de Zoon ✠ en de Heilige Geest.

Allen: Amen.

Pr/Dk: Gaat nu allen heen in vrede.

Allen: Wij danken God.

Slotlied

Liturgische Dankzegging na de heilige Mis

(door paus Leo XIII samengesteld)

(knielend)

Wees gegroet, Maria vol van genade, de Heer is met U. Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.

Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen. (3x)

Wees gegroet, o Koningin, Moeder van barmhartigheid; ons leven, onze vreugde en onze hoop, wees gegroet! Tot U roepen wij, ballingen, kinderen van Eva; tot U smeken wij, zuchtend en wenend in dal van tranen. Daarom dan, onze voorspreekster, sla op ons uw barmhartige ogen, en toon ons na deze ballingschap, Jezus, de gezegende vrucht van uw schoot.

O goedertieren, o liefdevolle, o zoete Maagd Maria!

- Bid voor ons, heilige Moeder van God.

- Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Gebed voor de katholieke Kerk:

Laat ons bidden: God, onze toevlucht en onze kracht; zie genadig neer op het volk dat tot U smeekt, en verhoor barmhartig en goedgunstig de gebeden, die wij storten voor de bekering van de zondaars, voor de vrijheid en de verheffing van onze Moeder, de heilige Kerk. Dat vragen wij U op voorspraak van Maria, de glorierijke en onbevleete Maagd en Moeder van God, van de heilige Jozef, haar bruidegom, van uw heilige Apostelen Petrus en Paulus en van alle Heiligen. Door dezelfde Christus onze Heer. Amen.

Gebed ter bescherming:

Heilige Aartsengel Michaël, verdedig ons in de strijd; wees onze bescherming tegen de boosheid en de listen van de duivel. Wij smeken ootmoedig, dat God hem zijn macht doet gevoelen. En gij, vorst van de hemelse legerscharen, drijf Satan en de andere boze geesten, die tot verderf van de zielen over de wereld rondgaan, door de goddelijke kracht in de hel terug.

Allerheiligste Hart van Jezus; ontferm U over ons! (3x)

Andere gebeden ter dankzegging:

Kom Heilige Geest! Kom, door de machtige voorspraak van het Onbevlekt Hart van Maria, uw zeer beminde Bruid!

Maria, ik heb voor heel mijn leven mij geheel aan U gegeven. Ik geef U, Moeder onbevleete, ook voor heden mijn werken, offers en gebeden. O, laat, gezuiverd door uw handen, ze dan voor God als wierook branden. Door uw onbevleete ontvangenis o Maria, zuiver mijn lichaam en heilig mijn ziel! Amen.

Gebod van overgave:

Aanvaard Heer, geheel mijn vrijheid, mijn geheugen, mijn verstand en mijn wil. Al wat ik heb of bezit is een gave van U: ik geef het U terug, beschik erover zoals Gij wilt. Geef mij slechts, met uw genade, een grotere liefde tot U: dan ben ik rijk genoeg en vraag verder niets meer. Amen.

Kruisweg (*beknopt*)

Eeuwige Vader, ik offer U op het smartelijk lijden van uw welbeminde Zoon tot verzoening van onze zonden en die van de hele wereld:

I. Omwille van zijn veroordeling tot de dood; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

II. Omwille van het kruis, dat Hij op zijn schouders nam; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

III. Omwille van zijn eerste val onder het kruis; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

IV. Omwille van de tranen van zijn bedroefde Moeder, die Hem tegemoet kwam; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

V. Omwille van zijn smartelijk vermoedheid, waardoor een mens Hem het kruis moest helpen dragen; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

VI. Omwille van het erbarmen van de vrouw, die Hem zijn Aanschijn afdroogde; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

VII. Omwille van zijn tweede val onder het kruis; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

VIII. Omwille van de troostende woorden, die Hij tot de wenende vrouwen richtte; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

IX. Omwille van zijn derde val onder het kruis; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

- X. Omwille van de vuurzee van smart, die zijn Lichaam liet zien toen Hij van zijn kleren werd beroofd; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.
- XI. Omwille van het vreselijk doorboren van zijn handen en voeten met spijkers; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.
- XII. Omwille van het Bloed en water, die uit zijn Hart stroomden als bron van alle genaden voor ons; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.
- XIII. Omwille van het lijden van zijn Moeder, toen Zij Hem dood in haar armen ontving; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.
- XIV. Omwille van de steen die over zijn graf werd neergelegd; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

U blies de laatste adem uit, Jezus, maar de bron van het leven begon te stromen voor de zielen en de oceaan van barmhartigheid opende zich voor de hele wereld. O, Fontein van leven, onpeilbare goddelijke barmhartigheid, omhul de hele wereld en schenk U leeg in ons. Amen.

AVONDMIS VAN WITTE DONDERDAG
(In Coena Domini)

OPENINGSRITEN

Openingslied

Antifoon bij de intrede *naar Gal. 6, 14*

Wij roemen in het kruis van de Heer Jezus Christus. In Hem is ons heil, ons leven en verrijzenis, door wie wij verlost en bevrijd zijn. Heer, Gij zijt vol ontferming voor allen en hebt geen afkeer van wat Gij hebt gemaakt; Gij sluit uw ogen voor de zonden van de mensen om hen tot bekering te brengen. Gij spaart hen, want Gij zijt de Heer onze God.

(staande)

Kruisteken en begroeting

Pr: In de Naam van de Vader ✠, de Zoon en de Heilige Geest.

Allen: **Amen.**

Pr: De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest, zij met u allen!

Allen: **en met uw geest.**

(staande of knielend)

Schuldbelijdenis

Pr: Broeders en zusters, belijden wij onze zonden, bekeren wij ons tot God om de Heilige Geheimen goed te kunnen vieren. *(Er volgt een korte stilte)*

Allen: Ik belijd voor de almachtige God, en voor u allen, dat ik gezondigd heb in woord en gedachte in doen en laten; door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld *(men klopt zich op de borst)*.

Daarom smee ik de heilige Maria, altijd Maagd, alle Engelen en Heiligen, en u, broeders en zusters, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

Pr: Moge de almachtige God zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven en ons geleiden tot het eeuwig leven.

Allen: **Amen.**

Pr:	Heer, ontferm U over ons	Kyrie eleison.
Allen:	Heer, ontferm U over ons	Kyrie eleison.
Pr:	Christus, ontferm U over ons	Christe eleison.
Allen:	Christus, ontferm U over ons	Christe eleison.
Pr:	Heer, ontferm U over ons	Kyrie eleison.
Allen:	Heer, ontferm U over ons	Kyrie eleison.

Terwijl de lofzang 'Eer aan God in den hoge' wordt gezongen, worden de klokken geluid die daarna zwijgen tot aan het Gloria in de Paaswake tijdens de paasnacht.

(staande)

Gloria lofzang

*Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus
bonæ voluntatis.
Laudamus Te.
Benedicimus Te.
Adoramus Te.
Glorificamus Te.
Gratias agimus tibi propter
magnam gloriam tuam.
Dominus Deus, Rex cælestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite,
Iesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram
Patris, miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus.
Tu solus Dominus.
Tu solus Altissimus,*

*Eer aan God in den hoge,
en vrede op aarde aan de
mensen die Hij liefheeft.
Wij loven U.
Wij prijzen en
aanbidden U.
Wij verheerlijken U
en zeggen U dank voor Uw
grote heerlijkheid.
Heer God, hemelse Koning,
God, almachtige Vader;
Heer eniggeboren Zoon,
Jezus Christus.
Heer Gods, Lam Gods,
Zoon van de Vader;
Gij die wegneemt de zonden van
de wereld, ontferm U over ons;
Gij die wegneemt de zonden van
de wereld, aanvaard ons gebed;
Gij die zit aan de rechterhand
van de Vader, ontferm U over ons.
Want Gij alleen zijt de Heilige,
Gij alleen de Heer,
Gij alleen de Allerhoogste,*

*Iesu Christe.
Cum Sancto Spiritu in gloria
Dei Patris.
Amen.*

*Jezus Christus,
met de Heilige Geest in de
heerlijkheid van God de Vader.
Amen.*

(staande)

Openingsgebed

God, wij herdenken en vieren het heilig Avondmaal, toen uw eniggeboren Zoon het nieuwe Offer en de maaltijd van zijn liefde voor altijd aan de Kerk heeft toevertrouwd, voordat Hij zich overleverde aan de dood. Wij vragen U: mogen wij in dit grote mysterie de bron vinden van liefde en leven in overvloed. Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon, die met U leeft en heerst in de eenheid van de Heilige Geest, God, door de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen

LITURGIE VAN HET WOORD

(zittend)

Eerste Lezing: *Exodus 12, 1-8.11-14*

Lezing uit het boek Exodus

In die dagen richtte de Heer het woord tot Mozes en Aäron in Egypte en sprak: “Deze maand moet gij beschouwen als de beginmaand, als de eerste maand van het jaar. Maak aan heel de gemeenschap van Israël het volgende bekend: Op de tiende van deze maand moet ieder gezin een lam uitkiezen, ieder huis een lam. Als een gezin te klein is voor een lam, dan moeten ze, rekening houdend met het aantal personen, samen doen met hun naaste buurman. Bij het verdelen van het lam moet er rekening gehouden worden met eenieders eetlust. Het lam moet gaaf zijn, van het mannelijk geslacht en eenjarig. Ge kunt er een schaap of een geit voor nemen. Ge moet de dieren vasthouden tot aan de veertiende van de maand. Dan moet heel de verzamelde gemeenschap van Israël ze slachten in de avondschemering. Vervolgens moet gij wat bloed nemen en dat uitstrijken over de beide deurposten en over de bovenbalken van de deur van alle huizen waar het lam gegeten wordt. In dezelfde nacht moet het vlees gegeten worden, op het vuur gebraden. Het moet gegeten worden met ongezuurd brood en bittere kruiden. En dit is de wijze waarop gij het lam moet eten: uw

lendenen omgord, uw voeten geschoeid en uw stok in de hand. Haastig moet gij eten want het is Pasen voor de Heer. Deze nacht zal Ik door Egypte gaan en alle eerstgeborenen van Egypte, zowel mensen als dieren zal Ik slaan. Aan alle goden van Egypte zal Ik het vonnis voltrekken. Maar het bloed aan de huizen zal een teken zijn dat gij daar woont. Als Ik het bloed aan uw huizen zie, zal Ik u voorbijgaan. Geen vernietigende plaag zal u treffen als Ik Egypte sla. Deze dag moet gij tot een gedenkdag maken, ge moet hem vieren als een feest ter ere van de Heer. Van geslacht tot geslacht moet ge hem als een eeuwige instelling vieren.”

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

Antwoordsalm *Ps. 116 (115), 12-13, 15-16bc, 17-18 (of eventueel een passend gezang)*

Refrein: ***Geeft niet de beker der zegening die wij zegenen gemeenschap met het Bloed van Christus?***

Hoe kan ik mijn dank betuigen
voor al wat de Heer mij gaf?
Ik hef de offerbeker,
de Naam van de Heer roep ik aan.

Want kostbaar is in de ogen des Heren
het leven van wie Hem vereert.
O Heer, ik ben uw dienaar,
Gij hebt mijn boeien geslaakt.

Met offers zal ik U loven,
de Naam van de Heer roep ik aan.
Ik zal mijn geloften volbrengen
waar heel zijn volk het ziet.

(zittend)

Tweede Lezing: 1 Kor. 11; 23-26

Lezing uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Korinte

Broeders en zusters,

Zelf heb ik van de Heer de overlevering ontvangen die ik u op mijn beurt heb doorgegeven: dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij werd overgeleverd, brood nam, en na gedankt te hebben, het brak en zei: 'Dit is mijn Lichaam voor u. Doet dit tot mijn gedachtenis'. Zo ook nam Hij na de maaltijd de beker, met de woorden: 'Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn Bloed. Doet dit, elke keer dat gij hem drinkt, tot mijn gedachtenis'. Telkens als gij dit Brood eet en de Beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren, totdat Hij wederkomt.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

(staande)

Vers voor het Evangelie

Pr/Dk: Een nieuw gebod geef Ik u, zegt de Heer: dat gij elkaar liefhebt, zoals Ik u heb liefgehad.

Evangelielezing: Johannes 13, 1-15

Pr/Dk: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr/Dk: Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes.

Allen: Lof zij U, Christus.

Het Paasfeest was op handen. Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader, en die de zijnen in de wereld bemind had, gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe. Onder de maaltijd, toen de duivel reeds aan Judas Iskariot, de zoon van Simon, het plan had ingegeven om Hem over te leveren, stond Jezus van tafel op. In het bewustzijn dat de Vader Hem alles in handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en naar God terugkeerde, legde Hij zijn bovenkleden af, nam een linnen doek en omgordde zich daarmee. Daarop goot Hij water in het wasbekken en begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en ze met de doek waarmee Hij omgord was af te drogen. Zo kwam Hij bij Simon Petrus die echter tot Hem zei: "Heer, wilt Gij mij de voeten wassen?" Jezus gaf hem ten antwoord: "Wat Ik doe begrijpt ge nu nog niet maar later zult gij het inzien." Toen zei Petrus tot Hem: "Nooit in der eeuwigheid zult Gij mij de

voeten wassen!” Jezus antwoordde hem: “Als gij u niet door Mij laat wassen kunt gij mijn deelgenoot niet zijn.” Daarop zei Simon Petrus tot Hem: “Heer dan niet alleen mijn voeten maar ook mijn handen en hoofd.” Maar Jezus antwoordde: “Wie een bad heeft genomen, behoeft zich niet meer te wassen tenzij de voeten, hij is immers helemaal rein. Ook gij zijt rein, ofschoon niet allen.” Hij wist immers wie Hem zou overleveren. Daarom zei Hij: Niet allen zijt gij rein. Toen Hij dan hun voeten had gewassen, zijn bovenkleden had aangetrokken en weer aan tafel was gegaan sprak Hij tot hen: “Begrijpt ge wat Ik u gedaan heb? Gij spreekt Mij aan als Leraar en Heer, en dat doet gij terecht, want dat ben Ik. Maar als Ik, de Heer en Leraar, uw voeten heb gewassen dan behoort ook gij elkaar de voeten te wassen. Ik heb u een voorbeeld gegeven opdat gij zoudt doen zoals Ik u gedaan heb.”

Pr/Dk: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

(zittend)

Preek

Na de preek, waarin gesproken wordt over de voornaamste mysteries die in deze viering worden herdacht: a. de instelling van de Heilige Eucharistie; b. de instelling van het priesterschap; en c. het Gebod van de Heer betreffende de naastenliefde, volgt de voetwassing, waar dit om pastorale redenen wenselijk is. Onmiddellijk erna volgt de voorbede. De geloofsbelijdenis blijft in deze viering achterwege.

Voetwassing

Voorbede en aanbieding Heilige Oliën

Broeders en zusters, de Vader die het Offer van zijn Zoon welwillend heeft aanvaard, zal ook de gebeden verstaan die wij tot Hem richten door de Zoon, die *in deze nacht* voor ons is overgeleverd.

- Voor de bisschoppen en priesters van de Kerk: dat zij het opdragen van de hl. Eucharistie altijd mogen ervaren als het hart van hun dienstwerk. Laat ons bidden.
- Voor allen in de wereld die zuchten onder oorlog, geweld en vervolging: dat God zelf hun hoop en uitkomst mag schenken. Laat ons bidden.

- Voor de noodlijdenden: dat zij gesterkt mogen worden door de gaven die in deze veertigdagentijd werden ingezameld als vrucht van onze boetvaardigheid. Laat ons bidden.
- Voor onszelf: dat wij door onze deelname aan de heilige Eucharistie gesterkt mogen worden om elkaar in liefde te dienen overeenkomstig het gebod van de Heer. Laat ons bidden.
- Voor de intenties van onze (parochie)gemeenschap... ; en voor onze overleden broeders en zusters (met name herdenken we vanavond...) voor wie dit heilige Misoffer in het bijzonder wordt opgedragen; dat zij mogen delen in het Pasen van de Heer. Laat ons bidden.

Almachtige, eeuwige God, uw Zoon gaf ons *deze avond* een bewijs van zijn liefde tot het uiterste in het mysterie van zijn Lichaam en Bloed en in de nederige dienst aan zijn leerlingen. Wij bidden U: laat ons dit mysterie van ons geloof steeds trouw en dankbaar vieren, opdat wij Hem ook altijd navolgen in liefdevolle dienstbaarheid. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Aandragen en voorstelling van de Heilige Oliën voor de parochiegemeenschap ontvangen tijdens de Chrismamis met de Bisschop en de priesters van het Bisdóm.

De olie van de zieken om degenen te zalven die ernstig ziek zijn of door ouderdom zeer verzwakt; de olie van de geloofsleerlingen bestemd voor degenen die zich voorbereiden op het doopsel en tenslotte het heilig Chrisma, dat de dopelingen na het doopsel ontvangen en waarmee de vormelingen ook gezalfd worden.

EUCHARISTISCHE LITURGIE

(Gereedmaken van het altaar en aan- en opdragen van de offerandegaven)

Bij offerande zonder gezang antwoordt men na elke offerandegebed:

Allen: Gezegend zijt Gij, God, in alle eeuwen!

Pr: Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw Offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

Allen: Moge de Heer het Offer uit uw handen aannemen tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.

Gebod over de offergaven

Heer, wij bidden U dat wij altijd op waardige wijze deelnemen aan dit Mysterie, want telkens als wij de gedachtenis van dit Offer vieren, wordt de verlossing voor ons werkelijkheid. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen

(staande)

Aanhef en Prefatie:

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Verheft uw hart.

Allen: Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Pr: Brengen wij dank aan de Heer, onze God.

Allen: Het is passend en goed Hem te danken.

Heilige Vader, almachtige eeuwige God, om recht te doen aan Uw heerlijkheid, om heil en genezing te vinden zullen wij U danken, altijd en overall, door Christus onze Heer. Hij, Priester bij uitstek die in eeuwigheid blijft, heeft gezegd hoe zijn Offer moet voortleven. Hij heeft zichzelf aan U opgedragen als Offer voor onze verlossing. Ons heeft Hij bevolen voortaan dit Offer aan te bieden om Hem te gedenken. Als wij dan eten van dit Lam dat voor ons is geslacht, worden wij geestelijk sterk; als wij drinken van zijn Bloed dat voor ons is vergoten, worden wij innerlijk rein. Daarom, met alle Engelen, Machten en Krachten, met allen die staan voor uw troon, loven en aanbidden wij U en zingen U toe vol vreugde:

Allen:

Heilig, Heilig, Heilig, de Heer
de God der hemelse Machten.

Vol zijn hemel en aarde
van uw heerlijkheid.

Hosanna in den hoge.

Gezegend Hij die komt
in de Naam des Heren.

Hosanna in den hoge.

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt caeli et terra,
gloria tua.

Hosanna in excelsis.

Benedictus qui venit
in Nomine Domini.

Hosanna in excelsis.

(knielend)

Eucharistisch gebed I – Romeinse Canon

U dan, algoede Vader, vragen wij nederig, door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, te aanvaarden en te + zegenen deze giften, deze gaven, deze heilige vlekkeloze offeranden die wij U aanbieden allereerst voor uw heilige katholieke Kerk –geef haar genadig vrede, bescherming en eenheid en geleid haar over de gehele wereld– en voor uw dienaar, onze Paus N., voor onze Bisschop N., en voor allen die, rechtzinnig en trouw, de behoeders zijn van het katholieke en apostolische geloof.

Gedenk, Heer, uw dienaars en dienaressen en allen hier aanwezig, wier geloof Gij kent en wier toewijding U gebleken is, voor wie U dit offer van lof wordt gebracht –voor henzelf en al hun dierbaren, voor hun verlossing, voor het heil en behoud waarop zij helpen– en die hun gebeden richten tot U, de eeuwige, levende en ware God.

Verbonden in eenzelfde gemeenschap, *vieren wij de hoogheilige dag waarop onze Heer Jezus Christus voor ons is overgeleverd*, en eren wij de gedachtenis allereerst van die roemrijke Maria altijd Maagd, Moeder van onze God en Heer Jezus Christus, en mede van de heilige Jozef, haar Bruidegom, en van uw heilige Apostelen en Martelaren Petrus en Paulus, Andreas, (Jakobus en Johannes, Tomas, Jakobus, Filippus, Bartolomeüs, Matteüs, Simon en Taddeüs; Linus, Cletus, Clemens, Sixtus, Cornelius, Cyprianus, Laurentius, Chrysogonus, Johannes en Paulus, Cosmas en Damianus) en van al uw Heiligen; omwille van hun verdiensten en voorbede help ons in alle omstandigheden door uw kracht en uw bescherming. (Door Christus onze Heer. Amen)

Aanvaard genadig –vragen wij, Heer– dit offer van ons, uw dienaars, en van allen die U toebehoren, *ter herdenking van de dag waarop onze Heer Jezus Christus de geheimen van zijn Lichaam en Bloed aan zijn leerlingen overdroeg*. Leid ons alle dagen van ons leven in uw vrede, ontruk ons aan de eeuwige verwerping en tel ons bij het getal van uw uitverkorenen. (Door Christus onze Heer. Amen)

Gewaardig U, God, deze offerande ten volle te zegenen, te bevestigen, te bekrachtigen, haar waarachtig en aanvaardbaar te maken; dat zij voor ons worde het Lichaam en Bloed van uw zeerbeminde Zoon, Jezus Christus. Die op de dag vóór zijn lijden *om ons en allen te verlossen, dat is heden*, het brood heeft genomen in zijn heilige handen, en de ogen opgeslagen ten hemel, tot U, God zijn almachtige Vader, U prijzend en dankend een zegenbede heeft gesproken, het brood heeft gebroken en aan zijn leerlingen

gegeven met de woorden: NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN, WANT DIT IS MIJN LICHAAM, DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook, na het avondmaal, deze voortreffelijke beker in zijn heilige handen, en U prijzend en dankend heeft Hij andermaal een zegenbede gesproken, en hem aan zijn leerlingen gereikt met de woorden: NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT, WANT DIT IS DE BEKER VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND, DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN. BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Pr.: Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

Allen: Heer Jezus, wij verkondigen Uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezet zijn.

(knielend)

Daarom gedenkend, Heer, het heilig lijden van Christus, uw Zoon, onze Heer, en zijn verrijzenis uit de dood, alsook zijn opklimmen naar de hemel, brengen wij, uw dienaren, tezamen met uw heilig volk, aan uw verheven majesteit –van uw eigen giften en gaven– het volmaakte offer, het heilig offer, het vlekkeloos offer: het heilig Brood van het eeuwige leven en de Beker van onze verlossing in eeuwigheid.

Gewaardig U op deze offeranden met welgevallen neer te zien en ze te aanvaarden, zoals Gij hebt willen aanvaarden de gaven van uw dienaar Abel, de Rechtvaardige, het offer van onze stamvader Abraham en het heilig offer, de offergave zonder vlek, U opgedragen door uw hogepriester Melchisedek. Wij smeken° U, almachtige God, laat deze gaven in de handen van heilige Engel dragen tot op uw altaar in den hoge, voor uw goddelijke majesteit. En mogen wij allen, als wij, door deel te hebben aan dit altaar, het hoogheilig Lichaam en Bloed van uw Zoon ontvangen, met hemelse zegen° en genade verzadigd worden. (Door Christus onze Heer. Amen.)

Gedenk ook, Heer, uw dienaars en dienaressen (N. en N.), die vóór ons zijn heengegaan, gemerkt met het teken van het geloof, en die rusten in de slaap van de vrede.

Laat hen en allen die in Christus zijn ontslapen genadig toe tot het oord van de vreugde, het licht en de vrede.

En ons, uw zondige dienaars°, die vertrouwen op uw eindeloze barmhartigheid, geef ook ons een plaats in het gezelschap van uw heilige Apostelen en Martelaren Johannes, Stefanus, Mattias, Barnabas, (Ignatius, Alexander, Marcellinus en Petrus, Felicitas, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnes, Cecilia en Anastasia,) en van al uw Heiligen. Laat ons toe in hun gezelschap –

vragen wij– niet naar schatting van onze daden, maar door de weldaad van uw vergiffenis: door Christus onze Heer. Door wie Gij, Heer, al deze gaven steeds weer schept, heiligt, levend maakt, zegent en ons uitdeelt.

Pr: Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn, Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de Heilige Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Allen: Amen.

(knielend)

Eucharistisch gebed II (EG.3B)

Pr: Ja Heer, Gij zijt werkelijk de Heilige; heel uw schepping moet U wel prijzen, want door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, maakt Gij alles levend en heilig, in de kracht van de Heilige Geest. Altijd blijft Gij bezig, U een volk bijeen te brengen uit alle naties en rassen en talen; want van oost tot west moet door een zuivere offergave hulde worden gebracht aan uw Naam. Wij hebben deze gaven dan ook hier gebracht om ze aan U toe te wijden. In alle ootmoed vragen wij U, ze te heiligen door uw Geest, en ze Lichaam en ✠ Bloed te doen zijn van Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, op wiens woord wij deze geheimen vieren. *(Er volgt een korte stilte)*

Want in de nacht dat Hij werd overgeleverd, *dat is op deze avond*, nam Hij brood en sprak daarover het dankgebed om uw Naam te verheerlijken. Toen brak Hij het brood, gaf het aan zijn leerlingen en zei: NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN, WANT DIT IS MIJN LICHAAM, DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook na de maaltijd de beker en sprak een zegenbede om uw Naam te verheerlijken. Hij gaf hem aan zijn leerlingen en zei: NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT, WANT DIT IS DE BEKER VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND, DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN. BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Pr: Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

Allen: Heer Jezus, wij verkondigen Uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezen zijt.

(knielend)

Pr: Daarom Heer, gedenken wij het heilzaam lijden en sterven van uw Zoon, zijn glorievolle verrijzenis, en zijn verheffing aan uw rechterhand; zo staan wij vol verwachting open voor zijn wederkomst, en bieden U vol dankbaarheid dit offer aan, zo levend en heilig.

Wij vragen U, Heer: zie welwillend neer op het offer van uw Kerk, en wil er uw Zoon in herkennen, door wiens dood Gij ons met U verzoend hebt. Geef dat wij mogen worden verkwikt door het nuttigen van zijn Lichaam en Bloed. Vervul ons van zijn Heilige Geest opdat men ons in Christus zal zien worden tot één lichaam en één geest.

Moge Hij ons maken tot een blijvende offergave voor U: dan zullen wij het erfdeel verkrijgen dat Gij ons beloofd hebt, samen met Maria, de heilige Maagd en Moeder van God; samen met uw Apostelen en Martelaren, (met de heilige N.) en met allen die in uw heerlijkheid zijn en daar voor ons bidden. Mogen de vrede in de wereld en het heil van alle mensen toenemen door dit offer van uw Zoon opdat wij met U worden verzoend. Maak uw volk, onderweg hier op aarde, sterk in liefde en geloof: samen met uw dienaar N., onze Paus, en N. onze Bisschop, en alle bisschoppen, de geestelijkheid en heel het gelovige volk dat Gij U hebt verworven.

Wij vragen U, welwillend te staan tegenover de wensen van deze gemeenschap die hier bij U is, en waarvan Gij de Vader zijt. Goede God, breng in uw barmhartigheid al uw kinderen van overal bijeen. Laat onze overleden broeders en zusters, ja, laat allen die U lief waren en die van hier zijn heengegaan, genadig binnen in uw Rijk. Ook wijzelf hopen daar eens te mogen zijn, om met hen samen voor altijd te mogen genieten van uw heerlijkheid, door Christus onze Heer. In Hem schenkt Gij alles wat goed is aan deze wereld.

Pr: Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn,
Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de Heilige
Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Allen: Amen.

(staande)

GEBED DES HEREN

Aangespoord door een gebod van de Heer en door zijn goddelijk woord onderricht, durven wij zeggen:

Allen:

Onze Vader,
die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome,
uw wil geschiede

Pater noster,
qui es in caelis
sanctificetur Nomen tuum,
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua,

op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden
ons dagelijks brood,
en vergeef ons
onze schulden,
zoals ook wij vergeven
aan onze schuldenaren en
breng ons niet
in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Amen.

sicut in caelo, et in terra.
Panem nostrum
cotidianum da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra,
sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris
et ne nos inducas
in tentationem,
sed libera nos a Malo.
Amen.

Pr: Verlos ons, Heer, van alle kwaad, geef genadig vrede in onze dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust, terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de komst van onze Verlosser, Jezus Christus.

Allen: Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

(staande)

Vredesgebed

Pr: Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw Apostelen gezegd: "Vrede laat Ik u na; mijn vrede geef Ik u", let niet op onze zonden maar op het geloof van uw Kerk; vervul uw belofte; geef vrede in uw Naam en maak ons één, Gij die leeft in eeuwigheid.

Allen: Amen.

Pr: De vrede des Heren zij altijd met U.

Allen: En met uw geest.

(staande of knielend)

Lam Gods Smeekbede

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:
ontferm U over ons.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:
miserere nobis.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

ontferm U over ons.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:
geef ons de vrede.

miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:
dona nobis pacem.

Uitnodiging tot de communie

Pr: Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren; zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Allen: Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.

Bedienaar zegt: Lichaam van Christus

Communicant antwoordt: Amen

(Uitleg: in de heilige Eucharistie voedt Christus ons met zijn Woord en met zijn Lichaam en Bloed. Wie dát ten volle gelooft én leeft in eenheid met Christus en zijn Kerk, is van harte uitgenodigd om Hem te ontvangen in dit Sacrament. Indien u niet te communie gaat –omdat u niet katholiek bent of om een anderen reden –, kunt u op uw plaats blijven zitten of naar voren komen om de zegen te vragen. Wilt u dit laatste dan aangeven door uw handen kruiselings voor uw borst te houden. Dank u.)

(zittend of knielend)

Ogenblik voor persoonlijk gebed onder het communielied

Als u niet ter communie gaat, mag u in de geest communiceren. Dit wordt *Geestelijke Communie* genoemd. Hiervoor kunt u volgend gebed gebruiken:

Mijn Jezus, ik geloof dat U in het allerheiligste Sacrament tegenwoordig bent. Ik bemin U boven alles en ik verlang U in mijn ziel te mogen ontvangen. Omdat ik dit nu niet werkelijk doen kan, smee ik U: Kom tenminste op geestelijke wijze in mijn hart; ik verenig mij geheel en al met U. Sta niet toe, lieve God, dat ik nog ooit van U gescheiden word. Amen.

Ziel van Christus, heilig mij.

Lichaam van Christus, red mij.

Bloed van Christus, verblijd mij.

*Water uit de zijde van Christus, was mij.
Lijden van Christus, sterk mij.
O goede Jezus, verhoor mij.
In uw wonden verberg mij.
Laat mij niet van U gescheiden worden.
Tegen de boze vijand bescherm mij.
In het uur van mijn dood, roep mij
en laat mij tot U komen,
om met uw Heiligen U te loven
in de eeuwen der eeuwen. Amen.*

Antifoon bij de communie 1 Kor.11, 24-25

Dit zegt de Heer: Dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt. Deze beker is het Nieuwe Verbond in mijn Bloed. Elke keer dat gij deze gaven nuttigt, doet dit tot gedachtenis aan Mij.

Aanbevelingsgebed tot onze lieve Vrouw:

*Wees gegroet, Maria vol van genade! de Heer is met U.
Gij zijt de gezegende onder de vrouwen
en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons zondaars,
nu en in het uur van onze dood. Amen.*

Gebied na de communie

Almachtige God, schenk ons de genade dat wij eens mogen genieten van het eeuwig feestmaal zoals wij nu gevoed worden aan dit Avondmaal van uw Zoon. Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen

Overbrenging van het heilig Sacrament

*Ciborie met het allerheiligste Sacrament staat op het altaar en wordt door de priester bewierookt. Vervolgens gaan bedienaren en volk in optocht waarin het allerheiligste Sacrament wordt overgebracht naar het rustaltaar.
Ondertussen wordt gezongen de lofzang 'Loof, mijn tong, het glorierijke Lichaam' (Pange lingua) tot aan de twee laatste strofen, of een ander gezang dat op de hl. Eucharistie betrekking heeft.*

Processielied – Pange lingua

Pange lingua gloriosi Corporis mysterium, Sanguinisque pretiosi, Quem in mundi pretium Fructus ventris generosi Rex effudit gentium.	<i>Loof, mijn tong, het glorierijke Lichaam en het kostbaar Bloed van de Koning aller volken, dat voor onze schuld voldoet, uitgegoten als de losprijs. Looft 't geheim dat leven doet.</i>
Nobis datus, nobis natus Ex intacta Virgine, Et in mundo conversatus, Sparso verbi semine, Sui moras incolatus Miro clausit ordine.	<i>Hij, die uit de Maagd geboren als een kind van ons geslacht, God met ons werd en als zaaier strooide 't woord met grote macht, deed het wonder aller wond'ren toen zijn loopbaan was volbracht:</i>
In supremae nocte cenae Recumbens cum fratribus, Observata lege plene Cibis in legalibus, Cibus turbae duodenae Se dat suis manibus.	<i>Op de avond voor zijn lijden ligt Hij met zijn broeders aan en nadat met d'oude spijzen Mozes' wetten is voldaan, reikt Hij hun de nieuwe schotel, biedt Zichzelf als spijs aan.</i>
Verbum caro, panem verum Verbo carnem efficit: Fitque sanguis Christi merum, Et si sensus deficit, Ad firmandum cor sincerum Sola fides sufficit.	<i>'t Vleesgeworden Woord des Vaders spreekt een woord en brood wordt Vlees, Christus' Bloed bevat de beker; eet en drinkt, wees zonder vrees! Schenk uw zinnen geen vertrouwen slechts geloof versterk' uw geest!</i>

Bewieroking van het allerheiligste Sacrament bij het rustaltaar

Tantum ergo sacramentum veneremur cernui, et antiquum documentum novo cedat ritui: praestet fides supplementum sensuum defectui.	<i>Eren wij dan diep gebogen dit zo heilig Sacrament. d'Oude schaduw is vervlogen voor dit nieuwe testament. Wat de zinnen niet vermogen worde door 't geloof gekend.</i>
Genitori Genitoque laus et iubilatio, salus, honor, virtus quoque sit et benedictio: procedenti ab utroque compar sit laudatio. Amen.	<i>Ere zij aan God de Vader, en dat elke tong belijdt' dat zijn Zoon de macht aanvaard heeft en regeert in heerlijkheid; lof ook aan de Geest: hun liefde hun gelijk in majesteit. Amen.</i>

Na enige ogenblikken aanbidding in stilte keren priester en assistenten, na een kniebuiging gemaakt te hebben, naar de sacristie terug.

Altaar ontbloting

Het altaar wordt ontbloot en alle kruisbeelden worden, waar mogelijk weggehaald of verhult.

Men herinnere de gelovigen aan de nachtelijke aanbidding voor het heilig Sacrament zoals de Apostelen werden door Heer gevraagd om de wacht bij Hem op de Gethsemani te houden.

Tekst voor persoonlijke bezinning tijdens ogenblik van aanbidding:

Afscheidsrede des Heren (Johannes 13 en 14, gedeeltelijk)

Bij het Laatste Avondmaal sprak Jezus tot zijn leerlingen: "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: één van u zal Mij overleveren." De leerlingen keken elkaar aan, in het onzekere wie Hij bedoelde. Eén van de leerlingen, degene die door Jezus bemind werd, lag dicht tegen Jezus aan. Simon Petrus gaf hem een teken en vroeg hem: "Wie bedoelt Hij?" Toen leunde deze tegen Jezus' borst en zei tot Hem: "Heer, wie is het?" Jezus antwoordde: "Hij is het aan wie Ik het stuk brood zal geven dat Ik ga indopen." Na het stuk brood te hebben ingedoopt, reikte Hij het toe aan Judas Iskariot. En toen hij dit had

aangenomen voer Satan in hem. Jezus zei tot hem: “Wat gij te doen hebt, doe dat spoedig!” Maar niemand van de aanliggenden begreep waarom Hij dit tot hem zei. Omdat Judas de beurs hield, meenden sommigen dat Jezus hem opdroeg: Koop wat wij voor het feest nodig hebben, of dat hij iets aan de armen moest geven. Toen Judas het stuk brood had aangenomen, ging hij terstond weg. Het was nacht.

Na diens vertrek zei Jezus: “Kindertjes, nog maar kort zal Ik bij u zijn. Gij zult Mij zoeken, en, zoals Ik tot de Joden gezegd heb: Waar Ik heenga, kunt gij niet komen, zo zeg Ik het thans tot u.” Simon Petrus zei tot Hem: “Heer, waar gaat Gij naar toe?” Jezus gaf hem ten antwoord: “Waar Ik heen ga, kunt gij Mij nog niet volgen, later wel.” Petrus vroeg Hem: “Heer, waarom kan ik U niet terstond volgen? Mijn leven zal ik voor U geven.” Jezus antwoordde: “Uw leven zult gij voor Mij geven? Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: nog eer de haan kraait, zult gij Mij driemaal verloochend hebben.”

Toen sprak Jezus tot zijn leerlingen: “Laat uw hart niet verontrust worden. De Vader zal u op mijn gebed een andere Helper geven om voor altijd bij u te blijven: de Heilige Geest. Hij zal u alles leren en u alles in herinnering brengen wat Ik u gezegd heb. Vrede laat Ik u na; mijn vrede geef Ik u. Niet zoals de wereld die geeft, geef Ik hem u. Laat uw hart niet verontrust of kleinmoedig worden. Ik ga heen, maar Ik keer tot u terug. Als gij Mij zoudt liefhebben, zoudt gij er blij om zijn dat Ik naar de Vader ga, want de Vader is groter dan Ik. Nu, eer het gebeurt, zeg Ik het u, opdat gij, wanneer het gebeurt, zult geloven. Veel zal Ik niet meer met u spreken, want de vorst van de wereld is op komst. Weliswaar vermag hij niets tegen Mij, maar de wereld moet weten dat Ik de Vader liefheb en dat Ik handel zoals Hij Mij bevolen heeft. Staat op, laten we hier vandaan gaan.”

Men verlaat de kerk in stilte.

GOEDE VRIJDAG

Herdenking van het lijden en sterven van de Heer

OPENINGSRITEN

Celebrant en acolieten komen in stilte binnen en begeven zich naar het altaar, verrichten de gewone eerbiedsbetuiging en gaan de godgewijden bedienaren (priester en diaken) plat ter aarde liggen of blijven geknield (anderen). Allen bidden nu enige ogenblikken in stilte. Daarna gaat de priester met de assistenten naar zijn zitplaats, waar hij zegt:

(staande)

Gebed (zonder 'Laat ons bidden')

God, de dood die als een erfenis van de eerste zonde was overgegaan op heel het nageslacht, hebt Gij teniet gedaan door het lijden en sterven van Christus, uw Zoon, onze Heer. Wij bidden U: maak ons gelijkvormig aan Hem: dat wij, die van nature het beeld van de aardse mens in ons gedragen hebben, door uw heiligende genade het beeld mogen dragen van de hemelse Mens: Christus onze Heer.

Allen: Amen.

LITURGIE VAN HET WOORD

(zittend)

Eerste lezing *Jes., 52, 13-53, 12*

Hij werd mishandeld om onze misdaden.

Lezing uit de Profeet Jesaja

Zie mijn dienaar zal succesvol handelen, hij zal worden verhoogd en verheven en zeer verheerlijkt. Zoals velen over hem ontsteld hebben gestaan zo misvormd was hij, zo onmenselijk van voorkomen en zijn schoonheid beneden die van mensenkinderen.

Zo zal hij vele volkeren slaan met verbazing, koningen zullen hun mond voor hem sluiten, want wat hun niet verteld is aanschouwen zij en wat zij niet hebben gehoord, zien zij in.

Wie kon geloven wat wij hebben gehoord en over wie is de arm van de Heer zichtbaar geworden? Hij is geprezen als een alleenstaande loot en als een wortel uit dorre grond; hij had gestalte noch luister, zodat wij naar hem konden zien, geen voorkomen zodat wij hem zouden kunnen begeren.

Veracht en door de mensen verstoten, Man van smarten en door lijden gerijpt; als een die zijn gelaat voor ons heeft verborgen, veracht en door ons niet geteld. Toch waren het onze pijnen die hij droeg onze smarten die hij op zich nam. Wij daarentegen beschouwden hem als een getroffene, als iemand die door God is geslagen en vernederd. Hij is echter doorboord om onze zonden, mishandeld om onze misdaden, want op hem rust de straf voor ons heil en door zijn striemen is er genezing voor ons.

Wij allen dwaalden als een kudde, ieder ging zijn eigen weg; de Heer liet op hem neerkomen de misdaad van ons allen. en mishandelde hem en hij heeft het aanvaard, hij heeft zijn mond niet geopend. Als het lam dat naar de slachtbank geleid wordt en als het schaap dat voor zijn scheerder verstomt, zo heeft hij zijn mond niet geopend.

Door een gewelddadige rechtspraak is hij weggerukt. Wie is er nog die denkt aan zijn leven?

Hij is immers weggenomen uit het land der levenden, om de zonden van mijn volk tot de dood toe geslagen. Men geeft hem een graf bij de misdadigers en bij de rijken een rustplaats ofschoon hij geen onrecht gepleegd heeft en er geen bedrog is geweest in zijn mond. Het heeft de Heer behaagd hem met slagen te pijnigen. Al brengt hij zichzelf ten offer toch zal hij een nageslacht zien, zijn dagen verlengen en de wens van de Heer zal door zijn hand vervuld worden. Om zijn zwoegen zal hij licht zien en worden verzadigd. Door zijn inzicht zal mijn dienaar als rechtvaardige velen rechtvaardigen en hun misdaden zal hij op zich laden. Daarom zal Ik hem deel geven onder de groten, en met machtigen zal hij de buit verdelen omdat hij zijn ziel prijs gaf aan de dood en onder de zondaars gerekend is. Hij draagt immers de zonden van velen en is voor de zondaars een voorspraak.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: **Wij danken God**

Antwoordsalm Ps. 31 (30), 2 en 6, 12-13, 15-16, 17 en 25 (of passend lied door koor)

Refrein: **Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest.**

Bij U, Heer, zoek ik mijn toevlucht,
stel mij toch nimmer teleur.

Vertrouwvol leg ik mijn geest in uw handen,
Gij zult mij beschermen, getrouwe God.

Mijn vijanden drijven de spot met mij,
mijn burens lachen mij uit.
Men is mij vergeten als was ik dood,
ik ben gebroken huisraad.

Toch blijf ik op U vertrouwen, Heer,
steeds zeg ik: Gij zijt mijn God.
Gij hebt mijn lot in uw hand,
bevrijd mij van mijn vervolgers.

Laat over uw dienaar uw Aanschijn stralen,
red mij door uw genade.
Schept moed en weest onverschrokken
gij allen die hoopt op de Heer.

(zittend)

Tweede lezing *Hebr., 4, 14-16; 5, 7-9*

*Hij heeft gehoorzaamheid geleerd en is voor allen die Hem gehoorzamen
oorzaak geworden van eeuwig heil.*

Lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de Hebreeënen

Broeders en zusters,

Nu wij een verheven hogepriester hebben, een die de hemelen is doorgegaan, Jezus, de Zoon van God, nu moeten wij vasthouden aan onze belijdenis. Want wij hebben een hogepriester die in staat is mee te voelen met onze zwakheden. Hij werd zelf op allerlei manieren op de proef gesteld, precies zoals wij, afgezien dan van de zonde. Laten wij daarom vrijmoedig naderen tot de troon van Gods genade, om barmhartigheid en genade te verkrijgen en tijdige hulp. In de dagen van zijn sterfelijk leven heeft Hij onder luid geroep en geweene gebeden en smekingen opgedragen aan God die Hem uit de dood kon redden. Om zijn vroomheid is Hij verhoord: hoewel Hij Gods Zoon was heeft Hij in de school van het lijden gehoorzaamheid geleerd; en toen Hij het einde had bereikt is Hij voor allen die Hem gehoorzamen oorzaak geworden van eeuwig heil.

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God

Vers voor het Evangelie: Fil., 2, 8-9

Pr/Dk: Christus is voor ons gehoorzaam geworden tot de dood, tot de dood aan een Kruis. Daarom heeft God Hem hoogverheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is.

Evangelielezing: Joh., 18,1 - 19, 42. Het lijden van onze Heer Jezus Christus.

(staande; erna mag zittend)

Pr: Het lijdensverhaal van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes

V. In die tijd ging Jezus met zijn leerlingen naar buiten, naar de overkant van de beek Kedron. Daar was een boomgaard die Hij met zijn leerlingen binnenging. Maar ook Judas die Hem zou overleveren kende deze plaats omdat Jezus er dikwijls met zijn leerlingen was samengekomen. Zo kwam Judas daarheen met de afdeling soldaten en met dienaars van de hogepriesters en Farizeeën, voorzien van lantaarns, fakkels en wapens. Jezus, die alles wist wat over Hem ging komen, trad naar voren en zei tot hen:

+ „Wie zoekt gij?”

V Zij antwoordden Hem:

A „Jezus de Nazoreeër.”

V Jezus zei hun:

+ “Dat ben Ik.”

V Ook Judas, zijn verrader, bevond zich bij hen. Nauwelijks had Jezus hun gezegd: Dat ben Ik, of zij weken achteruit en vielen op de grond. Nog eens vroeg Hij hun:

+ „Wie zoekt gij ?”

V Zij zeiden:

A „Jezus de Nazoreeër.”

V Jezus antwoordde:

+ „Ik heb u gezegd dat Ik het ben. Als gij Mij zoekt, laat deze mensen dan gaan.”

V Vervuld moest worden wat Hij gezegd had: Niemand van hen die Gij Mij gegeven hebt liet Ik verloren gaan.

Maar Simon Petrus had een zwaard bij zich. Hij trok het en verwondde daarmee de knecht van de hogepriester door hem het rechteroor af te slaan. De naam van die knecht was Malchus. Jezus echter sprak tot Petrus:

- + „Steek dat zwaard in de schede; zou Ik de beker niet drinken die mijn Vader Mij gegeven heeft?"
- V De afdeling met de bevelhebber en de dienaars van de Joden grepen toen Jezus vast, boeiden Hem en brachten Hem eerst naar Annas. Deze was namelijk de schoonvader van Kájafas die dat jaar hogepriester was, dezelfde Kájafas die aan de Joden de raad had gegeven: Het is beter dat er één mens sterft voor het volk.
- Simon Petrus en nog een andere leerling volgden Jezus. Die leerling nu was een bekende van de hogepriester en zo ging hij tegelijk met Jezus het paleis van de hogepriester binnen, terwijl Petrus buiten de poort bleef staan. Die andere leerling, de bekende van de hogepriester, kwam naar buiten, sprak met de portierster en bracht Petrus naar binnen. Het meisje dat aan de poort stond vroeg Petrus:
- A,, Ben je ook niet een van de leerlingen van die man?"
- V Hij zei:
- A,, Welnee."
- V Omdat het koud was hadden de knechten en dienaars een houtskoolvuur aangelegd en stonden zich te warmen. Ook Petrus stond bij hen en warmde zich. De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en zijn leer. Jezus antwoordde hem:
- + „Ik heb openlijk tot de wereld gesproken. Ik heb altijd onderricht gegeven in een synagoge of in de tempel waar alle joden bijeenkomen en er is niets wat Ik in het geheim heb gesproken. Waarom ondervraagt gij Mij? Ondervraag de mensen die gehoord hebben wat Ik hun heb verkondigd. Die weten goed wat Ik heb gezegd."
- V Op dit woord gaf een van de dienaars die naast Hem stond Jezus een klap in het gezicht en voegde Hem toe:
- A „Antwoordt Gij zo de hogepriester?"
- V Jezus antwoordde hem:
- + „Indien Ik iets verkeerd gezegd heb verklaar dan wat er verkeerd in was; maar indien het goed was waarom slaat gij Mij?"
- V Daarop zond Annas Hem geboeid naar de hogepriester Kájafas. Simon Petrus stond zich te warmen toen iemand hem vroeg:
- A „Ben ook jij niet een van zijn leerlingen?"
- V Hij ontkende het en zei:
- A „Welnee."
- V Maar een van de knechten van de hogepriester, een bloedverwant van de man

wie Petrus het oor had afgeslagen zei:

A „Heb ik je niet in de boomgaard bij Hem gezien?"

V Petrus ontkende het opnieuw en meteen begon er een haan te kraaien.

Toen brachten ze Jezus van het huis van Kájafas naar het pretorium. Het was vroeg in de morgen. Zelf gingen zij het pretorium niet binnen want ze moesten het paasmaal kunnen eten en mochten zich daarom niet verontreinigen. Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg hun:

A „Welke beschuldiging brengt gij tegen deze man in?"

V Zij gaven hem ten antwoord:

A „Als dit geen misdadiger was zouden wij Hem niet aan u hebben overgeleverd."

V Daarop zei Pilatus:

A „Neemt Hem dan zelf en vonnist Hem volgens uw Wet!"

V De Joden antwoordden hem:

A „Wij missen het recht om iemand ter dood te brengen."

V Zo zou Jezus' woord in vervulling gaan waarmee Hij had aangeduid welke dood Hij zou sterven.

Nu ging Pilatus het pretorium binnen, riep Jezus bij zich en zei tot Hem:

A „Zijt Gij de koning der Joden?"

V Jezus antwoordde hem:

+ „Zegt gij dit uit uzelf of hebben de anderen u over Mij gesproken?"

V Pilatus gaf ten antwoord:

A „Ben ik soms een Jood? Uw eigen volk en de hogepriesters hebben U aan mij overgeleverd. Wat hebt Gij gedaan?"

V Jezus antwoordde:

+ „Mijn koningschap is niet van deze wereld. Zou mijn koningschap van deze wereld zijn dan zouden mijn dienaars er wel voor gestreden hebben dat Ik niet aan de Joden werd uitgeleverd. Mijn koningschap is evenwel niet van hier."

V Pilatus hernam:

A „Gij zijt dus toch koning?"

V Jezus antwoordde:

+ „Ja, koning ben Ik. Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen om getuigenis af te leggen van de waarheid. Al wie uit de waarheid is luistert naar mijn stem."

V Pilatus zei tot Hem:

A „Wat is waarheid?"

V Na die woorden ging hij weer naar buiten tot de Joden en zei:

- A** „Ik vind hoegenaamd geen schuld in Hem. Maar er bestaat onder u de gewoonte dat ik met Pasen iemand vrijlaat. Wilt gij dus dat ik u de koning der Joden vrijlaat?"
- V** Toen begonnen ze opnieuw te schreeuwen:
- A** „Neen, Die niet maar Barabbas!"
- V** Barabbas was een rover.

Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van
doortakken, zetten Hem die op het hoofd en wierpen Hem een
purperen mantel om. Ze traden op Hem toe en zeiden:

- A** „Gegroet, koning der Joden!”
V En zij sloegen Hem in het gezicht.

Pilatus ging weer naar buiten en zei tot hen:

- A** „Ziehier, ik breng Hem naar buiten om u te doen weten dat ik volstrekt geen schuld in Hem vind.”
- V** Jezus kwam dus naar buiten terwijl Hij nog de doornenkroon en de purperen mantel droeg. Pilatus zei tot hen:
- A**„ Ziehier de mens.”
- V** Maar toen de hogepriesters en hun dienaars Hem zagen schreeuwden ze:
- A** „Kruisigen, kruisigen !” ‘
- V** Pilatus zei hun:
- A** „Neemt gij Hem dan en kruisigt Hem want ik vind geen schuld in Hem.”
- V** De Joden antwoordden hem:
- A**. „Wij hebben een Wet en volgens die Wet moet Hij sterven omdat Hij zich voor Gods Zoon heeft uitgegeven.”
- V** Toen Pilatus dit hoorde werd hij nog meer bevreesd. Hij ging het pretorium weer binnen en sprak tot Jezus:
- A** „Waar zijt Gij vandaan?”
- V** Jezus gaf hem echter geen antwoord.
- Daarom zei Pilatus:
- A** „Gij spreekt niet tegen mij? Weet Ge dan niet dat ik de macht heb om vrij te spreken maar ook de macht heb om U te kruisigen?”
- V** Jezus antwoordde:
- +** „Ge zoudt volstrekt geen macht over Mij hebben als u die niet van boven gegeven was. Daarom is de zonde van hem die Mij aan u heeft overgeleverd groter.”

- V** Van dit ogenblik af wilde Pilatus ertoe overgaan Hem vrij te laten. Maar de Joden schreeuwden:
- A** „Als ge die man vrijlaat zijt ge geen vriend van de keizer. Wie zich voor koning uitgeeft komt in verzet tegen de keizer.”
- V** Toen Pilatus hen dit hoorde roepen liet hij Jezus naar buiten brengen en ging op de rechtersstoel zitten, op de plaats die Litóstrotoos heet, in het Hebreeuws Gabbata. Het was de Voorbereidingsdag voor Pasen, ongeveer het zesde uur. Hij zei tot de Joden:
- A** „Hier is uw koning.”
- V** Maar zij schreeuwden:
- A** „Weg, weg met Hem! Kruisig Hem!”
- V** Pilatus vroeg:
- A** „Zal ik dan uw koning kruisigen?”
- V** De hogepriesters antwoordden:
- A** „Wij hebben geen andere koning dan de keizer!”
- V** Toen leverde hij Hem aan hen uit om de kruisdood te ondergaan, en zij namen Hem over.

Zelf zijn kruis dragend trok Jezus de stad uit naar wat de Schedelplaats heet, in het Hebreeuws Golgotha. Daar sloegen zij Hem aan het kruis, en met Hem nog twee anderen, aan elke kant een en Jezus in het midden. Pilatus had ook een opschrift laten maken en op het kruis doen aanbrengen. Het luidde: Jezus, de Nazoreeër, de Koning van de Joden. Vele Joden lazen dit opschrift, want de plaats waar Jezus gekruisigd werd lag dicht bij de stad. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks. De hogepriesters van de Joden nu zeiden tot Pilatus:

- A** „Ge moest er niet op zetten: 'de koning van de Joden' maar: Hij heeft gezegd: Ik ben de koning van de Joden'.”
- V** Pilatus antwoordde:
- A** „Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven.”
- V** Toen de soldaten Jezus gekruisigd hadden, namen ze zijn kleren en deelden ze in vieren, voor iedere soldaat een deel. Ze namen ook de lijfrok die echter zonder naad was, aan één stuk geweven van bovenaf. Daarom zeiden ze tot elkaar:
- A** „Laten we die niet scheuren maar er om loten wie hem krijgt.”
- V** Aldus moest de Schrift vervuld worden: Zij verdeelden mijn kleren onder elkaar en dobbelden om mijn gewaad.
- Terwijl de soldaten hiermee bezig waren stonden bij Jezus' kruis zijn Moeder, de zuster van zijn Moeder, Maria, de vrouw van Klopas, en

Maria Magdalena. Toen Jezus zijn moeder zag en naast haar de leerling die Hij liefhad zei Hij tot zijn moeder:

+ „Vrouw, zie daar uw zoon."

V Vervolgens zei Hij tot de leerling:

+ „Zie daar uw Moeder."

V En van dat ogenblik af nam de leerling haar bij zich in huis. Hierna, wetend dat nu alles was volbracht zei Jezus, opdat de Schrift vervuld zou worden:

+ „Ik heb dorst."

V Er stond daar een kruik vol zure wijn. Ze doopten er een spons in, staken die op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond. Toen Jezus van de zure wijn genomen had, zei Hij:

+ „Het is volbracht."

V Daarop boog Hij het hoofd en gaf de geest.

(Hier knielen allen gedurende enige tijd.)

V Aangezien het Voorbereidingsdag was en de Joden niet wilden dat de lichamen op sabbat aan het kruis bleven - het was bovendien een grote sabbat - vroegen zij aan Pilatus verlof de benen van de gekruisigden te breken en hen weg te nemen. Daarom kwamen de soldaten en sloegen zowel bij de ene als bij de andere die met Hem was gekruisigd de benen stuk. Toen zij echter bij Jezus kwamen en zagen dat Hij reeds dood was sloegen zij Hem de benen niet stuk, maar een van de soldaten doorstak zijn zijde met een lans; terstond kwam er bloed en water uit. Die het gezien heeft getuigt hiervan; zijn getuigenis is waar en hij weet dat hij de waarheid zegt, opdat ook gij zoudt geloven. Dit is gebeurd opdat de Schrift zou vervuld worden: "Van zijn gebeente zal niets worden verbrijzeld", terwijl nog een ander Schriftwoord zegt: "Zij zullen opzien naar Hem die zij hebben doorstoken".

V Jozef van Arimatéa, die een leerling was van Jezus maar in het geheim uit vrees voor de Joden, vroeg daarna aan Pilatus het lichaam van Jezus te mogen wegnemen.

Toen Pilatus dit had toegestaan ging hij dus heen en nam het lichaam weg. Nikodémus, die Hem vroeger 's nachts bezocht had, kwam ook en bracht een mengsel van mirre en aloë mee, ongeveer honderd pond. Zij namen het lichaam van Jezus en wikkelden het met de welriekende kruiden in zwachtels, zoals bij een Joodse begrafenis gebruikelijk is. Op

de plaats waar Hij gekruisigd werd lag een tuin en in die tuin een nieuw graf waarin nog nooit iemand was neergelegd. Vanwege de Voorbereidingsdag van de Joden en omdat het graf dichtbij was legden zij Jezus daarin neer.

(zittend)

Preek

Plechtige Voorbede

(geknield; staande naar aanwijzing)

(diaken: Wij knielen allen neer; allen bidden in stilte; daarna diaken: Sta allen weer op).

I Voor de heilige Kerk

Laten wij bidden, broeders en zusters, voor de heilige Kerk: dat onze God en Heer haar over heel de wereld vrede en eenheid brengt; dat in ons leven tijden van rust en stilte komen tot verheerlijking van God, de almachtige Vader.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, in Christus hebt Gij uw heerlijkheid aan alle volken geopenbaard. Waak over het werk van uw barmhartigheid, geef dat uw Kerk, verspreid over heel de wereld, standhoudt in de belijdenis van uw Naam. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

II Voor de Paus

Laten wij ook bidden voor onze heilige vader, Paus N., die door onze God en Heer is uitverkoren tot het bisschopsambt: dat hij gespaard blijft om leiding te geven aan de Kerk, het heilig volk van God.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, alles wat bestaat steunt op uw raadsbesluit. Luister naar ons gebed: bewaar in uw liefde de Paus die Gij over ons hebt aangesteld. Moge het christenvolk, dat door U wordt bestuurd, onder zijn leiding altijd toenemen in geloof. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

III Voor de gehele geestelijkheid en alle gelovigen

Laten wij ook bidden voor onze Bisschop N., voor alle bisschoppen, priesters en diakens van de Kerk en voor heel het gelovige volk.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, door uw Geest leidt en heiligt Gij allen die tot de Kerk behoren, het Lichaam van de Heer. Verhoor ons gebed voor al uw gewijde dienaren: dat ieder, naar de genade die Gij hem hebt geschonken, U dient in geloof en trouw.

Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

IV Voor de doopleerlingen

Laten wij ook bidden voor hen die zich op het doopsel voorbereiden: dat onze God en Heer hun oren opent om met hun hart zijn woord te verstaan, en hun de deur ontsluit van zijn barmhartigheid; dat zij door de wedergeboorte in het waterbad vergiffenis verkrijgen van alle zonden en geborgen zijn in Christus Jezus, onze Heer.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, Gij zegent steeds de Kerk met nieuwe christenen. Breng de doopleerlingen geloof en inzicht bij. Geef dat zij herboren worden uit het water van het doopsel en in de gemeenschap worden ingelijfd van hen die Gij als uw kinderen hebt aangenomen.

Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

V Voor de eenheid van alle christenen

Laten wij ook bidden voor al onze broeders en zusters die in Christus geloven: dat onze God en Heer hen die trouw zijn aan de waarheid samenbrengt en in zijn ene Kerk bewaart.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, die verdeeld zijn brengt Gij weer samen, die samen zijn bewaart Gij in uw vrede. Zie genadig naar de kudde van uw Zoon: verenig allen die door één doopsel zijn geheiligt in oprecht geloof, en verbind hen door één band van liefde in Christus Jezus onze Heer.

Allen: Amen.

VI Voor het Joodse volk

Laten wij ook bidden voor het Joodse volk dat door onze God en Heer het eerst is aangesproken: dat Hij het groot maakt in liefde voor zijn heilige Naam, in trouw aan zijn Verbond.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, Gij hebt uw beloften toevertrouwd aan Abraham en aan zijn volk. Verhoor genadig de gebeden van uw Kerk: dat het volk dat Gij het eerst hebt uitverkoren, tot de volheid van de verlossing komt. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

VII Voor allen die niet in Christus geloven

Laten wij ook bidden voor hen die niet in Christus geloven: dat de Heilige Geest hen met zijn licht vervult en dat zij de wegen inslaan die leiden naar het heil.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, geef dat zij die zonder Christus te kennen in uw ogen eerlijk door het leven gaan, de waarheid vinden; en dat wij altijd groeien in wederzijdse liefde, meer ontvankelijk worden voor het mysterie van uw leven en voor de wereld beter getuigen van uw goedheid. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

VIII Voor allen die niet in God geloven

Laten wij ook bidden voor hen die niet in God geloven: dat zij met een oprecht hart ingaan op wat goed is en eenmaal bij God uitkomen.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, Gij hebt de mensen zo gemaakt dat zij in hun verlangens U altijd zoeken en tot rust komen als zij U vinden. Wij vragen U dat allen, ondanks de vele hindernissen, de tekenen verstaan van uw liefde en het getuigenis van de goede werken van uw gelovigen; en dat zij eenmaal U, God, één en waarachtig, vol vreugde onze Vader noemen. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

IX Voor de regeringsleiders

Laten wij ook bidden

voor de regeringsleiders: dat onze God en Heer hun hart en geest richt naar zijn wil, zodat iedereen mag leven in vrijheid en echte vrede.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, het leven van de mensen ligt in uw hand en voor de rechten van de volken staat Gij borg. Sta onze regeringsleiders bij en geef dat overal ter wereld onder alle volkeren voorspoed en blijvende vrede heersen en vrijheid van godsdienst.

Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

X Voor allen die in nood verkeren

Laten wij bidden, broeders en zusters, tot God, de almachtige Vader: dat Hij de wereld van dwaling zuivert, gevaarlijke ziekten en hongersnood verdrijft, gevangenissen ontsluit en boeien verbreekt, een thuis schenkt aan ontheemden, veiligheid aan hen die onderweg zijn, genezing voor zieken, en voor de stervenden eeuwig heil.

Gebed in stilte. Daarna zegt de priester:

Almachtige eeuwige God, Gij zijt vertroosting voor de bedroefden en sterkte voor hen die het moeilijk hebben. Laat hun gebeden tot U doordringen, uit welke nood zij ook roepen. Dat zij tot hun vreugde de hulp ondervinden van uw barmhartigheid in al hun beproevingsen.

Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Kruisverering

(geknield; staande naar aanwijzing)

Een bedekt kruisbeeld, dat met brandende kaarsen wordt begeleid, wordt naar het altaar gebracht. Staande voor het altaar neemt de priester het Kruis over, ontdoet het gedeeltelijk van de doek die het bedekt en heft het omhoog, terwijl hij bij het tonen van het heilig Kruis driemaal de uitnodigingswoorden om het Kruis aan te bidden zingt. Aan beide zijden van het Kruis worden erna brandende kaarsen geplaatst en vervolgens heeft door allen de Kruisverering plaats.

Uitnodiging bij de kruistoning (3x herhaald)

Pr: Zie het hout van het Kruis, waaraan de Verlosser van de wereld hing.

Allen: Komt, laten wij aanbidden. (*Hier knielen allen gedurende enige tijd.*)
ofwel

Pr: Aanschouwt dit kostbaar Kruis, waaraan de Redder heeft gehangen.

Allen: Komt laten wij aanbidden. (*Hier knielen allen gedurende enige tijd.*)

ofwel

Pr: Ecce lignum Crucis, in quo salus mundi pependit! **Venite Adoremus.** (*Hier knielen allen gedurende enige tijd.*)

Kruisverering

Voor de persoonlijke kruisverering komen priester, geestelijkheid en alle andere aanwezigen naar voren om als het ware in processie langs het Kruis te trekken en dit te vereren met een kniebuiging en een kus op de voeten van de Heiland. Ondertussen worden de aangegeven gezangen of andere die hierbij passen gezongen.

Gezangen tijdens de kruisverering

(zittend)

Refrein:

Vol eerbied, Christus, aanbidden wij uw Kruis, en wij zingen de lof van uw heilige verrijzenis. Want zie, door het Kruis kwam er vreugde in heel de schepping.

Ps. 67 (66), 2: God, wees ons barmhartig en zegen ons, toon ons het licht van uw Aanschijn. *Refrein.*

“Beklag van God” / Improperia (bezinningstekst uit de Hl. Schrift)

1. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij. Omdat Ik u uit het land van Egypte heb gevoerd: hebt gij voor uw Verlosser een Kruis bereid. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij. Heilige God, Heilige Sterke, Heilige Onsterfelijke, ontferm U over ons.

2. Omdat Ik u gedurende veertig jaren door de woestijn heb geleid, met manna gespijzigd, en een heerlijk land binnengeleid: hebt gij voor uw Verlosser een Kruis bereid. Heilige God, Heilige Sterke, Heilige Onsterfelijke, ontferm U over ons.

3. Wat meer had Ik voor u moeten doen dat Ik niet gedaan heb? Ik immers heb u geplant als mijn allerschoonste wijngaard: en gij zijt Mij zeer bitter geworden: want met azijn hebt gij mijn dorst gelest en met een lans hebt gij de zijde van uw Verlosser doorboord. Heilige God, Heilige Sterke, Heilige Onsterfelijke, ontferm U over ons.

4. Ik heb om u Egypte en zijn eerstgeborenen gegeseld; en gij hebt Mij gegeseld en overgeleverd. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

5. Ik heb u uit Egypte gevoerd en Farao in de Rode Zee verdrongen: en gij hebt Mij overgeleverd aan de hogepriesters. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

6. Ik heb voor u de zee geopend: en gij hebt met een lans mijn zijde geopend. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

7. Ik ben voor u uitgegaan in de wolkkolom: en gij hebt Mij naar het rechthuis van Pilatus gevoerd. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

8. Ik heb u in de woestijn met manna gespijzigd: en gij hebt Mij met vuist en gesel geslagen. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

9. Ik heb u gelaafd met heilzaam water uit de rots: en gij hebt Mij gelaafd met gal en azijn. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

10. Ik heb om u de koningen der Kanaänieten geslagen: en gij hebt Mij met een rietstok op het hoofd geslagen. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

11. Ik heb u een koninklijke scepter gegeven: en gij hebt mijn hoofd met doornen gekroond. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd? Antwoord Mij.

12. Ik heb u verheven met grote kracht: en gij hebt Mij gehangen aan het Kruishout. Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? of waarmee heb Ik u bedroefd?
Antwoord Mij.

Lofzang (*Hymne Pange lingua*)

Zing, mijn tong, bezing het teken
van de zege in de strijd.

't Vaandel dat de Heer zal steken,
is het kruis waaraan Hij lijdt.
Hij die 't daglicht aan doet breken
heeft ten offer zich gewijd. °

Ziende hoe het menslijk leven,
dat Hij schoon geschapen had,
aan de dood was prijsgegeven
om de vrucht die Adam at,
heeft God weer een boom verheven,
gaf zijn allerliefste schat.*

Om het heil ons te bereiden
heeft Hij 't heilig recht voldaan,
heeft hem die ons kwam misleiden
met zijn list beschaamd doen staan,
bood ons om ons te bevrijden
deze vrucht der liefde aan. °

Toen de volheid van de tijden
was gekomen, koos de Zoon,
Heer des hemels, onze zijde,
daalde neder uit de troon,
God en Zoon des mensen beide,
voor een Maagd het moederloon.*

't Schreiend Kind door God gezonden
in de kribbe, was de Heer.
In de windselen gewonden
lag Hij hulpeloos terneer,
handjes, voetjes, saam gebonden,
zoetjes drinkend, klein en teer. °

Toen de ure was gekomen
en zijn levenstijd vervuld,
heeft de Heer op zich genomen
als Verlosser alle schuld,
liet het Lam zich zonder schromen
binden, leed het met geduld.*

Eenzaam hangt Hij en terzijde.
Dorens, spijkers, felle speer,
doen zijn teder lichaam lijden,
bloed en water stroomt terneer.
Wat voor stroom komt U bevrijden,
aarde, zee en sterrenheer! °

***°Edelste van alle bomen,
zalig Kruis van ons geloof,
uit welk woud zijt gij genomen,
zo met takken, bloemen, loof?
*Lieflijk hout, welk een volkomen
lieve last hangt in uw loof.***

Buig o boom uw takken neder,
harde nerf, wees in dit uur
vloeiende en mild en teder,
niet zo streng als van natuur.
't Koningslichaam rust gereder
op een zachte stam terneer.*

Immers draagt gij als een gave
Hem die zich ten offer wijdt.
Gij, de loods, gij wijst de haven,
als de wereld schipbreuk lijdt.
Hout dat 't Bloed des Lams zal laven,
balsem, stromend wijd en zijd. °

Aan de Vader hoog verheven,
aan de Zoon die voor ons lijdt,
aan de Trooster van ons leven,

zalige Drievuldigheid,
zij de eer en kracht gegeven
nu en in der eeuwigheid. Amen.

GEBED DES HEREN

(staande)

Aangespoord door een gebod van de Heer en door zijn goddelijk woord
onderricht, durven wij zeggen:

Allen:

Onze Vader,
die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden
ons dagelijks brood,
en vergeef ons
onze schulden,
zoals ook wij vergeven
aan onze schuldenaren en
breng ons niet
in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Amen.

Pater noster,
qui es in caelis
sanctificetur Nomen tuum,
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua,
sicut in caelo, et in terra.
Panem nostrum
cotidianum da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra,
sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris
et ne nos inducas
in tentationem,
sed libera nos a Malo.
Amen.

Pr: Verlos ons, Heer, van alle kwaad, geef genadig vrede in onze
dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij
mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust,
terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de
komst van onze Verlosser, Jezus Christus.

**Allen: Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in
eeuwigheid. Amen.**

(staande)

Gebed

Laat ons bidden.

Almachtige eeuwige God, door de dood en de verrijzenis van uw Zoon hebt Gij ons nieuw leven gegeven. Bewaar in ons het werk van uw barmhartigheid, opdat wij door onze deelname aan dit mysterie een leven leiden dat U is toegewijd. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Gebed over het volk

Heer, wij bidden U: laat overvloedige zegen neerdalen over uw volk dat in de hoop op zijn verrijzenis de dood van uw Zoon heeft herdacht. Schenk het vergeving en bied het vertroosting, laat het geloof groeien en de verlossing voor altijd bevestigd worden. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Hierna gaan allen in stilte heen.

Enige gebeden ten persoonlijk gebruik:

Gebed van overgave:

Aanvaard Heer, geheel mijn vrijheid, mijn geheugen, mijn verstand en mijn wil. Al wat ik heb of bezit is een gave van U: ik geef het U terug, beschik erover zoals Gij wilt. Geef mij slechts, met uw genade, een grotere liefde tot U: dan ben ik rijk genoeg en vraag verder niets meer. Amen.

Kruisweg (beknopt)

Eeuwige Vader, ik offer U op het smartelijk lijden van uw welbeminde Zoon tot verzoening van onze zonden en die van de hele wereld:

I. Omwille van zijn veroordeling tot de dood; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

II. Omwille van het kruis, dat Hij op zijn schouders nam; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

III. Omwille van zijn eerste val onder het kruis; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

IV. Omwille van de tranen van zijn bedroefde Moeder, die Hem tegemoet kwam; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

V. Omwille van zijn smartelijk vermoeidheid, waardoor een mens Hem het kruis moest helpen dragen; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

VI. Omwille van het erbarmen van de vrouw, die Hem zijn Aanschijn afdroogde; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

VII. Omwille van zijn tweede val onder het kruis; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

VIII. Omwille van de troostende woorden, die Hij tot de wenende vrouwen richtte; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

IX. Omwille van zijn derde val onder het kruis; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

X. Omwille van de vuurzee van smart, die zijn Lichaam liet zien toen Hij van zijn kleren werd beroofd; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

XI. Omwille van het vreselijk doorboren van zijn handen en voeten met spijkers; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

XII. Omwille van het Bloed en water, die uit zijn Hart stroomden als bron van alle genaden voor ons; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

XIII. Omwille van het lijden van zijn Moeder, toen Zij Hem dood in haar armen ontving; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

XIV. Omwille van de steen die over zijn graf werd neergelegd; wees barmhartig voor ons en voor de hele wereld.

U blies de laatste adem uit, Jezus, maar de bron van het leven begon te stromen voor de zielen en de oceaan van barmhartigheid opende zich voor de hele wereld. O, Fontein van leven, onpeilbare goddelijke barmhartigheid, omhul de hele wereld en schenk U leeg in ons. Amen.

OVERWEGEN VAN DE KRUISWEG OM 15 UUR *(volledig)*

Eerste statie: Jezus wordt ter dood veroordeeld

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld hebt verlost.

Tot driemaal toe zei Pilatus tot de joden: Wat voor kwaad heeft Hij gedaan? Ik heb in Helm geen doodschuld gevonden; ik zal Hem dus vrijlaten, maar Helm eerst laten geselen! Maar luid gillend hielden zij aan, en eisten, dat Hij

gekruisigd zou worden; en hun kreten wonnen het pleit. Pilatus besliste, dat hun eis zou worden ingewilligd... Jezus leverde hij over aan willekeur over.

Laat ons bidden

Heer Jezus Christus, Gij zijt van de Hemel, uit de schoot van de Vader neergedaald en hebt Uw kostbaar Bloed tot vergeving van onze zonden vergoten. Wij smeken U ootmoedig, dat wij verdienen op de oordeelsdag aan Uw rechterhand te horen: Komt gezegenden! Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Tweede statie: Jezus neemt het Kruis op zijn schouders

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Men voerde Jezus dus weg. Zelf droeg Hij het Kruis; zo trok Hij naar buiten naar de zogenaamde schedelplaats, die in het Hebreeuws Golgotha wordt genoemd.

Laat ons bidden

God, Gij hebt door het kostbaar bloed van Uw eengeboren Zoon de banier van het levendmakend Kruis willen heiligen; wij smeken: verleen, dat zij, die zich over de eer van datzelfde Kruis verblijden, zich ook overal over Uw bescherming mogen verheugen. Door dezelfde Christus onze Heer. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Derde statie: Jezus valt voor de eerste keer onder het Kruis

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Hij heeft zichzelf vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood, ja tot de dood van het Kruis.

Maar daarom dan ook heeft God Hem verheven en Hem de naam gegeven hoog boven alle namen, opdat in de naam van Jezus iedere knie zich buige in de hemel en op aarde en onder de aarde.

Laat ons bidden

Almachtige God, wij smeken: geef, dat wij, die in zovele mogelijkheden door onze zwakheid bezwijken, om de verdiensten van het lijden van Uw eengeboren Zoon mogen herademen: die met U leeft en heerst in alle eeuwen der eeuwen. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Vierde statie: Jezus ontmoet Zijn Smartvolle Moeder

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

O, Gij allen, die voorbijgaat langs de weg, aanschouwt en ziet, of er een smart is gelijk aan mijn smart... Daarom ween ik en mijn oog stort beken van tranen, want ver van mij is de trooster, die mijn ziel verkwikt: Mijn kind is verloren... Zij horen, dat ik zucht, en er is niemand die mij vertroost: al mijn vijanden horen mijn ongeluk; zij zijn verheugd.

Laat ons bidden

God, bij Uw lijden doorboorde het zwaard van droefheid het allertederste hart van de glorierijke Maagd en Moeder Maria, zoals Simeon had voorspeld; verleen genadig, dat wij, die dit smartelijk doorboren vroom herdenken, om de glorievolle verdiensten en smeekbeden van alle heiligen, die in trouw bij het Kruis hebben gestaan, het gelukkig uitwetsel van Uw lijden verkrijgen: Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen. **Amen.**

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Wees gegroet, Maria, vol van genade, de Heer is met U. Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot. Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons, zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen.

Vijfde statie: Simon van Cyrene helpt Jezus het Kruis dragen

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Zij dwongen een voorbijganger, die juist van het veld kwam, Zijn Kruis te dragen; het was Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus.

Laat ons bidden

Heer, Gij hebt gezegd: Mijn juk is zoet, Mijn last is licht; geef, dat ik dat juk zo kan dragen, dat ik Uw genade verwerf: Die leeft en heerst in alle eeuwen der eeuwen. ***Amen.***

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Ontferm U over ons, Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Zesde statie: Veronica droogt het Aanschijn van Jezus af

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Geen gedaante is aan Hem en geen schoonheid; wij zagen Hem en Hij had geen aanzien, dat wij Hem zouden begeren: de versmade en geringste der mannen, de Man van smarten, die weet wat lijden is en als bedekt was Zijn aangezicht en Hij was versmaad, daarom hebben wij Hem ook niet geacht.

Laat ons bidden

God, Gij verlangt niet de dood van de zondaars, maar hun boetvaardigheid: aanschouw genadig Uw volk, nu het tot U terugkeert, opdat Gij, terwijl het U is toegedaan, de gesels van Uw gramschap genadig van hen afwende. Door Christus, onze Heer. ***Amen.***

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

***Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.***

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Zevende statie: Jezus valt voor de tweede keer onder het Kruis

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Zij hebben Mij overgegeven in de handen van de goddelozen; Mij hebben zij onder de boosdoeners gerekend; Mijn ziel hebben zij niet gespaard: de sterken vergaderen tegen Mij en als reuzen zijn zij tegen Mij opgestaan. Met verschrikkelijke ogen zagen zij Mij aan, en wreed hebben zij Mij geslagen.

Laat ons bidden

Almachtige God, wij smeken: geef ons, die de genade van Uw bescherming zoeken, bevrijd van alle rampen, U met een gerust gemoed te dienen. Door Christus onze Heer. ***Amen.***

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

***Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.***

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Achtste statie: Jezus troost de wenende vrouwen

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Een grote volksmenigte volgde Hem; ook een menigte vrouwen, die zich op de borst sloegen en over Hem weenden. Maar Jezus keerde Zich om en sprak tot haar: Dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij; maar weent over uzelf, en over uw kinderen...

Want als men zo met het groene hout handelt, wat zal er dan met het dorre geschieden?

Laat ons bidden

Almachtige en allertederste God, Gij hebt voor het dorstige volk een bron van levend water uit de rots doen springen; roep uit ons hard gemoed tranen van berouw tevoorschijn, opdat wij onze zonden kunnen bewenen, en verdienen Uw barmhartigheid vergiffenis er van te ontvangen. Door Christus onze Heer. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

***Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.***

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Negende statie: Jezus valt voor de derde keer onder het Kruis

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Hij heeft Zich aangeboden; Hij wilde het zelf en Hij deed Zijn mond niet open: als een schaap wordt Hij ter slachting geleid en als een lam voor die het scheert blijft Hij stom en opent Zijn mond niet. De Heer wilde Hem verbrijzelen door lijden.

Laat ons bidden

God, Gij hebt door het geduld van Uw eengeboren Zoon de hoogmoed van de oude vijand verpletterd; wij smeken: geef ons, dat wij op waardige wijze herdenken, wat Hij liefdevol voor ons heeft geleden, en dat wij zo naar Zijn voorbeeld alle tegenslagen gelaten verdragen. Door Christus onze Heer.

Amen.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

***Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.***

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Tiende statie: Jezus wordt van zijn kleren beroofd

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

En zij kwamen op een plaats Golgotha, dat is: schedelplaats, geheten. Nu gaven zij Hem wijn te drinken met gal vermengd; maar toen Hij het beproefd had, wilde Hij niet drinken.

Laat ons bidden

Heer, wij smeken U: zie met welwillendheid neer op de offervaardigheid van Uw volk, opdat zij, die zich door onthouding in het lichaam versterven, geestelijk door de vrucht van goede werken verkwikt worden. Door Christus onze Heer. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Elfde statie: Jezus wordt aan het Kruis genageld

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Toen zij op de plaats waren gekomen, die Calvarie wordt genoemd, sloegen zij Hem aan het Kruis; zo ook de misdadigers, een aan Zijn rechterhand, een aan de linker. En Jezus zei: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En zij verdeelden Zijn klederen bij het lot.

Laat ons bidden

God, Gij mint en behoudt de vrede; geef aan al onze vijanden vrede en ware liefde; schenk hun vergiffenis van al hun zonden en bevrijd ons met kracht van hun hinderlagen. Door Christus onze Heer. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Twaalfde statie: Jezus sterft aan het Kruis

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Vanaf het zesde uur tot het negende uur toe, viel er duisternis neer over het hele land. Omstreeks het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lamma sabachtani; dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten! Sommigen, die daar stonden, hoorden het en zeiden: Zie, Hij roept Elias. Een hunner liep heen, vulde een spons met azijn, stak ze op een riet, gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laat ons zien of Elias Hem er soms af komt halen. Toen riep Jezus met luider stem: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. Na deze woorden gaf Hij de geest.

Hier wordt u uitgenodigd enige momenten in stilte te knielen.

Laat ons bidden

Almachtige God, wij smeken Uw goedertierenheid, wil ons, Uw dienaren, door de kracht van deze oefening in Uw genade bevestigen, opdat in ons stervensuur de vijand niet over ons zegeprele, maar wij in het gezelschap van Uw engelen verdienen over te gaan tot het leven. Door Christus onze Heer. **Amen.**

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

***Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren,
en breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van het kwade. Amen.***

Bidden we voor alle overledenen:

Heer, geef hun de eeuwige rust! ***En het eeuwige licht verlichte hen.***

Dat de zielen van de overleden gelovigen door Gods barmhartigheid mogen rusten in vrede. **Amen.**

Dertiende statie: Jezus wordt van het Kruis genomen

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Jozef van Arimathea, die een leerling van Jezus was, maar alleen in het geheim uit vrees voor de Joden, vroeg daarna verlof aan Pilatus, om Jezus' lichaam te mogen afnemen; Pilatus stond het hem toe. Hij kwam dan en nam Zijn lichaam af. Nicodemus, die vroeger Hem 's nachts bezocht had, kwam eveneens en nam een mengsel mee van myrrhe-hars en aloë-bladeren, ongeveer honderd pond. Zij namen dan het lichaam van Jezus en wikkelden het in lijnwaad, tezamen met de geurige kruiden; zoals het onder de Joden bij begrafenissen de gewoonte is.

Laat ons bidden

Heer Jezus Christus, wij smeken U: nu en in het uur van onze dood spreke bij Uw goedertierenheid voor ons ten beste de H. Maagd Maria, Uw Moeder, wier allerheiligste ziel in het uur van Uw lijden met het zwaard van droefheid werd doorboord: Die leeft en heerst in alle eeuwen der eeuwen. **Amen.**
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

Ontferm U over ons, Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Veertiende statie: Jezus wordt in het graf gelegd

Wij aanbidden U, Christus, en loven U.

Omdat Gij door Uw heilig Kruis de wereld verlost hebt.

Nu lag er op de plaats waar Hij was gekruisigd een tuin; en in die tuin een nieuw graf, waarin nog niemand was bijgezet. Daar het de vooravond van het Paasfeest der Joden was, en het graf dichtbij, legden zij Jezus daarin neer.

Laat ons bidden

Almachtige God, Gij hebt Uw eengeboren Zoon tot Zaligmaker van de wereld aangesteld en door Zijn bloed hebt Gij verzoend willen worden; wij smeken U: verleen, dat wij de prijs van onze verlossing zo herdenken en hierdoor zo tegen de ellenden van dit leven op aarde beschermd worden, dat wij ons eens over de eeuwige vrucht er van in de hemel verheugen. Door dezelfde Christus onze Heer. **Amen.**

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

Ontferm U over ons , Heer, ontferm U over ons.

God, wees ons, zondaars, genadig.

Gezang of bezinningstekst van de Smartvolle Moeder:

Stabat Mater dolorosa iuxta Crucem lacrimosa, dum pendebat filius.

Cuius animam gementem contristatam et dolentem pertransivit gladius.

O quam tristis et afflicta fuit illa benedicta Mater Unigeniti quae maerebat et dolebat. Et tremebat, cum videbat Nati poenas incliti.

Naast het Kruis, met schreiende ogen stond de Moeder, diep bewogen toen de Zoon te sterven hing, en haar door het zuchtend harte, overstelpt van wee en smarten, 't zeventvoudig slagzwaard ging. O hoe droef, hoe vol van rouwe, Was die zegenrijkste Vrouwe, Moeder van Gods ene Zoon! Ach, hoe streed zij! ach, hoe kreet zij, en wat folteringen leed zij, bij 't aanschouwen van die hoon!

Quis est homo qui non fleret, Matrem Christi si videret in tanto supplicio?

Quis non posset contristari, piam Matrem contemplari dolentem cum Filio?

Pro peccatis suae gentis vidit Iesum in tormentis et flagellis subditum. Vidit suum dulcem natum moriendo desolatum dum emisit spiritum.

Wie, die hier niet schreien zoude, Als hij 't grievend leed aanschouwde, dat Maria's ziel verscheurt? Wie kan, zonder mee te wenen, Christus' Moeder horen stenen, nu zij met haar zoon hier treurt? Voor de zonden van de zijnen zag zij Jezus zo in pijnen, en de wrede geselstraf, zag haar lieve Zoon zo lijden, heel alleen de doodskamp strijden totdat Hij zijn geest hergaf.

Eia Mater fons amoris, me sentire vim doloris fac ut tecum lugeam. Fac ut ardeat cor meum in amando Christum Deum, ut sibi complaceam. Sancta Mater, istud agas, Crucifigi fige plagas cordi meo valide. Tui Nati vulnerati tam dignati pro me pati, poenas mecum divide! Fac me vere tecum flere, Crucifixo condolere, donec ego vixero. Iuxta Crucem tecum stare te libenter sociare in planctu desidero.

Geef, o Moeder! bron van liefde, dat ik voel, wat U zo greefde, dat ik met U medeklaag. Dat mij 't hart ontgloeit van binnen, in mijn Heer en God te minnen, dat ik Hem alleen behaag. Heil'ge Moeder, wil mij horen, met de wonden mij doorboren, die Hij aan het kruishout leed. Ach, dat ik de pijn gevoelde, die uw lieve Zoon doorwoelde, toen Hij stervend voor mij streed. Mocht ik klagen al mijn dagen, en zijn plagen waarlijk dragen, tot mijn jongste stervenssmart. Met U onder 't Kruis te wenen, met uw rouw mij te verenigen, dat verlangt mijn zuchtend hart.

Virgo virginum praeclara, mihi iam non sis amara, fac me tecum plangere. Fac ut portem Christi mortem, passionis eius sortem et plagas recolere. Fac me plagis vulnerari, Cruce hac inebriari ob amorem Filii, inflammatus et accensus, per te Virgo sim defensus in die iudicii. Fac me Cruce custodiri, morte Christi praemuniri, confoveri gratia. Quando corpus morietur fac ut animae donetur Paradisi gloria.

Maagd der maagden! nooit volprezen, wil voor mij niet bitter wezen, laat mij treuren aan uw zij, laat mij al de wrede plagen, en de dood van Christus dragen, laat mij sterven zoals Hij. Laat zijn wonden mij doorwonden, worde ik bij zijn kruis verslonden in het Bloed van uwen Zoon. Moge ik in het vuur niet branden, neem, o Maagd, mijn zaak in handen in het oordeel voor Gods troon. Christus, moge ik eens behalen, als mijn levenszon gaat dalen, door uw Moeder, palm en prijs. En als 't lichaam dan zal sterven, doe mijn ziel de glorie erven van het hemels Paradijs. Amen.

Stille Zaterdag in de Goede Week

Op deze zaterdag verblijft de Kerk bij het graf van de Heer samen met de bedroefde Moeder van Smarten; met Haar ziet zij terug op zijn lijden en sterven en blijft het altaar des Heren ongedekt; zij onthoudt zich van de viering van de heilige Eucharistie, totdat na de plechtige Paaswake het ogenblik is aangebroken van de paasvreugde welke vijftig dagen lang tot en met Pinksteren voortduurt.

PAASWAKE

Plechtige opening van de paaswake (Lichtritus)

De Paaswake wordt in haar geheel in de avond of nacht gevierd, d.w.z. zij kan pas beginnen na het invallen van de duisternis en zij moet geëindigd zijn vóór het aanbreken van de zondagmorgen. Het licht in de kerk wordt uitgedaan. Op een geschikte plaats buiten de kerk is een vuur aangelegd, waarbij allen zich verzamelen.

Pr: De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen!

Allen: Amen.

Pr: Broeders en zusters: in deze heilige nacht waarin onze Heer Jezus Christus van de dood naar het leven is overgegaan, nodigt de Kerk alle gelovigen over heel de wereld uit bijeen te komen om te waken en te bidden. Samen gaan wij nu het Pasen van de Heer herdenken: wij gaan luisteren naar zijn Woord en zijn sacramenten vieren. En wij hopen eens te mogen delen in zijn overwinning op de dood om voor altijd met Hem te leven in God.

Vervolgens wordt het vuur gezegend.

Laat ons bidden.

God, door uw Zoon hebt Gij aan de gelovigen uw licht geschonken, gelijkend op een vuur.

Zegen + dit nieuwe vuur en laat ons door deze paasviering branden van zo'n groot verlangen naar de hemel dat wij met een zuiver hart mogen komen op het feest van het eeuwige licht. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Aan het nieuwe vuur wordt nu de paaskaars ontstoken. De paaskaars wordt getekend met een kruis, een alpha en omega, en het jaartal.

Christus gisteren en heden - Begin en Einde – Alfa - en Omega - Hem behoren tijd - en eeuwigheid - heerlijkheid en heerschappij - door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Vijf wierookkorrels (nagels) worden in de vorm van een kruis in de paaskaars gestoken.

Door zijn heilige - glorievolle wonden – bescherm - en behoede ons - Christus de Heer. Amen.

De paaskaars wordt met het nieuwe vuur ontstoken.

Het licht van Christus' glorievolle Verrijzenis moge uit ons hart en onze geest de duisternis verdrijven.

Processie

De diaken, of bij gebrek de priester zelf, neemt de paaskaars, heft deze omhoog en zingt:

Dk/Pr: Lumen Christi.

Allen: Deo gratias.

Dk/Pr: Licht van Christus.

Allen: Heer, wij danken U.

Nu steken de aanwezigen hun kaarsen aan het licht van de paaskaars aan en trekt de processie verder. Wanneer de diaken vóór het altaar is aangekomen, wendt hij zich tot de aanwezigen en zingt hij voor de derde maal:

Dk/Pr: Lumen Christi.

Allen: Deo gratias.

Dk/Pr: Licht van Christus.

Allen: Heer, wij danken U.

Nu worden enige lichten in de kerk aangestoken.

Paasjubelzang

De diaken zet de paaskaars op de kandelaar en gaat dan de zegen vragen. Als de paasjubelzang wordt gezongen door iemand die geen diaken is, vervalt het gedeelte tussen haakjes.

(staande en met brandende kaars in de hand)

1. lange vorm: (gezongen of gelezen)

Juicht nu, Engelen van God in de hemel, steekt de bazuin en verkondigt het heil: uw Koning heeft overwonnen! Aarde, lichtovergoten, verheug u: de luister van de eeuwige Koning omstraalt u, zie, van heel de wereld is het duister geweken! En gij, onze moeder de Kerk, overstroomd door dit glanzende licht, verblijd u! Deze heilige ruimte weerklinke van de machtige stem van het volk!

(Daarom, broeders en zusters, staande in dit wondere schijnsel, bidt samen met mij de barmhartige God: dat ik, onwaardige dienaar, gelouterd door zijn glorievol licht, het lied van de paaskaars waardig mag zingen.

De Heer zij met u.

Allen: en met uw geest.

Verheft uw hart.

Allen: Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij dank aan de Heer, onze God.

Allen: Hij is onze dankbaarheid waardig.)

Ja, wij moeten met hart en ziel en met luide stem de lof zingen van de onzichtbare God, de almachtige Vader, en van zijn eengeboren Zoon, onze Heer Jezus Christus, die voor ons de schuld van Adam aan de eeuwige Vader betaald heeft, en de schuldbrief van de oude zonde heeft uitgewist met het bloed van zijn hart. Dit is het Paasfeest waarop het ware Lam wordt geslacht: zijn Bloed heiligt de deuren van hen die geloven.

In deze nacht hebt Gij eens onze vadersen, de zonen van Israël, uit Egypte geleid en droogvoets door de Rode Zee gevoerd. Deze nacht heeft het duister van de zonde door de lichtende vuurzuil verdreven. Deze nacht heeft, over geheel de wereld, hen die in Christus geloven, van de zonden gescheiden, in genade hersteld, en geheiligd. In deze nacht heeft Christus de boeien van de dood verbroken en is Hij zegevierend uit het dodenrijk opgestaan. Zonder de weldaad van de verlossing had ons leven geen enkele zin! Hoe mateloos groot was uw goedheid voor ons! O onschatbaar bewijs van uw liefde: om de slaaf vrij te kopen hebt Gij de Zoon prijsgegeven! Moest de zonde van Adam niet worden begaan om door Christus' dood te worden gedelgd! Gelukkige schuld, waaraan wij de Verlosser danken!

O waarlijk heilige nacht, de enige die tijd en uur mocht kennen waarop Christus uit de doden verrees! Dit is de nacht waarvan geschreven staat: voor u is het donker niet duister, de nacht zo licht als de dag. Deze heilige nacht verjaagt de zonden en vergeeft de schulden; de gevallen richt zij op, de bedroefden maakt zij blij; zij verdrijft de haat, brengt vrede, en doet de machtigen buigen.

Aanvaard dan, heilige Vader, in deze genadevolle nacht de lofprijzing die de Kerk U bij dit brandend waslicht als een avondoffer aanbiedt. Wat deze lichtkolom verkondigt, weten wij: zij meldt de heerlijkheid van God; ook al neemt men van dit licht, haar glans vermindert niet, (want het blijft gevoed door de smeltende was, die moeder bij heeft bereid voor deze kostbare fakkel). O waarlijk heilige nacht: hemel en aarde worden één, God en mens ontmoeten elkaar!

Zo bidden wij U, Heer, moge deze kaars, gewijd tot eer van uw Naam, onverzwakt blijven branden om de duisternis van deze nacht te verdrijven; moge haar licht samenvloeien met de hoge hemellichten, en haar vlam de Morgenster begroeten: de Morgenster die nooit verbleken zal, die, uit het dodenrijk herrezen, over heel het menselijk geslacht stralend is opgegaan: Christus, uw Zoon, die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen.

2. Paasjubelzang in korte vorm: *(gezongen eventueel met koor en volk)*

diaken: Laat jui-chen heel het he- mel-koor van eng'len,
 laat jui-chen om die gro-te Ko-ning, jui-chen om de
 O-ver-win-ning! Laat de trom-pet-ten klin-ken in het rond!

Vol vreug - de zij ook de aar - de, om - straald door zulk een

heer - lijk - heid! De glo - rie van de eeu - wi - ge Ko - ning! Heel de

aar - de zij vol vreug - de, daar al - le duis - ter thans ver - dre - ven is.

Vol luis - ter straalt de kerk van God op aar - de, en jui - chend

klin - ken paas - ge - zan - gen. Laat ook on - ze ei - gen

tem - pel lui - de weer - klin - ken van ons ju - bel - lied.

allen: Laat jui - chen heel het koor van Gods ge - meen - te, laat

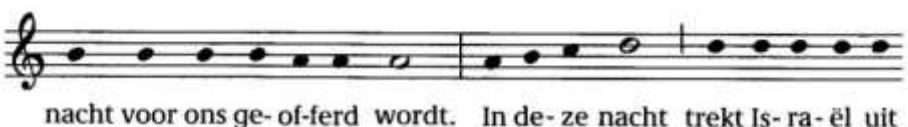
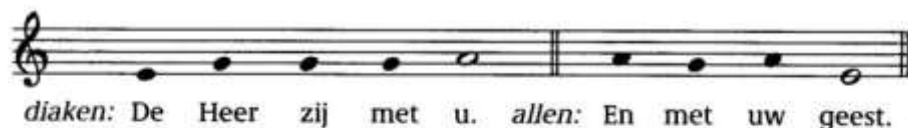

ju - chen om zo'n gro - te Ko - ning, jui - chen om de O - ver -

win - ning! Laat de trom - pet - ten klin - ken in het rond!

E-gyp-te en gaat droogvoets door de Ro-de Zee. In de-ze nacht wijst

een stralend licht de weg, het licht dat al-le duis-ter-nis ver-drijft.

In de-ze nacht heeft Je-zus Christus de ke-te-nen van de dood

ver-bro-ken en is Hij als o-ver-win-naar uit de do-den op-ge-staan.

Hoe goed zijt Gij, Heer God, hoe-zeer hebt Gij ons lief-ge-had.

Gij hebt uw Zoon ge-ge-ven voor on-ze be-vrij-ding, zijn dood heeft

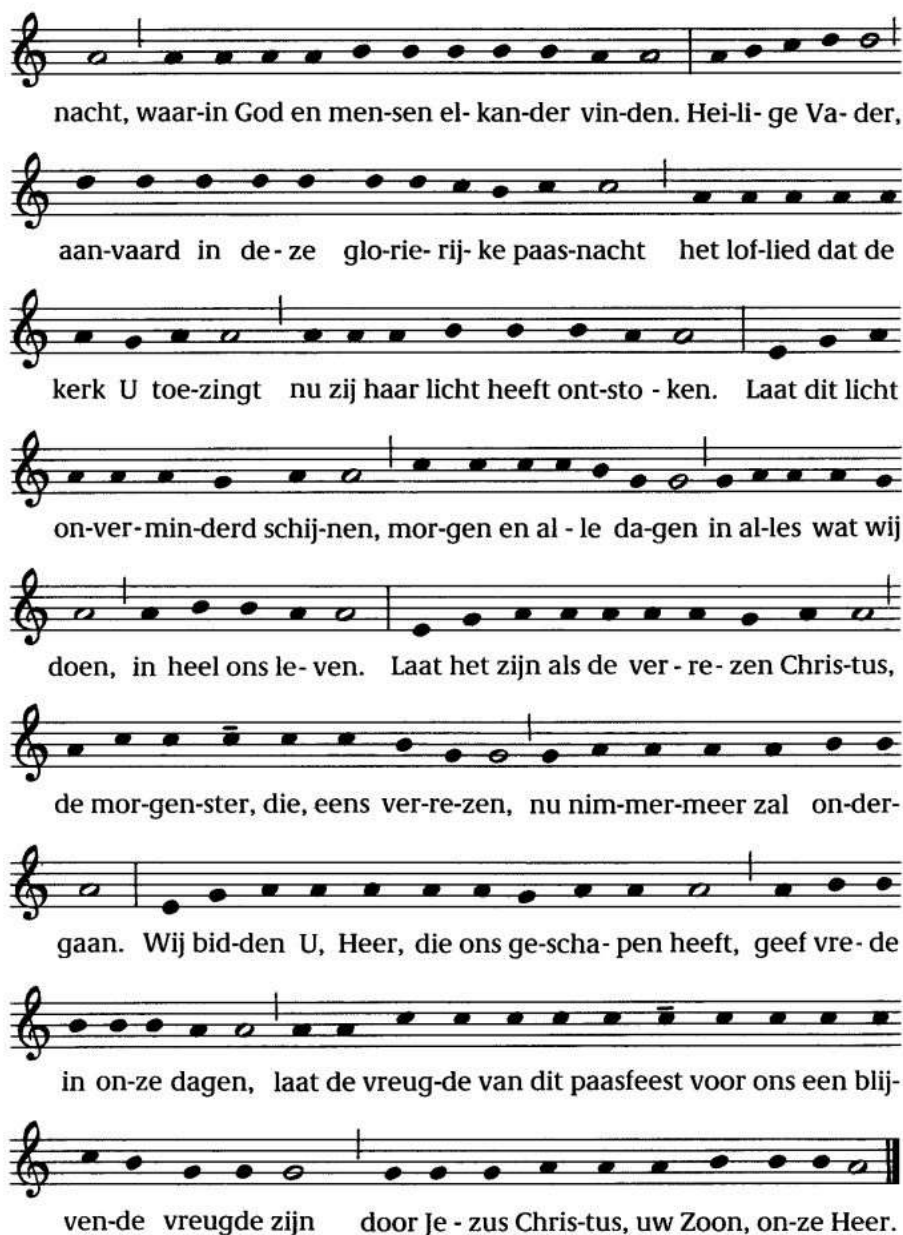
on-ze schul-dig-heid door-kruist, ons lot heeft Hij ten goe-de ge-keerd.

Dit is de hei-li-ge nacht waar-in duis-ter-nis wijkt en zon-de

wordt ver-ge-ven, vreug-de komt voor droef-heid, een ge-luk-ki-ge

nacht, waar-in God en men-sen el- kan-der vin-den. Hei-li- ge Va- der,
 aan-vaard in de- ze glo-rie- rij- ke paas-nacht het lof-lied dat de
 kerk U toe-zingt nu zij haar licht heeft ont-sto - ken. Laat dit licht
 on-ver-min-derd schij-nen, mor-gen en al - le da-gen in al-les wat wij
 doen, in heel ons le- ven. Laat het zijn als de ver - re - zen Chris-tus,
 de mor-gen-ster, die, eens ver-re-zen, nu nim-mer-meer zal on-der-
 gaan. Wij bid-den U, Heer, die ons ge-scha- pen heeft, geef vre- de
 in on-ze dagen, laat de vreug-de van dit paasfeest voor ons een blij-
 ven-de vreugde zijn door Je - zus Chris-tus, uw Zoon, on-ze Heer.

Allen herhalen: Laat juichen . . .

diaken: Laat jui-chen heel het he- mel-koor van eng'len,
 laat jui-chen om die gro- te Ko- ning, jui- chen om de
 O - ver - win - ning! Laat de trom-pet - ten klin-ken in het rond!

LITURGIE VAN HET WOORD

Voor de Paaswake worden zeven lezingen uit het Oude Testament en twee uit het Nieuwe Testament (het epistel en Evangelie) voorgesteld. Men leze nooit minder dan drie lezingen uit het Oude Testament, waaruit de lezing uit Ex. 14 (lezing nr. 3) mag nooit overgeslagen worden. De tussenzangen mogen door andere passende liederen vervangen worden.

(zittend)

Pr: Broeders en zusters, luisteren wij nu -na dit plechtig begin van deze Paaswake- naar het woord van God. Wij gaan nu overwegen hoe in het verre verleden God, die ons geschapen heeft, zijn volk heeft gered en hoe Hij in de volheid van de tijden zijn Zoon heeft gezonden om ons te verlossen. Bidden wij de Heer die dit heilswerk is begonnen in het mysterie van zijn sterven en verrijzen, dat Hij het in ons tot voltooiing brengt.

LEZING 1 *Gen., 7, 7 -2, 2 of 7, 7. 26-37a*

God bezag alles wat Hij gemaakt had en Hij zag dat het heel goed was.

Lezing uit het Boek Genesis

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

(De aarde was woest en leeg; duisternis lag over de diepte en een hevige wind joeg de wateren op. Toen sprak God: „Er moet licht zijn !” En er was licht. En God zag dat het licht goed was. God scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde God dag en de duisternis noemde Hij nacht. Het

werd avond en het werd ochtend; dat was de eerste dag. God sprak: „Er moet een uitspansel zijn tussen de wateren, een afscheiding tussen het ene water en het andere." En God maakte het uitspansel; Hij scheidde het water onder het uitspansel van het water erboven. Zo gebeurde het. Het uitspansel noemde God hemel. Het werd avond en het werd ochtend; dat was de tweede dag. God sprak: „Het water onder de hemel moet naar één plaats samenvloeien zodat het droge zichtbaar wordt." Zo gebeurde het. Het droge noemde God land en het samengevloede water noemde Hij zee. En God zag dat het goed was. God sprak: „Het land moet zich tooien met jong groen gras, zaadvormend gewas en de vruchtbomen die ieder naar zijn soort hun vruchten dragen met zaad erin." En uit het land schoot jong groen gras op, zaadvormend gewas, in allerlei soorten en bomen die ieder naar zijn soort hun vruchten droegen met zaad erin. En God zag dat het goed was. Het werd avond en het werd ochtend; dat was de derde dag. God sprak: „Er moeten lichten zijn aan het hemelgewelf die de dag van de nacht zullen scheiden; zij moeten als tekens dienen, zowel voor de feesten, als voor de dagen en de jaren en tevens als lampen aan het hemelgewelf om de aarde te verlichten." Zo gebeurde het. God maakte de twee grote lampen, de grootste om over de dag te heersen, de kleinste om te heersen over de nacht en Hij maakte ook de sterren. God gaf ze een plaats aan het hemelgewelf om de aarde te verlichten, om te heersen over de dag en over de nacht en om het licht en de duisternis uiteen te houden. En God zag dat het goed was. Het werd avond en het werd ochtend; dat was de vierde dag. God sprak: „Het water moet wemelen van dieren en boven het land moeten de vogels vliegen langs het hemelgewelf." Toen schiep God de grote gedrochten van de zee en al de krioelende dieren waar het water van wemelt, soort na soort en al de gevleugelde dieren, soort na soort. En God zag dat het goed was. God zegende ze en Hij sprak: „Weest vruchtbaar en wordt talrijk; gij moet het water van de zee bevolken en de vogels moeten talrijk worden op het land." Het werd avond en het werd ochtend; dat was de vijfde dag. God sprak: „Het land moet levende wezens voortbrengen van allerlei soort: tamme dieren, kruipende dieren en wilde beesten van allerlei soort." Zo gebeurde het. God maakte de wilde beesten, soort na soort, de tamme dieren, soort na soort. En God zag dat het goed was.)

God sprak: „Nu gaan Wij de mens maken, als beeld van Ons, op Ons gelijkend; hij zal heersen over de vissen van de zee, de vogels van de lucht, over de tamme dieren, over alle wilde beesten en over al het gedierte dat over de grond kruipt." En God schiep de mens als zijn beeld; als het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen. God zegende hen en

God sprak tot hen: „Weest vruchtbaar en wordt talrijk; bevolkt de aarde en onderwerpt haar; heerst over de vissen van de zee, over de vogels van de lucht en over al het gedierte dat over de grond kruipt." En God sprak: „Hierbij geef Ik alle zaadvormende gewassen op de hele aardbodem aan u en alle bomen met zaaddragende vruchten; zij zullen u tot voedsel dienen. Maar aan alle wilde beesten, aan alle vogels van de lucht en aan alles wat over de grond kruipt, aan al wat dierlijk leven heeft geef Ik het groene gras als voedsel." Zo gebeurde het. God bezag alles wat Hij gemaakt had en Hij zag dat het heel goed was.
(Het werd avond en het werd ochtend; dat was de zesde dag. Zo werden de hemel en de aarde voltooid en alles waarmee ze toegerust zijn. Op de zevende dag bracht God het werk dat Hij verricht had tot voltooiing. Hij rustte op de zevende dag van het werk dat Hij verricht had.)

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG *Ps. 104 (103), 1-2a, 5-6, 10 en 12, 13-14, 24 en 35c*

Refrein: ***Zend uw geest, Heer, dan komt er weer leven dan maakt Gij uw schepping weer nieuw.***

Verheerlijk, mijn ziel, de Heer,
wat zijt Gij groot, Heer mijn God
Met glorie en luister zijt Gij gekleed,
uw mantel is zuiver licht.

Gij hebt ook de aarde geplaatst op haar zuilen,
in eeuwigheid wankelt zij niet.
Gij hebt haar de oerzee als kleed gegeven,
het water stond boven de bergen uit.

De bronnen deedt Gij uitstromen in beken,
die dringen zich tussen de bergen voort.
En aan hun oevers nestelen vogels
en zingen tussen het struikgewas.

Vanuit uw schuren besproeit Gij de bergen,
de grond wordt gevoed door wat Gij haar geeft.
Gij doet voor de dieren het gras opschieten

en graan dat de mensen ten dienste staat.

Hoe veel is het wat Gij gedaan hebt, Heer,
en alles in wijsheid gemaakt.

De aarde is vol van uw schepsels;
de Heer zij altijd geprezen!

of:

Ps. 33 (32), 4-5, 6-7, 12-13, 20 en 22

Refrein: ***De aarde is vol van zijn mildheid.***

Oprecht is immers het woord van de Heer
en al wat Hij doet is betrouwbaar.

Recht en gerechtigheid heeft Hij lief,
de aarde is vol van zijn mildheid.

Hij heeft de hemel gemaakt door zijn woord,
zijn stem schiep de hemelse machten.

Als in een waterzak bergt Hij de zee,
de stromen in regenbakken.

Zalig het volk dat de Heer heeft als God,
de natie door Hem tot zijn erfdeel gekozen.

Hoog uit de hemel schouwt God omlaag,
blijkt neer op de zonen der mensen.

Daarom vertrouwt ons hart op de Heer,
is Hij ons een schild en een helper.

Geef ons dus, Heer, uw barmhartigheid,
zoals wij op U vertrouwen.

(staande)

Pr: Laat ons bidden

God, een wonder was de schepping van de mens, zijn verlossing is nog groter wonder. Wij bidden U: laat ons door de kracht van de Geest aan de verleiding van de zonde weerstaan en de eeuwige vreugde bereiken. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

ofwel

Pr: Laat ons bidden

Almachtige eeuwige God, Gij zijt wonderbaar in de ordening van al uw werken. Laat allen die door U verlost zijn begrijpen dat de schepping van de wereld in den beginne overtroffen is op het einde der tijden, toen Christus, ons Paaslam, is geslacht. Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen.

LEZING 2 *Gen., 22, 7-78 of 7-2, 9a, 70-73, 75-78*

Het offer van onze aartsvader Abraham.

(zittend)

Lezing uit het Boek Genesis

In die dagen stelde God Abraham op de proef. Hij zei tot hem: „Abraham." Abraham antwoordde: „Hier ben ik." God zei: „Ga met Isaak uw enige zoon die gij liefhebt, naar het land van de Moria, en draag hem daar op de berg die Ik u zal aanwijzen als brandoffer op."

(De volgende morgen zadelde Abraham zijn ezel, nam twee knechten en zijn zoon Isaak met zich mee en kloofde hout voor het brandoffer. Daarna begaf hij zich op weg naar de plaats die God hem aangewezen had. Op de derde dag zag Abraham in de verte de plaats liggen. Toen zei Abraham tot zijn knechten: „Jullie blijven hier bij de ezel; ik ga met de jongen daarginds heen. Nadat wij ons in aanbidding neergebogen hebben komen wij weer terug." Daarop gaf Abraham zijn zoon Isaak het hout voor het brandoffer te dragen; zelf droeg hij het vuur en het offermes. Zo gingen zij samen op weg. Toen zei Isaak tot zijn vader Abraham: „Vader." Hij antwoordde: „Ja, mijn zoon." Isaak zei: „Wij hebben wel vuur en hout maar waar is het offerdier?" Abraham antwoordde: „God zal zelf wel voor het offerdier zorgen, mijn zoon." En samen gingen zij verder.)

Toen zij de plaats bereikt hadden die God hen had aangewezen bouwde Abraham daar een altaar,

(stapelde er het hout op, bond zijn zoon Isaak vast en legde hem op het altaar, boven op het hout.)

Toen Abraham echter zijn hand uitstak naar het mes om daarmee zijn zoon de keel af te snijden, riep de engel van de Heer hem van uit de hemel toe: „Abraham. Abraham !" En hij antwoordde: „Hier ben ik." Hij zei: „Raak de jongen met geen vinger aan en doe hem niets! Ik weet nu dat gij God vreest want gij hebt Mij uw enige zoon niet willen onthouden." Abraham keek om zich heen en bemerkte een ram die met zijn horens in het struikgewas

vastzat. Hij greep de ram en droeg die als brandoffer op in plaats van zijn zoon.

(Abraham noemde de plaats: de Heer zal erin voorzien; vandaar dat men nu nog zegt: Op de berg van de Heer zal erin voorzien worden.)

Toen riep de engel van de Heer voor de tweede maal uit de hemel tot Abraham en zei: „Bij Mijzelf heb Ik gezworen - zo spreekt de Heer – omdat gij dit gedaan hebt en Mij uw eigen zoon niet hebt onthouden daarom zal Ik u overvloedig zegenen en uw nakomelingen talrijker maken dan de sterren aan de hemel en de zandkorrels op het strand van de zee.

Uw nakomelingen zullen de poort van hun vijand bezitten. Door uw nakomelingen komt zegen over alle volken van de aarde omdat gij naar Mij hebt geluisterd."

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG *Ps. 16 (15), 5 en 8, 9-10, 11*

Refrein: ***Behoed mij, God, tot U neem ik mijn toevlucht.***

De Heer is mijn erfdeel, mijn dronk uit de beker,
Hij heeft mijn lot in zijn hand.
Steeds houd ik mijn ogen gericht op de Heer,
ik val niet, want Hij staat naast mij.

Daarom ben ik vrolijk en blij van geest,
daarom kan ik rustig gaan slapen.
Mijn ziel laat Gij niet aan het dodenrijk over,
Gij levert uw dienaar niet uit aan het graf.

Gij zult mij de weg van het leven wijzen
om heel mijn vreugde te vinden bij U,
bestendig geluk aan uw zijde.

(staande)

Pr: Laat ons bidden.

God, verheven Vader van allen die geloven, door de genade van het kindschap vermeerderd Gij over heel de aarde de kinderen van uw belofte, en door het paasmysterie maakt Gij uw dienaar Abraham, zoals Gij gezworen

hebt, tot vader van alle volkeren. Mogen allen die tot uw volk behoren beantwoorden aan de genade van hun roeping. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

(zittend)

LEZING 3 Ex.,14,15-15,1

De Israëlieten gingen over de droge bodem de zee door.

Lezing uit het Boek Exodus

In die dagen sprak de Heer tot Mozes: „Wat roept gij Mij toch. „Beveel de Israëlieten verder te trekken. „Gij zelf moet uw hand opheffen, uw staf uitstrekken over de zee en ze in tweeën splijten. „Dan kunnen de Israëlieten over de droge bodem door de zee trekken. „Ik ga de Egyptenaren halsstarrig maken zodat zij hen achterna gaan. „En dan zal Ik mij verheerlijken ten koste van Farao en heel zijn legermacht, zijn wagens en zijn wagenmenners. De Egyptenaren zullen weten dat Ik de Heer ben, als Ik mij verheerlijk ten koste van Farao, zijn wagens en zijn wagenmenners. De engel van God die aan de spits van het leger der Israëlieten ging, veranderde van plaats en stelde zich achter hen op, tussen het leger van de Egyptenaren en het leger van de Israëlieten. De wolk bleef die nacht donker zodat het heel die nacht niet tot een treffen kwam. Toen strekte Mozes zijn hand uit over de zee en de Heer deed die hele nacht door een sterke oostenwind de zee terugwijken. Hij maakte van de zee droog land en de wateren spleten vaneen. Zo trokken de Israëlieten over de droge bodem de zee door, terwijl de wateren links en rechts een wand vormden. De Egyptenaren zetten de achtervolging in; alle paarden van Farao, zijn wagens en zijn wagenmenners gingen achter de Israëlieten aan de zee in. Tegen de morgenwake richtte de Heer zijn blikken vanuit de wolkkolom en de vuurzuil op de legermacht van de Egyptenaren en bracht ze in verwarring. Hij liet de wielen van de wagens scheeflopen zodat ze slechts met moeite vooruit kwamen. De Egyptenaren riepen uit: „Laten we vluchten voor de Israëlieten, want de Heer strijdt voor hen tegen ons." Toen sprak de Heer tot Mozes: „Strek uw hand uit over de zee dan zal het water terugstromen over de Egyptenaren en hun wagens en wagenmenners." Mozes strekte zijn hand uit over de zee en toen het licht begon te worden vloeiende de zee naar haar gewone plaats terug. Daar de Egyptenaren er tegen in vluchtten dreef de Heer hen midden in de zee. Het water vloeiende terug en overspoelde wagens en wagenmenners, heel de strijdmacht van Farao die de Israëlieten op de bodem van de zee achterna

waren gegaan. Niet één bleef gespaard. De Israëlieten daarentegen waren over de droge bodem door de zee heengetrokken, terwijl de wateren links en rechts van hen een wand vormden. Zo redde de Heer op deze dag Israël uit de greep van Egypte; Israël zag de Egyptenaren dood op de kust liggen. Toen Israël het machtige optreden van de Heer tegen Egypte gezien had, kreeg het volk ontzag voor de Heer: Zij stelden vertrouwen in de Heer en in Mozes zijn dienaar. Toen hieven Mozes en de Israëlieten ter ere van de Heer een lied aan.

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG Ex. 15, 1-2, 3-4, 5-6, 17-18

Refrein: ***De Heer bezing ik, de overwinnaar.***

De Heer bezing ik, de overwinnaar,
paarden en ruiters dreef Hij in zee.
De Heer is mijn kracht, Hem dank ik mijn redding,
de Heer is mijn God, voor Hem is mijn lied.

De God van mijn vaders, Hem zal ik prijzen,
een machtig strijder, zijn naam is de Heer.
Farao's wagens, zijn legers verdronken,
de Rietzee verzwoeg de keur van zijn volk.

De golven zijn over hen heen geslagen,
zij zijn als een steen in de diepte gestort.
Uw hand, Heer, die machtiger is dan de mensen,
uw hand heeft de vijand ten val gebracht.

Gij hebt hen gebracht naar uw eigen bezit,
geplant op de berg waar Gij zelf wilde wonen;
De heilige plaats, Heer, die Gij hadt gemaakt:
de Heer zal daar heersen voor altijd en eeuwig.

(staande)

Pr: Laat ons bidden.

God, uw wonderen van weleer zien wij ook in onze dagen schitteren. Want wat Gij eens met machtige hand hebt gedaan om één volk te bevrijden uit de

greep van Farao, doet Gij nu voor het heil van alle volkeren door het water van de wedergeboorte. Neem de gehele mensheid op onder de kinderen van Abraham en verhef allen tot de waardigheid van Israël. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

ofwel

Laat ons bidden.

God, in het licht van het nieuwe Testament hebt Gij ons de zin ontsloten van uw vroegere wonderen: de Rode Zee was het beeld van de doopvont en de bevrijding van uw volk uit de slavernij was de voorafbeelding van de verlossing van het christenvolk. Geef dat alle volkeren de uitverkiezing van Israël delen door het geloof en door uw Geest herboren worden. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

(zittend)

LEZING 4 Jes., 54, 5-14

Met een eeuwige liefde heeft uw Heer zich over u ontfermd.

Lezing uit de Profeet Jesaja

Hij die u schiep ... Hij is uw Bruidegom, Hij is uw Schepper; zijn Naam is: Heer der hemelse machten; Hij wordt genoemd: uw Verlosser, Israëls Heilige, God van geheel de aarde ! Een verlaten, zielsbedroefde vrouw zijt gij maar de Heer roept u weer bij uw naam. Want - zo zegt uw God - kan iemand de geliefde van zijn jeugd wel verstoten? In een plotselinge opwelling heb Ik u in de steek gelaten maar met een grote barmhartigheid zoek Ik u weer op. In een vlaag van toorn heb Ik voor een ogenblik mijn aangezicht van u afgewend maar - zo spreekt de Heer, uw Verlosser - met een eeuwige liefde ontferm Ik Mij weer over u. Zoals Ik ten tijde van Noach gezworen heb dat de wateren de aarde nooit meer zouden bedekken, zo zweer Ik nu nooit meer op u vertoornd te zijn en u nooit meer te bedreigen. Want de bergen mogen wankelen, de heuvels schudden, maar mijn trouw jegens u zal niet wankelen en mijn verbond van liefde niet breken, zegt de Heer die u barmhartig is. Ongelukkige Stad, door stormen geplaagd en troosteloos, zie, uw grondvesten leg Ik met jaspis, uw fundamenten met saffier; uw tinnen maak Ik van robijnen, uw poorten van karbonkels, uw muren van kostbare stenen. Uw kinderen zullen door de Heer onderricht worden en een diepe

vrede valt uw zonen ten deel. Gij zult gegrondvest zijn op gerechtigheid: weet u dus vrij van onderdrukking: gij hebt niets te vrezen ! En vrij van verschrikking: want geen verschrikking zal u nog ooit overvallen!

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG *Ps. 30 (29), 2 en 4, 5-6, 11 en 12a en 13b*

Refrein: ***U zal ik loven, Heer, want Gij hebt mij bevrijd.***

U zal ik loven, Heer, want Gij hebt mij bevrijd,
Gij hebt mijn vijanden niet laten zegevieren.
Heer, uit het dodenrijk hebt Gij mijn ziel verlost,
Gij hebt mij losgemaakt van die ten grave dalen.

Bezingt de Heer dan met mij, al zijn vromen,
en dankt zijn Naam die hoogverheven is.
Zijn toorn duurt kort, maar zijn genade levenslang,
de avond brengt geweest, de ochtend blijdschap.

Heer luister en ontferm U over mij, mijn God,
sta mij terzijde met uw hulp.
Gij hebt mijn rouwklacht in een vreugdedans veranderd,
mijn rouwkleed losgemaakt, met blijdschap mij omgord.
Mijn ziel zal U bezingen zonder te verstommen,
U zal ik loven, Heer mijn God, in eeuwigheid.

(staande)

Pr: Laat ons bidden.

Almachtige eeuwige God, vermeerder tot eer van uw Naam wat Gij aan onze vaders beloofd hebt omwille van hun geloof: maak de kinderen van de belofte talrijk door de genade van het kinschap, zodat de kerk reeds voor een groot deel vervuld ziet wat de heiligen van het oude Verbond zonder te twijfelen hebben geloofd. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

LEZING 5   *Jes., 55, 1-11*

Komt naar Mij en gij zult leven en Ik ga een blijvend verbond met u sluiten.

Lezing uit de Profeet Jesaja

Zo spreekt God de Heer: „Komt naar het water, gij allen die dorst lijdt! „Ook gij die geen geld hebt, komt toch. „Komt kopen, geniet zonder geld en zonder te betalen. Komt kopen wijn en melk. „Wat geeft gij uw geld voor iets dat geen brood is? „Wat geeft gij uw arbeid voor iets dat niet voedt? „Luistert, luistert naar Mij: dan eet gij wat goed is, dan verzadigt gij u aan heerlijke spijs. „Neigt uw oor en komt naar Mij en luistert en gij zult leven. „Een blijvend verbond ga Ik sluiten met u; de gunst, aan David verleend, verloochen Ik niet. „Hem heb Ik gemaakt tot getuige voor de volkeren, tot vorst en gebieder over de naties. „Waarlijk, een volk zult gij roepen dat gij niet kent en een volk dat u niet kent snelt naar u toe omwille van Israëls Heilige, die u verheerlijkt. „Zoekt de Heer nu Hij zich laat vinden, roept Hem aan nu Hij nabij is. „De ongerechte moet zijn weg verlaten, de zondaar zijn gedachten; hij moet naar de Heer terugkeren - de Heer zal zich erbarmen – terug naar onze God, die altijd wil vergeven." „Uw gedachten zijn nu eenmaal niet mijn gedachten, mijn wegen niet uw wegen" - zegt het orakel van de Heer - maar zoals de hemel hoog boven de aarde is, zo hoog gaan mijn wegen uw wegen te boven en mijn gedachten uw gedachten. „Zoals de regen en de sneeuw uit de hemel vallen en daar pas terugkeren wanneer zij de aarde hebben gedrenkt, haar hebben bevrucht, zodat zij groen wordt, wanneer zij het zaad aan de zaaier hebben gegeven en het brood aan de eter, zo zal het ook gaan met het woord dat komt uit mijn mond: het keert niet vruchteloos naar Mij terug; het keert pas weer wanneer het mijn wil volbracht heeft en zijn zending heeft vervuld."

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG *Jes., 12, 2-3. 4bcd. 5-6*

Refrein: ***Gij zult in vreugde water putten aan de bronnen van uw redder.***

Ja, God is mijn heil, ik verlaat mij op Hem,
ik hoef voor geen onheil te vrezen.

De Heer is mijn sterkte, de Heer geeft mij kracht,
Hij toont zich mijn helper en redder.

Brengt dank aan de Heer en huldigt zijn Naam,
verkondigt de volken zijn machtige daden,
maakt alom zijn grootheid bekend.

Zingt luid voor de Heer, die wonderen deed,
laat heel de aarde het horen.
Verheugt u en juicht, gij die Sion bewoont,
want Israëls Heilige woont in uw midden.

(staande)

Pr: Laat ons bidden.

Almachtige eeuwige God, Gij zijt de enige hoop van de wereld. Gij hebt bij monde van uw profeten de mysteries aangekondigd die wij nu vieren.
Versterk in uw goedheid het verlangen van uw volk, want alleen onder uw ingeving kunnen wij toenemen in deugd. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

(zittend)

LEZING 6 Bar., 3, 9-15. 32-4, 4

Bewandel het rechte pad naar de luister van de Heer.

Lezing uit de Profeet Baruch

Hoor, Israël, de geboden van het leven; luister aandachtig en verwerf wijsheid. Hoe komt het, Israël, dat gij in een vijandig land woont, dat gij oud geworden zift op vreemde bodem, dat gij onrein geworden zift als een lijk, en gelijk geworden zift aan de doden der onderwereld? Gij hebt de Bron der wijsheid verlaten. Indien gij de weg van God bewandeld hadt zoudt gij nu voor eeuwig in vrede leven ! Leer derhalve waar wijsheid gevonden wordt, waar kracht, waar beleid en gij zult weten waar lengte van dagen en leven te vinden zijn en waar geluk en waar vrede ! Wie heeft haar verblijfplaats gevonden, wie is haar schatkamers binnen gegaan? Slechts de Alwetende kent de weg, met zijn kennis heeft Hij hem ontdekt, Hij, die de aarde voor immer gegrondvest heeft en die haar met viervoeters bevolkte; Hij, op wiens bevel het licht uitgaat en op wiens wenk het bevend terugkeert; de sterren stralen op hun posten en jubelen van vreugde; Hij roept ze, en ze antwoorden: Hier zijn we! Vol blijdschap flonkeren ze ter ere van hun Schepper. Dat is onze God, niemand is aan Hem gelijk! Hij heeft alle wegen gevonden die tot de wijsheid leiden en Hij heeft ze geleerd aan Jakob, zijn dienaar, aan Israël, zijn vriend. Daarna is zij op aarde verschenen en heeft zij verkeer met de mensen. Zij is het Boek van Gods geboden, de Wet die

eeuwig duurt: wie aan haar vasthoudt zal leven, maar wie haar verlaat moet sterven. Kom tot inkeer, Jakob, en houd u vast aan de wijsheid, wandel in de glans van haar licht. Geef uw glorie niet weg aan anderen en uw voorrechten niet aan vreemde volken ! Israël, hoe gelukkig zijn wij te prijzen: ons is bekend wat God behaagt!

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG *Ps 19 (18), 8, 9, 10, 11*

Refrein: ***Heer, uw woorden zijn woorden van eeuwig leven.***

De wet van de Heer is volkomen,
zij sterkt de onzekere geest.
Zijn voorschriften zijn betrouwbaar,
onwetenden maken zij wijs.

Rechtmatig zijn al zijn bevelen,
bevredigend voor het gemoed.
Glashelder zijn zijn geboden,
zij zijn een licht voor het oog.

Het woord van de Heer is eerlijk,
het blijft in eeuwigheid waar.
Zijn uitspraken zijn waarachtig,
rechtvaardig in iedere zaak.

Gezocht meer dan goud of juwelen,
welsmakend als honingzeem.
Uw dienaar neemt ze ter harte,
hij wordt er rijk voor beloond.

(staande)

Pr: Laat ons bidden.

God, steeds weer breidt Gij uw Kerk uit door uit alle volken mensen te roepen. Wij vragen U: verleen uw voortdurende bescherming aan allen die Gij door het water van het doopsel reinigt. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

LEZING 7 Ez., 36, 16-17a. 18-28

Ik zal zuiver water over u sprenkelen en Ik zal u een nieuw hart geven.

(zittend)

Lezing uit de Profeet Ezechiël

Het woord van de Heer kwam tot mij: „Mensenkind, toen het volk van Israël nog op zijn eigen grond woonde heeft het deze door zijn handel en wandel verontreinigd. „Daarom liet Ik mijn woede over hen de vrije loop, vanwege het bloed dat ze op de grond vergoten hadden en omdat ze de grond verontreinigd hadden met hun afgoden. „Daarom verspreidde Ik hen onder de heidenvolken en werden ze verstrooid over de landen: naar hun handel en wandel heb Ik hen gevonnist. „En bij al de heidenvolken waar ze gekomen waren ontviidden ze mijn heilige Naam doordat men van hen zei: dit is het volk van de Heer, en toch moesten ze weg uit zijn land. „Dit deed Mij leed om mijn heilige Naam die het volk van Israël ontviid had onder de heidenvolken waar ze gekomen zijn. „Zeg daarom tot het volk van Israël: Ik zal mijn grote Naam die ontviid is onder de heidenvolken, die gij tegenover hen ontviid hebt, heiligen, opdat de heidenvolken erkennen dat Ik de Heer ben. Zo spreekt de Heer: Ik zal u wegbrengen uit de heidenvolken, u samenbrengen uit alle landen en u brengen naar uw eigen grond. Ik zal zuiver water op u sprenkelen en ge zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen. Ik zal u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste; Ik zal het stenen hart uit uw lichaam verwijderen en u een hart van vlees geven. Mijn geest zal Ik u geven in uw binnenste en Ik zal maken dat ge mijn wetten nakomt en mijn voorschriften nauwkeurig onderhoudt. Ge zult wonen in het land dat Ik uw vaderen gegeven heb. Ge zult voor Mij een volk en Ik zal voor u een God zijn."

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG Ps. 42 (41), 3, 5bcd; Ps. 43 (42), 3, 4

Refrein: ***Zoals het hert de beekjes zoekt, zo zoekt mijn geest naar U, mijn God.***

Mijn ziel heeft dorst naar God, de God die leeft,
zal ik Hem ooit bereiken en zijn Aanschiin zien?
Ik denk er aan met weemoed in het hart,
hoe ik naar Gods verblijf trok in de mensenstroom.

Zend mij uw licht, uw steun om mij te leiden,
om mij te voeren naar uw berg en in uw tent.
Dan ga ik naar uw altaar, God die blijdschap geeft,
en loof U bij de citer, God, mijn God.

*(Indien er een doop plaats vindt tijdens deze wake, neemt men als
tussenzang Jes. 12 zoals hoger na lezing 5 of nog Ps. 51 (50), 12-13, 14-15,
18-19, zoals hieronder.*

TUSSENZANG Ps. 51 (50), 12-13, 14-15, 18-19
Refrein: ***Schep in mij een zuiver hart, mijn God.***

Wend uw ogen af van mijn gebreken,
scheld mij al mijn schulden kwijt.
Wil mij niet verstoten van uw Aanschijn,
neem uw heilige Geest niet van mij weg.

Geef mij weer de weelde van uw zegen,
maak mij sterk in edelmoedigheid.
Dan zal ik de dwalenden uw wegen leren,
alle schuldigen terugvoeren tot U.

In geschenken hebt Gij geen behagen,
wat ik U ook bied, Gij wilt het niet.
Wat ik offer, God, is mijn boetvaardigheid,
een vermorzeld en vernederd hart wijst Gij niet af.)

(staande)

Pr: Laat ons bidden.

God, uw kracht kent geen verflauwen, uw licht vermindert nooit. Zie genadig naar het wonderbaar geheim van geheel uw Kerk: voltrek in stilte het werk van de verlossing der mensen, van eeuwigheid door U beschikt. Laat de hele wereld ervaren en zien dat Gij opricht wat geknakt is, opnieuw doet leven wat is afgestorven, en dat alle dingen worden hersteld door Hem, aan wie zij hun ontstaan te danken hebben: Jezus Christus, onze Heer.

Allen: Amen.

ofwel

Laat ons bidden.

God, Gij bereidt ons voor op de viering van het Paasmysterie door de geschriften van het Oude en Nieuwe Testament. Geef ons begrip voor uw barmhartigheid, zodat de gaven die wij nu ontvangen onze hoop op de toekomstige gaven versterken. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Na de laatste lezing uit het Oude Testament worden de kaarsen van het altaar en alle lichten in de kerk aangestoken en zet de priester de lofzang 'Eer aan God in den hoge' in, die door allen wordt verder gezongen terwijl de klokken luiden.

(staande)

Gloria lofzang

*Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus
bonæ voluntatis.
Laudamus Te.
Benedicimus Te.
Adoramus Te.
Glorificamus Te.
Gratias agimus tibi propter
magnam gloriam tuam.
Dominus Deus, Rex cælestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite,
Iesu Christe.
Domine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram
Patris, miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus.
Tu solus Dominus.
Tu solus Altissimus,*

*Eer aan God in den hoge,
en vrede op aarde aan de
mensen die Hij liefheeft.
Wij loven U.
Wij prijzen en
aanbidden U.
Wij verheerlijken U
en zeggen U dank voor Uw
grote heerlijkheid.
Heer God, hemelse Koning,
God, almachtige Vader;
Heer eniggeboren Zoon,
Jezus Christus.
Heer Gods, Lam Gods,
Zoon van de Vader;
Gij die wegneemt de zonden van
de wereld, ontferm U over ons;
Gij die wegneemt de zonden van
de wereld, aanvaard ons gebed;
Gij die zit aan de rechterhand
van de Vader, ontferm U over ons.
Want Gij alleen zijt de Heilige,
Gij alleen de Heer,
Gij alleen de Allerhoogste,*

*Iesu Christe.
Cum Sancto Spiritu in gloria
Dei Patris.
Amen.*

*Jezus Christus,
met de Heilige Geest in de
heerlijkheid van God de Vader.
Amen.*

(staande)

Collecta gebed

Laat ons bidden.

God, Gij verlicht deze heilige nacht door de glorievolle verrijzenis van de Heer. Verlevendig in uw Kerk de geest van het kindschap en geef dat wij, naar lichaam en geest vernieuwd, U steeds in volle overgave dienen. Door onze Heer Jezus Christus, uw Zoon, die met U leeft en heerst in de eenheid van de Heilige Geest, God, door de eeuwen der eeuwen.

Allen: Amen.

(zittend)

Epistel (LEZING 8) Rom., 6, 3-11

Christus, eenmaal van de dood verrezen, sterft niet meer.

Lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Rome

Broeders en zusters,

Gij weet toch dat de doop waardoor wij één zijn geworden met Christus Jezus ons heeft doen delen in zijn dood? Door de doop in zijn dood zijn wij met Hem begraven, opdat ook wij een nieuw leven zouden leiden zoals Christus door de macht van zijn Vader uit de doden is opgewekt. Zijn wij één met Hem geworden door het beeld van zijn dood dan moeten wij Hem ook volgen in zijn opstanding, in de overtuiging dat onze oude mens met Hem gekruisigd is; daardoor is aan het bestaan in de zonde een einde gekomen, zodat wij niet langer aan de zonde dienstbaar zijn. Want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde. Indien wij dan met Christus gestorven zijn geloven wij dat wij ook met Hem zullen leven; want wij weten dat Christus, eenmaal van de doden verrezen, niet meer sterft: de dood heeft geen macht meer over Hem. Door de dood die Hij gestorven is heeft Hij eens voor al afgerekend met de zonde; het leven dat Hij leeft heeft alleen met God van doen. Zo moet ook gij uzelf beschouwen: als dood voor de zonde en levend voor God in Christus Jezus.

Lector: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

TUSSENZANG Ps. 118 (117), 1-2, 16ab-17, 22-23

Refrein: **Alleluia. Alleluia. Alleluia.**

Brengt dank aan de Heer, want Hij is genadig,
eindeloos is zijn erbarmen!
Stammen van Israël, dankt de Heer,
eindeloos is zijn erbarmen.

De Heer greep in met krachtige hand,
de hand van de Heer heeft mij opgericht.
Ik zal niet sterven maar blijven leven
en alom verhalen het werk van de Heer.

De steen die de bouwers hebben versmaad,
die is tot hoeksteen geworden.
Het is de Heer, die dit heeft gedaan,
een wonder voor onze ogen.

Vers voor het Evangelie:

Alleluia. Alleluia. Looft de Heer, want Hij is goed; want eeuwig duurt zijn
ontferming. Alleluia.

(staande)

Dk/Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Dk/Pr: Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus
volgens N.

Allen: Lof zij U, Christus.

Jaar A – EVANGELIE volgens sint Mattheüs; Mt., 28,1-10

Waarom zoekt gij de Levende onder de doden?

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens
Mattheüs.

Na de sabbat bij het aanbreken van de eerste dag der week kwamen Maria
Magdalena en de andere Maria naar het graf kijken. Plotseling ontstond er
een hevige aardbeving en een engel van de Heer daalde uit de hemel, kwam
naderbij, rolde de steen weg en zette zich daarop neer. Hij straalde als een

bliksemschicht en zijn kleet was wit als sneeuw. De bewakers begonnen van schrik voor hem te beven en het leven scheen uit hen geweken. De engel sprak de vrouwen aan en zei: „Gij behoeft niet bevreesd te zijn; ik weet dat gij Jezus zoekt, de gekruisigde. „Hij is niet hier, Hij is verrezen zoals Hij gezegd heeft; komt zien naar de plaats waar Hij gelegen heeft. „Ga nu terstond aan zijn leerlingen zeggen: Hij is verrezen van de doden, en nu gaat Hij u voor naar Galilea; daar zult gij Hem zien. „Dat had ik u te zeggen." Terstond gingen zij weg van het graf, met vrees en grote vreugde, en zij haastten zich het nieuws aan zijn leerlingen over te brengen. En zie, Jezus kwam hen tegemoet en zei: „Weest gegroet." Zij traden op Hem toe, omklemden zijn voeten en aanbaden Hem. Toen sprak Jezus tot hen: „Weest niet bevreesd. „Gaat aan mijn broeders de boodschap brengen dat zij naar Galilea moeten gaan en daar zullen zij Mij zien."

Dk/Pr: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

Jaar B – EVANGELIE volgens sint Marcus; Mc., 16, 1-8

Jezus van Nazareth die gekruisigd is, is verrezen.

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus.

Toen de sabbat voorbij was kochten Maria Magdalena, Maria de moeder van Jakobus, en Salóme welriekende kruiden om Hem te gaan balsemen. Op de eerste dag van de week, heel vroeg, toen de zon juist op was, gingen zij naar het graf. Maar ze zeiden tot elkaar: „Wie zal de steen voor ons van de ingang van het graf weggrollen?" Opkijkend bemerkten ze echter dat de steen weggerold was; en deze was zeer groot. Binnengetreden in het graf zagen ze tot hun ontsteltenis aan de rechterkant een jongeman zitten in een wit gewaad. Maar hij sprak tot haar: „Schrikt niet. „Gij zoekt Jezus de Nazarener die gekruisigd is. „Hij is verrezen, Hij is niet hier. „Kijk, dit is de plaats waar men Hem neergelegd had. „Gaat aan zijn leerlingen en aan Petrus zeggen: Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult ge Hem zien, zoals Hij u gezegd heeft." De vrouwen gingen naar buiten en vluchten weg van het graf, want schrik en ontsteltenis hadden hen overweldigd. En uit vrees zeiden ze er niemand iets van.

Dk/Pr: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

Jaar C – EVANGELIE volgens sint Lucas; Lc., 24, 1-12

Waarom zoekt gij de Levende onder de doden?

Lezing uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas.

Op de eerste dag van de week gingen de vrouwen zeer vroeg in de morgen naar het graf, met de welriekende kruiden die zij klaar gemaakt hadden. Zij vonden de steen weggerold van het graf, gingen er binnen maar vonden er het lichaam van de Heer Jezus niet. Terwijl zij niet wisten wat daarvan te denken, stonden er plotseling twee mannen voor hen in een stralend wit kleed. Toen zij van schrik bevongen het hoofd naar de grond bogen, vroegen de mannen haar: „Waarom zoekt ge de Levende onder de doden? „Hij is niet hier, Hij is verrezen. Herinnert u hoe Hij nog in Galilea tot u gezegd heeft: De Mensenzoon moet overgeleverd worden in zondige mensenhanden en Hij moet aan het kruis worden geslagen, maar op de derde dag zal Hij verrijzen." Zij herinnerden zich zijn woorden, ze keerden van het graf terug en brachten dit alles over aan de elf en aan al de anderen. Het waren Maria Magdalena, Johanna en Maria, de moeder van Jakobus; de andere vrouwen die met hen waren vertelden aan de apostelen hetzelfde. Maar dat verhaal leek de apostelen beuzelpraat en zij geloofden hen niet. Toch liep Petrus ijlings naar het graf; hij bukte zich voorover maar zag alleen de zwachtels. Daarop ging hij terug, verbaasd nadenkend over hetgeen er gebeurd was.

Dk/Pr: Woord van de Heer

Allen: Wij danken God.

(zittend)

Preek

Doopselliturgie met hernieuwing van de doopbeloften

Als er doopleerlingen zijn, worden dezen opgeroepen; zij worden begeleid door hun peters en meters.

(staande)

Als er dopelingen zijn:

Broeders en zusters,

laten wij samen bidden voor degenen die nu gedoopt gaan worden. Vragen wij God, de almachtige Vader, dat Hij hun verwachtingen vervult en hen tot de bron van levend water leidt.

Als er geen dopelingen zijn, maar de zegening van het doopwater plaats heeft:

Broeders en zusters,

laten wij Gods genade afroepen over dit water; dat allen die hieruit herboren worden in Christus worden aangenomen als Gods eigen kinderen.

Litanie van de Heiligen (*gebeden of door koor gezongen*)

(staande of knielend)

Heer, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Heilige Maria, Moeder van God;

Wees onze voorspraak.

Heilige Michaël.

Wees onze voorspraak.

Alle heilige Engelen van God.

Weest onze voorspraak.

Heilige Johannes de Doper.

Wees onze voorspraak.

Heilige Jozef.

Wees onze voorspraak.

Heilige Petrus en Paulus.

Weest onze voorspraak.

Heilige Andreas.

Wees onze voorspraak.

Heilige Johannes.

Wees onze voorspraak.

Heilige Maria Magdalena.

Wees onze voorspraak.

Heilige Stefanus.

Wees onze voorspraak.

Heilige Ignatius van Antiochië.

Wees onze voorspraak.

Heiligé Laurentius.

Wees onze voorspraak.

Heilige Bonifatius.

Wees onze voorspraak.

Heilige martelaren van Gorcum.

Weest onze voorspraak.

Heilige Perpetua en Felicitas.

Weest onze voorspraak.

Heilige Agnes.

Wees onze voorspraak.

Heilige Gregorius.

Wees onze voorspraak.

Heilige Augustinus.

Wees onze voorspraak.

Heilige Athanasius.

Wees onze voorspraak.

Heilige Basilius.

Wees onze voorspraak.

Heilige Martinus.

Wees onze voorspraak.

Heilige Willibrordus.

Wees onze voorspraak.

Heilige Benedictus.

Wees onze voorspraak.

Heilige Franciscus en Dominicus.	Wees onze voorspraak.
Heilige Franciscus (Xaverius).	Wees onze voorspraak.
Heilige Petrus Canisius.	Wees onze voorspraak.
Heilige Johannes Maria (Vianney) (Pastoor van Ars).	Wees onze voorspraak.
Heilige Catharina (van Siena).	Wees onze voorspraak.
Heilige Teresia (van Avila).	Wees onze voorspraak.
Heilige Lidwina.	Wees onze voorspraak.

Heilige Bavo.	Wees onze voorspraak.
Heilige Johannes Nepomucenus.	Wees onze voorspraak.
Heilige Gertrudis.	Wees onze voorspraak.
Alle Heiligen van God.	Weest onze voorspraak.

Wees genadig.	Verlos ons, Heer.
Van alle kwaad.	Verlos ons, Heer.
Van alle zonde.	Verlos ons, Heer.
Van de eeuwige dood.	Verlos ons, Heer.
Door uw menswording.	Verlos ons, Heer.
Door uw dood en verrijzenis.	Verlos ons, Heer.
Door de komst van de Heilige Geest.	Verlos ons, Heer.
Wij zondaars.	Wij bidden U, verhoor ons.

Als er dopelingen zijn:

Dat Gij deze uitverkorenen door de genade van het doopsel tot nieuw leven wilt wekken.

Wij bidden U, verhoor ons.

Als er geen dopelingen zijn:

Dat Gij deze doopvont, waarin uw kinderen tot nieuw leven komen, door uw genade wilt heiligen.

Wij bidden U, verhoor ons.

Jezus, Zoon van de levende God.	Wij bidden U, verhoor ons.
Christus, aanhoor ons.	Christus, aanhoor ons.
Christus, verhoor ons.	Christus, verhoor ons.

Als er dopelingen zijn zegt de priester, met gevouwen handen, het volgende gebed:

Almachtige eeuwige God, toon uw aanwezigheid in deze heilige tekenen van uw grote liefde: zend de geest van het kindschap om allen die uit het water van het doopsel geboren worden, tot nieuwe mensen te herscheppen, en breng door uw kracht tot voltooiing wat wij door ons dienstwerk mogen doen. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Zegening van het doopwater

(staande)

God, de grootheid waarmee Gij U in tekenen aan de wereld toont, is niet te meten; op vele wijzen zien wij in het water uw kracht die mensen ten leven wekt. Want in het begin van de wereld joeg uw Geest als een storm over het water en het water ontving van U zijn levenskracht. De grote overstroming was het begin van een nieuwe geboorte: door het geheim van hetzelfde water betekende de zondvloed het einde van een misvormde wereld en het ontstaan van nieuwe kracht. Gij hebt, God, het nageslacht van Abraham droogvoets door de Rode Zee laten trekken toen zij uit de Egyptische slavernij waren bevrijd: zij zijn onze voorgangers, want ook wij willen bij het doopsel onder uw geleide door het water gaan. Uw Zoon Jezus Christus werd gedoopt door Johannes in het water van de Jordaan, Hij werd aangeraakt, gezalfd door de heilige Geest. Later, toen Hij aan het kruis hing, vloeiden water en bloed tezamen uit zijn zijde. Na zijn verrijzenis droeg Hij zijn leerlingen op: 'Trekt uit en onderricht alle volkeren: doopt hen in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest'. Zie dan nu neer op uw volk dat hier voor U staat en open uw bron van leven voor hen. Stort in dit water de Geest uit van uw eengeboren Zoon en laat allen die toch geschapen zijn naar uw beeld, God en Heer, door het teken van het doopsel vrij zijn van al het kwaad dat hen raken kan en doe ze kinderen zijn van uw geslacht, herboren uit water en heilige Geest.

Priester dompelt paaskaars driemaal in het water:

Wij vragen U: laat door uw Zoon de levenskracht van de Heilige Geest als een storm over dit water gaan, zodat allen die door het doopsel samen met Christus zijn begraven ook met Hem uit het graf zullen opstaan en leven door Christus onze Heer.

Allen: Amen. Looft de Heer, alle bronnen! Prijst en verheft Hem eeuwig!

Acclamatie *(eventueel door koor nagezongen)*

Looft de Heer, alle bronnen! Prijst en verheft Hem eeuwig!

Zegening van het water *(indien er geen doopwater wordt gezegend)*

(staande)

Broeders en zusters,

laten wij met aandrang bidden tot God, onze Heer, dat Hij dit water wil zegenen waarmee wij besprenkeld worden ter herinnering aan ons doopsel. Hij moge ons vernieuwen om trouw te blijven aan de Geest die wij hebben ontvangen.

Na een korte gebedspauze vervolgt hij:

Heer onze God, wees in deze nachtwake van Pasen onder uw volk aanwezig. Wij gedenken het wonder van de schepping en het wonder van onze verlossing, dat nog groter is. Zegen + dit water, dat Gij hebt geschapen om aan het land vruchtbaarheid te schenken en aan ons lichaam verfrissing en reinheid. Met water ook hebt Gij uw volk barmhartigheid bewezen: door de zee hebt Gij het bevrijd uit de slavernij en zijn dorst gelest in de woestijn. Onder het teken van water hebben de profeten een nieuw verbond aangekondigd dat Gij wilde sluiten met de mensen. Door het water, dat door Christus werd geheiligd in de Jordaan, hebt Gij de zondige natuur van de mens in het bad van de wedergeboorte opnieuw gereinigd. Laat daarom dit water voor ons een herinnering zijn aan het doopsel dat wij hebben ontvangen, en laat het ons in blijdschap verenigen met allen die op Pasen door het doopsel zijn vernieuwd. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Hernieuwing van de doopbeloften

Allen staan en hernieuwen, met de brandende kaars in de hand, de belofte van trouw aan hun doopsel.

(staande)

Pr.: Broeders en zusters, door het paasmysterie zijn wij in het doopsel begraven met Jezus Christus, om met Hem een nieuw leven te kunnen leiden. Daarom willen wij, nu de veertigdaagse voorbereiding op het Paasfeest ten einde is, onze doopbeloften opnieuw uitspreken. Want eens hebben wij ons verzet tegen de boze macht en tegen al het kwaad dat hij

sticht, en hebben wij beloofd God in zijn heilige katholieke Kerk te dienen.
Daarom:

Verzaakt u de Satan?

Allen: Ja, ik verzaak.

En al zijn werken?

Allen: Ja, ik verzaak.

En zijn verleiding?

Allen: ja, ik verzaak.

Daarna vervolgt de priester:

Gelooft u in God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde?

Allen: Ik geloof.

Gelooft u in Jezus Christus, zijn eengeboren Zoon, onze Heer, die geboren is uit de Maagd Maria, die geleden heeft, gestorven en begraven is, die uit de dood is opgestaan en zit aan Gods rechterhand?

Allen: Ik geloof.

Gelooft u in de Heilige Geest, de heilige katholieke Kerk, de gemeenschap van de Heiligen, de vergeving van de zonden, de verrijzenis van het lichaam en het eeuwig leven?

Allen: Ik geloof.

Priester besluit:

Moge de almachtige God, de Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons heeft doen herboren worden uit water en Heilige Geest en ons vergeving heeft geschonken van onze zonden, ons door zijn genade bewaren tot het eeuwig leven in Christus Jezus onze Heer.

Allen: Amen.

Priester besprenkelt de aanwezigen met het gezegende water, terwijl allen zingen (of een ander gezang dat betrekking heeft op het doopsel):

Ik heb water zien stromen uit de tempel, aan de rechterzijde, alleluia; en allen tot wie dit water is gekomen, zijn verlost en zullen zeggen: alleluia, alleluia.

Na de besprenkeling leidt de priester de voorbede in. Geloofsbelijdenis blijft achterwege.

(staande of knielend)

Voorbede

Broeders en zusters, bidden wij tot de Vader door wiens kracht Christus uit de doden is opgewekt:

- Voor allen die in deze nacht gedoopt worden: dat zij zichzelf beschouwen als dood voor de zonde en levend voor God in Christus Jezus. Laat ons bidden.
- Voor onze Paus N. en onze Bisschop N.: dat zij vanuit de vreugde van Pasen de hun toevertrouwde kudden leiden op de weg van Christus. Laat ons bidden.
- Voor de hele mensheid: dat God haar omwille van het Paasfeest vrede en welvaart mag schenken. Laat ons bidden.
- Voor de ernstig zieken en de stervenden: dat zij door de viering van de verrijzenis van Christus bevestigd mogen worden in hun hoop op eeuwig leven. Laat ons bidden.
- Voor onszelf: dat wij met volharding trouw blijven aan onze doopbeloften die wij in deze nacht hebben hernieuwd. Laat ons bidden.
- Voor de intenties van onze (parochie)gemeenschap... ; en voor onze overleden broeders en zusters (met name herdenken we vannacht...) voor wie dit heilige Misoffer in het bijzonder wordt opgedragen; dat zij voor eeuwig mogen delen in het Pasen van de Heer. Laat ons bidden.

Almachtige, eeuwige God, Gij hebt in deze heilige nacht uw volk door het water van de doop bevrijd uit de slavernij van dood en zonde en Gij leidt het naar het land van belofte, het eeuwige Vaderhuis. Wij bidden U: geef ons de genade dat wij, die delen in het Pasen van de Heer, niet langer dienstbaar zijn aan de zonde, maar altijd leven voor U. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

EUCHARISTISCHE LITURGIE

(zittend)

(gereedmaken van het altaar en aan- en opdragen van de offerandegaven)

Bij offerande zonder gezang antwoordt men na elke offerandegebed:

Allen: Gezegend zijt Gij, God, in alle eeuwen!

Pr: Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw Offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

Allen: Moge de Heer het Offer uit uw handen aannemen tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.

Gebod over de offergaven

Heer, aanvaard de gebeden van uw volk met de offergaven die U worden aangeboden. Laat deze Eucharistie die haar oorsprong vindt in het Paasmysterie ons kracht geven tot eeuwig leven. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen

(staande)

Aanhef en Prefatie:

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Verheft uw hart.

Allen: Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Pr: Brengen wij dank aan de Heer, onze God.

Allen: Het is passend en goed Hem te danken.

U danken wij Heer God, omwille van Uw heerlijkheid, en om heil en genezing te vinden, zullen wij uw Naam verkondigen, al onze dagen, maar vooral in deze nacht bezingen wij U. Want ons Paaslam, Christus, is voor ons geslacht. Hij die voor ons geworden is het Lam dat wegdraagt de zonden van de wereld. Onze dood is Hij gestorven, voorgoed heeft Hij de dood ontwapend en gedood; Hij is opgestaan ten leven en alles heeft Hij nieuw gemaakt. Vreugde om het Paasfeest vervult ons, mensen die op aarde wonen, vreugde vervult de Engelen in de hemel, de Machten en de Krachten die U loven, die U dit lied toejuichen zonder einde:

Allen:

Heilig, Heilig, Heilig, de Heer

Sanctus, Sanctus, Sanctus,

de God der hemelse Machten.
Vol zijn hemel en aarde
van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend Hij die komt
in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.

Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra,
gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus qui venit
in Nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

(knielend)

Eucharistisch gebed I – Romeinse Canon

U dan, algoede Vader, vragen wij nederig, door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, te aanvaarden en te + zegenen deze giften, deze gaven, deze heilige vlekkeloze offeranden die wij U aanbieden allereerst voor uw heilige katholieke Kerk –geef haar genadig vrede, bescherming en eenheid en geleid haar over de gehele wereld– en voor uw dienaar, onze Paus N., voor onze Bisschop N., en voor allen die, rechtzinnig en trouw, de behoeders zijn van het katholieke en apostolische geloof.

Gedenk, Heer, uw dienaars en dienaressen en allen hier aanwezig, wier geloof Gij kent en wier toewijding U gebleken is, voor wie U dit offer van lof wordt gebracht –voor henzelf en al hun dierbaren, voor hun verlossing, voor het heil en behoud waarop zij helpen– en die hun gebeden richten tot U, de eeuwige, levende en ware God.

Verbonden in eenzelfde gemeenschap, *vieren wij de hoogheilige nacht waarop onze Heer Jezus Christus met zijn lichaam uit de doden is opgestaan*, en eren wij de gedachtenis allereerst van die roemrijke Maria altijd Maagd, Moeder van onze God en Heer Jezus Christus, en mede van de heilige Jozef, haar Bruidegom, en van uw heilige Apostelen en Martelaren Petrus en Paulus, Andreas, (Jakobus en Johannes, Tomas, Jakobus, Filippus, Bartolomeüs, Matteüs, Simon en Taddeüs; Linus, Cletus, Clemens, Sixtus, Cornelius, Cyprianus, Laurentius, Chrysogonus, Johannes en Paulus, Cosmas en Damianus) en van al uw Heiligen; omwille van hun verdiensten en voorbede help ons in alle omstandigheden door uw kracht en uw bescherming. (Door Christus onze Heer. Amen)

Aanvaard genadig –vragen wij, Heer– dit offer van ons, uw dienaars, en van allen die U toebehoren. *Wij dragen het in het bijzonder op voor hen, die Gij hebt doen herboren worden uit water en de Heilige Geest, en aan wie Gij al hun zonden hebt vergeven.* Leid ons alle dagen van ons leven in uw vrede, ontruk ons aan de eeuwige verwerping en tel ons bij het getal van uw uitverkorenen. (Door Christus onze Heer. Amen)

Gewaardig U, God, deze offerande ten volle te zegenen, te bevestigen, te bekrachtigen, haar waarachtig en aanvaardbaar te maken; dat zij voor ons worde het Lichaam en Bloed van uw zeerbeminde Zoon, Jezus Christus. Die op de dag vóór zijn lijden *om ons en allen te verlossen, dat is heden*, het brood heeft genomen in zijn heilige handen, en de ogen opgeslagen ten hemel, tot U, God zijn almachtige Vader, U prijzend en dankend een zegenbede heeft gesproken, het brood heeft gebroken en aan zijn leerlingen gegeven met de woorden: NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN, WANT DIT IS MIJN LICHAAM, DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook, na het avondmaal, deze voortreffelijke beker in zijn heilige handen, en U prijzend en dankend heeft Hij andermaal een zegenbede gesproken, en hem aan zijn leerlingen gereikt met de woorden: NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT, WANT DIT IS DE BEKER VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND, DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN. BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Pr.: Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

Allen: Heer Jezus, wij verkondigen Uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verreezen zijt.

(knielend)

Daarom gedenkend, Heer, het heilig lijden van Christus, uw Zoon, onze Heer, en zijn verrijzenis uit de dood, alsook zijn opklimmen naar de hemel, brengen wij, uw dienaren, tezamen met uw heilig volk, aan uw verheven majesteit –van uw eigen giften en gaven– het volmaakte offer, het heilig offer, het vlekkeloos offer: het heilig Brood van het eeuwige leven en de Beker van onze verlossing in eeuwigheid.

Gewaardig U op deze offeranden met welgevallen neer te zien en ze te aanvaarden, zoals Gij hebt willen aanvaarden de gaven van uw dienaar Abel, de Rechtvaardige, het offer van onze stamvader Abraham en het heilig offer, de offergave zonder vlek, U opgedragen door uw hogepriester Melchisedek. Wij smeken° U, almachtige God, laat deze gaven in de handen van heilige Engel dragen tot op uw altaar in den hoge, voor uw goddelijke majesteit. En mogen wij allen, als wij, door deel te hebben aan dit altaar, het hoogheilig Lichaam en Bloed van uw Zoon ontvangen, met hemelse zegen° en genade verzadigd worden. (Door Christus onze Heer. Amen.)

Gedenk ook, Heer, uw dienaars en dienaressen (N. en N.), die vóór ons zijn heengegaan, gemerkt met het teken van het geloof, en die rusten in de slaap van de vrede.

Laat hen en allen die in Christus zijn ontslapen genadig toe tot het oord van de vreugde, het licht en de vrede.

En ons, uw zondige dienaars°, die vertrouwen op uw eindeloze barmhartigheid, geef ook ons een plaats in het gezelschap van uw heilige Apostelen en Martelaren Johannes, Stefanus, Mattias, Barnabas, (Ignatius, Alexander, Marcellinus en Petrus, Felicitas, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnes, Cecilia en Anastasia,) en van al uw Heiligen. Laat ons toe in hun gezelschap – vragen wij– niet naar schatting van onze daden, maar door de weldaad van uw vergiffenis: door Christus onze Heer. Door wie Gij, Heer, al deze gaven steeds weer schept, heiligt, levend maakt, zegent en ons uitdeelt.

Pr: Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn, Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de Heilige Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Allen: Amen.

(knielend)

Eucharistisch gebed II - (3B)

Pr: Ja Heer, Gij zijt werkelijk de Heilige; heel uw schepping moet U wel prijzen, want door Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, maakt Gij alles levend en heilig, in de kracht van de Heilige Geest. Altijd blijft Gij bezig, U een volk bijeen te brengen uit alle naties en rassen en talen; want van oost tot west moet door een zuivere offergave hulde worden gebracht aan uw Naam. Wij hebben deze gaven dan ook hier gebracht om ze aan U toe te wijden. In alle ootmoed vragen wij U, ze te heiligen door uw Geest, en ze Lichaam en ✠ Bloed te doen zijn van Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer, op wiens woord wij deze geheimen vieren. *(Er volgt een korte stilte)*

Want in de nacht dat Hij werd overgeleverd, nam Hij brood en sprak daarover het dankgebed om uw Naam te verheerlijken. Toen brak Hij het brood, gaf het aan zijn leerlingen en zei: NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN, WANT DIT IS MIJN LICHAAM, DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook na de maaltijd de beker en sprak een zegenbede om uw Naam te verheerlijken. Hij gaf hem aan zijn leerlingen en zei: NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT, WANT DIT IS DE BEKER VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND, DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN. BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Pr: Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

Allen: Heer Jezus, wij verkondigen Uw dood en wij belijden tot Gij wederkeert, dat Gij verrezen zijt.

(knielend)

Pr: Daarom Heer, gedenken wij het heilzaam lijden en sterven van uw Zoon, zijn glorievolle verrijzenis, en zijn verheffing aan uw rechterhand; zo staan wij vol verwachting open voor zijn wederkomst, en bieden U vol dankbaarheid dit offer aan, zo levend en heilig.

Wij vragen U, Heer: zie welwillend neer op het offer van uw Kerk, en wil er uw Zoon in herkennen, door wiens dood Gij ons met U verzoend hebt. Geef dat wij mogen worden verkwikt door het nuttigen van zijn Lichaam en Bloed. Vervul ons van zijn Heilige Geest opdat men ons in Christus zal zien worden tot één lichaam en één geest.

Moge Hij ons maken tot een blijvende offergave voor U: dan zullen wij het erfdeel verkrijgen dat Gij ons beloofd hebt, samen met Maria, de heilige Maagd en Moeder van God; samen met uw Apostelen en Martelaren, (met de heilige N.) en met allen die in uw heerlijkheid zijn en daar voor ons bidden.

Mogen de vrede in de wereld en het heil van alle mensen toenemen door dit offer van uw Zoon opdat wij met U worden verzoend. Maak uw volk, onderweg hier op aarde, sterk in liefde en geloof: samen met uw dienaar N., onze Paus, en N. onze Bisschop, en alle bisschoppen, de geestelijkheid en heel het gelovige volk dat Gij U hebt verworven.

Wij vragen U, welwillend te staan tegenover de wensen van deze gemeenschap die hier bij U is, en waarvan Gij de Vader zijt. Goede God, breng in uw barmhartigheid al uw kinderen van overal bijeen. Laat onze overleden broeders en zusters, ja, laat allen die U lief waren en die van hier zijn heengegaan, genadig binnen in uw Rijk. Ook wijzelf hopen daar eens te mogen zijn, om met hen samen voor altijd te mogen genieten van uw heerlijkheid, door Christus onze Heer. In Hem schenkt Gij alles wat goed is aan deze wereld.

Pr: Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn, Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de Heilige Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid.

Allen: Amen.

(staande)

Gebed des Heren

Aangespoord door een gebod van de Heer en door zijn goddelijk woord onderricht, durven wij zeggen:

Allen:

Onze Vader,
die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden
ons dagelijks brood,
en vergeef ons
onze schulden,
zoals ook wij vergeven
aan onze schuldenaren en
breng ons niet
in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Amen.

Pater noster,
qui es in caelis
sanctificetur Nomen tuum,
adveniat regnum tuum,
fiat voluntas tua,
sicut in caelo, et in terra.
Panem nostrum
cotidianum da nobis hodie,
et dimitte nobis
debita nostra,
sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris
et ne nos inducas
in tentationem,
sed libera nos a Malo.
Amen.

Pr: Verlos ons, Heer, van alle kwaad, geef genadig vrede in onze dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust, terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de komst van onze Verlosser, Jezus Christus.

Allen: Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

(staande)

Vredesgebed

Pr: Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw Apostelen gezegd: “Vrede laat Ik u na; mijn vrede geef Ik u”, let niet op onze zonden maar op het geloof van uw Kerk; vervul uw belofte; geef vrede in uw Naam en maak ons één, Gij die leeft in eeuwigheid.

Allen: Amen.

Pr: De vrede des Heren zij altijd met U.

Allen: En met uw geest.

(staande of knielend)

Lam Gods Smeekbede

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

ontferm U over ons.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

ontferm U over ons.

-Lam Gods, dat wegneemt
de zonden der wereld:

geef ons de vrede.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:

dona nobis pacem.

Uitnodiging tot de communie

Pr: Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren; zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Allen: Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.

Bedienaar zegt: Lichaam van Christus

Communicant antwoordt: Amen

(Uitleg: in de heilige Eucharistie voedt Christus ons met zijn Woord en met zijn Lichaam en Bloed. Wie dát ten volle gelooft én leeft in eenheid met Christus en zijn Kerk, is van harte uitgenodigd om Hem te ontvangen in dit Sacrament. Indien u niet te communie gaat –omdat u niet katholiek bent of om een anderen reden –, kunt u op uw plaats blijven zitten of naar voren komen om de zegen te vragen. Wilt u dit laatste dan aangeven door uw handen kruiselings voor uw borst te houden. Dank u.)

(zittend of knielend)

Ogenblik voor persoonlijk gebed onder het communielied

Als u niet ter communie gaat, mag u in de geest communiceren. Dit wordt *Geestelijke Communie* genoemd. Hiervoor kunt u volgend gebed gebruiken:

Mijn Jezus, ik geloof dat U in het allerheiligste Sacrament tegenwoordig bent. Ik bemin U boven alles en ik verlang U in mijn ziel te mogen ontvangen.

Omdat ik dit nu niet werkelijk doen kan, smee ik U: Kom tenminste op geestelijke wijze in mijn hart; ik verenig mij geheel en al met U. Sta niet toe, lieve God, dat ik nog ooit van U gescheiden word. Amen.

Ziel van Christus, heilig mij.

Lichaam van Christus, red mij.

Bloed van Christus, verblijd mij.

Water uit de zijde van Christus, was mij.

Lijden van Christus, sterk mij.

O goede Jezus, verhoor mij.

In uw wonden verberg mij.

Laat mij niet van U gescheiden worden.

Tegen de boze vijand bescherm mij.

In het uur van mijn dood, roep mij

en laat mij tot U komen,

om met uw Heiligen U te loven

in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Antifoon bij de communie 1 Kor. 5,7-8

Christus, ons Paaslam, is geslacht; laten wij dan feest vieren met het zuivere brood van reinheid en waarheid. Alleluia. Alleluia. Alleluia.

Regina-Coeli Groet aan onze lieve Vrouw:

Koningin des hemels, verheug u, alleluja.

Omdat Hij, die gij waardig geweest zijt te dragen, alleluja,

Verrezen is, zoals Hij gezegd heeft, alleluja,

Bid God voor ons, alleluia.

Verheug en verblijd u, Maagd Maria, alleluja

Want de Heer is waarlijk verrezen, alleluja

Allen: Wees gegroet, Maria vol van genade! de Heer is met U.

Gij zijt de gezegende onder de vrouwen

en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.

Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons zondaars,

nu en in het uur van onze dood. Amen.

Gebied na de communie

Heer, laat over ons uw geest van liefde komen. Maak allen één van hart die zich met U verbonden weten, en verzadig hen met de gaven die Gij in deze paasviering hebt geschonken. Door Christus onze Heer.

Allen: Amen.

Mededelingen uit de parochie

SLOTBITEN

(staande of knielend)

Plechtige Zegen

Pr: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Pr: Moge de almachtige God u op dit Paasfeest zegenen en u beschermen tegen alle gevaren van de zonde.

Allen: Amen.

Pr: Moge Hij die door de verrijzenis van zijn Zoon u tot het eeuwig leven roept, u het geluk van de onsterfelijkheid schenken.

Allen: Amen.

Pr: Moge u die na de dagen van Christus' lijden met blijdschap het Paasfeest viert, met zijn hulp opgaan tot het feest van de eeuwige vreugde.

Allen: Amen.

Pr: Zegene u de almachtige God, Vader, Zoon + en Heilige Geest.

Allen: Amen.

Wegzending

Dk/Pr: Ite, missa est. Alleluia, alleluia.

Allen: Deo gratias. Alleluia, alleluia.

Ofwel:

Dk/Pr: Gaat nu allen heen, alleluia, alleluia.

Allen: Wij danken God, alleluia, alleluia.

Slotlied

Liturgische Dankzegging na de hl. Mis

(door paus Leo XIII samengesteld)

(knielend)

Wees gegroet, Maria vol van genade! de Heer is met U. Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot. Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen. (3x)

Wees gegroet, o Koningin, Moeder van barmhartigheid; ons leven, onze vreugde en onze hoop, wees gegroet! Tot U roepen wij, ballingen, kinderen van Eva; tot U smeken wij, zuchtend en wenend in dal van tranen. Daarom dan, onze voorspreekster, sla op ons uw barmhartige ogen, en toon ons na deze ballingschap, Jezus, de gezegende vrucht van uw schoot. O goedertieren, o liefdevolle, o zoete Maagd Maria.

- Bid voor ons, heilige Moeder van God.

- Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Gebed voor de katholieke Kerk:

Laat ons bidden: God, onze toevlucht en onze kracht; zie genadig neer op het volk dat tot U smeekt, en verhoor barmhartig en goedgunstig de gebeden, die wij storten voor de bekering van de zondaars, voor de vrijheid en de verheffing van onze Moeder, de heilige Kerk. Dat vragen wij U op voorspraak van Maria, de glorierijke en onbevleete Maagd en Moeder van God, van de heilige Jozef, haar bruidegom, van uw heilige Apostelen Petrus en Paulus en van alle Heiligen. Door dezelfde Christus onze Heer. Amen.

Gebed ter bescherming:

Heilige Aartsengel Michaël, verdedig ons in de strijd; wees onze bescherming tegen de boosheid en de list van de duivel. Wij smeken ootmoedig, dat God hem zijn macht doet gevoelen. En gij, vorst van de hemelse legerscharen, drijf Satan en de andere boze geesten, die tot verderf van de zielen over de wereld rondgaan, door de goddelijke kracht in de hel terug.

Allerheiligste Hart van Jezus; ontferm U over ons! (3x)

Andere gebeden ter dankzegging:

Kom Heilige Geest! Kom, door de machtige voorspraak van het Onbevlekt Hart van Maria, uw zeer beminde Bruid!

Maria, Ik heb voor heel mijn leven mij geheel aan U gegeven. Ik geef U, Moeder onbevleete, ook voor heden mijn werken, offers en gebeden. O, laat, gezuiverd door uw handen, ze dan voor God als wierook branden. Amen. Door uw onbevleete ontvangenis o Maria, zuiver mijn lichaam en heilig mijn ziel!

Koningin des hemels, verheug u, alleluja.

Omdat Hij, die gij waardig geweest zijt te dragen, alleluja.

Verrezen is, zoals Hij gezegd heeft, alleluja.

Bid God voor ons, alleluja.

Verheug en verblijd u, Maagd Maria, alleluja

Want de Heer is waarlijk verrezen, alleluja.

Laat ons bidden:

God, door de verrijzenis van uw Zoon Jezus Christus onze Heer, hebt Gij de vreugde geschonken aan de wereld. Wij bidden U: laat ons door zijn Moeder, de Maagd Maria, eenmaal komen tot de vreugde van het eeuwig leven. Door Christus onze Heer. Amen.

Regina coeli, laetare, alleluia

Quia quem meruisti portare, alleluia,

Resurrexit, sicut dixit, alleluia,

Ora pro nobis Deum, alleluia.

Gaude et laetare, Virgo Maria, alleluia.

Quia surrexit Dominus vere, alleluia.

Oremus.

Deus, qui per resurrectionem Filii tui, Domini nostri Iesu Christi, mundum laetificare dignatus es: praesta, quaesumus, ut per eius Genitricem Virginem Mariam, perpetuae capiamus gaudia vitae. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.